Disclaimer wijziging Omgevingsvisie Roerdalen 2050

Conform het besluit van de gemeenteraad is op 8 juli 2021 de vigerende Omgevingsvisie Roerdalen 2050 vastgesteld.

De gemeente Roerdalen heeft uitgesproken ambities op het gebied van woningbouw, met als doel het realiseren van woningen die aansluiten bij de lokale woonbehoefte. Hiertoe heeft de gemeenteraad locaties aangewezen en hiervoor voorkeursrecht gevestigd conform de raadsbesluiten van 3 en 4 juli 2025. Om deze locaties beleidsmatig te bestendigen is aanpassing van de bestaande kerngrenzen in de omgevingsvisie noodzakelijk.

Deze omgevingsvisie (*Omgevingsvisie Roerdalen 2050*) wijzigt de huidige kerngrenzen. Daarnaast bevat deze visie een herzien hoofdstuk over het thema Wonen, inclusief aangepast kaartmateriaal. Tot slot maakt de uitwerking van het Kwaliteitskader niet langer deel uit van de Omgevingsvisie maar wordt deze opgenomen in het Programma Kostenverhaal. Er zijn geen andere inhoudelijke wijzigingen doorgevoerd in deze omgevingsvisie. De aanpassing betreft uitsluitend het thema Wonen en heeft geen invloed op overige beleidsvelden binnen de visie.

Omgevingsvisie Roerdalen 2050

Verbindend Roerdalen

gemeente roerdalen

Versie: Omgevingsvisie Roerdalen 2050
Datum: 27 oktober 2026

Voorwoord

Voor u ligt de Omgevingsvisie Roerdalen 2050. De visie voor onze fysieke leefomgeving. Het begrip ‘verbinden’ heeft een centrale rol in deze omgevingsvisie. Dit is logisch wanneer je kijkt naar het gedachtengoed van de Omgevingswet daar waar het gaat over integraliteit.

We werken gebiedsgericht aan onze opgaves en ambities én doen dit, nog nadrukkelijker dan voorheen, samen. Samen zoeken we naar verbindingen en balans zodat Roerdalen in 2050 nog altijd een levendige en leefbare gemeente is.

Hoe ziet Roerdalen er dan uit in 2050? Hoe gaat het in mijn eigen dorp? Kan ik nog altijd prettig wonen en recreëren in Roerdalen? En is er nog altijd voldoende draagvlak voor onze voorzieningen? Dit zijn vragen die ons allemaal aangaan.

Deze omgevingsvisie is gericht op onze gehele gemeente, zowel de zes dorpen en de verschillende buurtschappen alsook ons prachtige landelijke en natuurlijke buitengebied. Deze visie is opgesteld met inbreng van inwoners, ondernemers, bezoekers, ketenpartners, stakeholders, ambtenaren, raad en college. Gezamenlijk is in verschillende stappen toegewerkt naar de visie die nu voorligt.

Een gedeelde visie op de toekomst is belangrijk om de juiste koers te kunnen varen. Ontwikkelingen zoals klimaatverandering, de energietransitie en vergrijzing hebben invloed op onze gemeente. Vanzelfsprekend zijn er meer opgaves en thema’s die de komende decennia onze aandacht gaan vragen.

Deze vraagstukken zijn allemaal geadresseerd en uitgebreid besproken in de vele bijeenkomsten die ten behoeve van deze omgevingsvisie zijn georganiseerd. Bijeenkomsten die, vanwege de bijzondere periode waarbinnen dit proces heeft plaatsgevonden, veelal via de digitale weg hebben plaatsgevonden.

Gezamenlijk hebben we de ’stip op de horizon’ geplaatst voor wat betreft het gewenste toekomstperspectief. We zijn met recht trots op onze gemeenschap. De identiteit van onze dorpen, het afwisselende landschap, rust en ruimte om te wonen, werken en recreëren. Saamhorigheid en gemeenschapszin zijn hierin belangrijke kenmerken. Je ziet dit terug in het rijke culturele en verenigingsleven in Roerdalen. We zien verschillende functies die ruimte vragen. Het is en blijft hierbij continue zoeken naar balans.

Dit is niet vreemd, er komt immers veel op ons af. Hoe houden we de leefbaarheid in onze kernen op niveau, terwijl onze samenleving verder vergrijst en jongeren wegtrekken naar de stad? Is er straks nog voldoende draagvlak voor voorzieningen en winkels? Hoe geven we invulling aan de klimaatopgave én welke impact heeft de energietransitie op ons landschap? Hoe faciliteren we ondernemers die in onze gemeente willen blijven ondernemen en hoe borgen we gelijktijdig een goed woon- en leefklimaat.

Hoe ontwikkelt de agrarische sector zich en hoe kunnen we de sector ondersteunen op weg naar een duurzame toekomst? Hoe stimuleren we toerisme en recreatie, maar behouden we gelijktijdig de rust en ruimte voor natuurontwikkeling?

Allemaal uitdagingen die we zeker niet uit de weg gaan. Tegelijkertijd willen we niet, dat met deze veranderingen onze dorpen en het landschap hun identiteit, hun eigenheid verliezen. In deze omgevingsvisie belichten we zeven hoofdthema’s die gezamenlijk de koers bepalen voor onze visie op de fysieke leefomgeving.

Het werk stopt natuurlijk niet bij het opstellen van een omgevingsvisie, het begint nu pas! Graag wil ik u uitnodigen om met initiatieven en ideeën te komen. Mee te denken over de toekomst van Roerdalen. Heeft u een idee of initiatief dat bijdraagt aan onze toekomst, laat het ons vooral weten!

Samen gaan we de toekomst van Roerdalen vormgeven. Dat vraagt om een positieve, constructieve opstelling van ons allemaal. Inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties, verenigingen én de gemeente. Uiteraard zijn er beleidskaders en wettelijke regels. Maar als gemeente willen we niet in regels en belemmeringen denken, maar juist in mogelijkheden en oplossingen. Alle initiatieven die passen binnen onze koers én bijdragen aan een gezonde, duurzame toekomst en aan het geluk van onze inwoners, zijn van harte welkom!

Inhoudsopgave

Voorwoord **3**

Hoofdstuk 1: Introductie **6**

Hoofdstuk 2: Waar komen we vandaan? **7**
- Historie
- Roerdalen anno 2021
- Opgaves

Hoofdstuk 3: Waar willen we naartoe? **23**
- Stip op de horizon

Hoofdstuk 4: Hoe gaan we hier komen? **26**
- Koers omgevingsvisie
- Thema Samen Roerdalen
- Thema Wonen in Roerdalen
- Thema Landelijk en natuurlijk Roerdalen
- Thema Toeristisch Roerdalen
- Thema Ondernemend Roerdalen
- Thema Duurzaam Roerdalen
- Thema Gezond en veilig Roerdalen

Hoofdstuk 5: Onze visie **58**
- De visie
- De visiekaart

Hoofdstuk 6: Werken met de omgevingsvisie **63**
- De Omgevingswet
- De omgevingsvisie: een dynamisch document
- Sturing door het college van B&W en de gemeenteraad
- Samenwerking (regio)
- Milieueffecten
- Actueel beleid
- Stappenplan nieuwe initiatieven

Hoofdstuk 7: Proces omgevingsvisie Roerdalen **70**

Bronnenlijst **74**

Bijlagen **77**
I Begrippenlijst
II Beleidsinventarisatie
III Dorpskernkaarten

1. Introductie

1.1. Veranderingen vragen om nieuwe visie

De Omgevingswet, die op 1 januari 2024 in werking is getreden, verplicht elke gemeente een omgevingsvisie op te opstellen. Het vorige strategische beleidsdocument voor de fysieke leefomgeving is de gemeentelijke Structuurvisie 'Roerdalen 2030' uit 2013. Sinds het gereedkomen van deze structuurvisie is er het een en ander veranderd. Zo hebben we te maken met een aantal opgaven die destijds niet of nauwelijks de beleidsagenda bepaalden. Denk hierbij aan thema's zoals klimaatverandering, een CO_2 neutrale samenleving, gezondheid en veiligheid. Op andere vlakken beschreef de structuurvisie trends en ontwikkelingen die zich inmiddels verder hebben doorgezet. Deze veranderende context én de nieuwe Omgevingswet maken het noodzakelijk om de voorgaande structuurvisie aan te passen. Daarnaast vinden we het als gemeente ook belangrijk om periodiek onze visie bij te stellen op de veranderende maatschappij. Een visie is namelijk geen blauwdruk voor de toekomst, maar een document gericht op ontwikkelingen. De goede elementen uit de structuurvisie 2030 zijn uiteraard meegenomen in dit nieuwe strategische beleidsdocument.

1.2. Eén visie voor onze leefomgeving

Dit nieuwe strategische document is de Omgevingsvisie Roerdalen 2050. Deze visie is gericht op de kwaliteit en ontwikkeling buiten (onze fysieke leefomgeving) voor de lange termijn. De omgevingsvisie heeft betrekking op alle terreinen van de leefomgeving en gaat in op de samenhang tussen ruimte, water, milieu, natuur, landschap, verkeer en vervoer, infrastructuur (wegen, sporen etc.) en cultureel erfgoed. De toekomst van de fysieke leefomgeving vanuit een integraal (samenhangend) perspectief benaderd. De opgaves vormen hierbij het uitgangspunt. Het motto van de Omgevingswet 'ruimte voor ontwikkeling', sluit hierbij aan.

1.3. Indeling Omgevingsvisie Roerdalen 2050

De Omgevingsvisie Roerdalen 2050 start met het scherpstellen waar we vandaan komen (hoofdstuk 2). Vervolgens wordt beschreven waar we met elkaar naartoe willen. Kortom wat 'onze stip op de horizon' is (hoofdstuk 3). Het daaropvolgende hoofdstuk (4) geeft inzicht in de route, 'de koers' van de Omgevingsvisie. De 'oogst' van deze drie hoofdstukken is kernachtig samengevat in hoofdstuk 5; 'Omgevingsvisie Roerdalen 2050'. Vervolgens wordt toegelicht hoe we, met elkaar, gaan werken met deze omgevingsvisie (hoofdstuk 6). Tot slot wordt het intensieve participatieproces, waarbinnen deze omgevingsvisie tot stand is gekomen toegelicht (hoofdstuk 7).

2. Waar komen we vandaan?

2.1. Historie

Om de gemeenschap van Roerdalen goed te begrijpen en zo een goede visie te kunnen vormgeven is het belangrijk de geschiedenis en de belangrijkste kenmerken te kennen. Daarom beginnen we met het beschrijven van de geschiedenis en de gebiedstyperingen.

Landbouw was lang de belangrijkste bron van inkomsten

Roerdalen is van oorsprong een gebied van zand, bossen, heidevelden en moerassen. Vanaf het jaar 1100 probeerden boeren in het gebied hun toekomst op te bouwen. Het ontstaan van de dorpen in gemeente Roerdalen gebeurde op verschillende manieren:

- bij een oversteekplaats aan de Roer;
- bij het kasteel te Montfort of;
- door woeste gronden geschikt te maken voor bewoning en agrarisch gebruik.

De mensen die in deze kernen wonen leefden tot in het midden van de 20e eeuw vooral van de landbouw. Pas in de tweede helft van de 20e eeuw veranderde de samenstelling van de bevolking en de manier waarop mensen hun brood verdienden.

Onrustige bestuur

Bewoners van de Roerstreek werden eeuwenlang bestuurd door verschillende machthebbers van buitenaf. Inwoners kregen daardoor te maken met oorlogsgeweld en schatheffingen door Pruisische, Hollandse, Oostenrijkse en Franse legers.

Ambt Montfort

Montfort, Sint Odiliënberg, Posterholt en Vlodrop hoorden in de 14e eeuw bij het Ambt Montfort. Dit was het meest zuidelijke district van het Overkwartier: één van de vier kwartieren van het hertogdom Gelder. De drossaard, de vertegenwoordiger van de Hertog van Gelder, werkte vanuit het kasteel van Montfort. In het Ambt Montfort zat in die tijd ook het centrum van de rechtspraak van het hertogdom.

Hertogdom Gulik

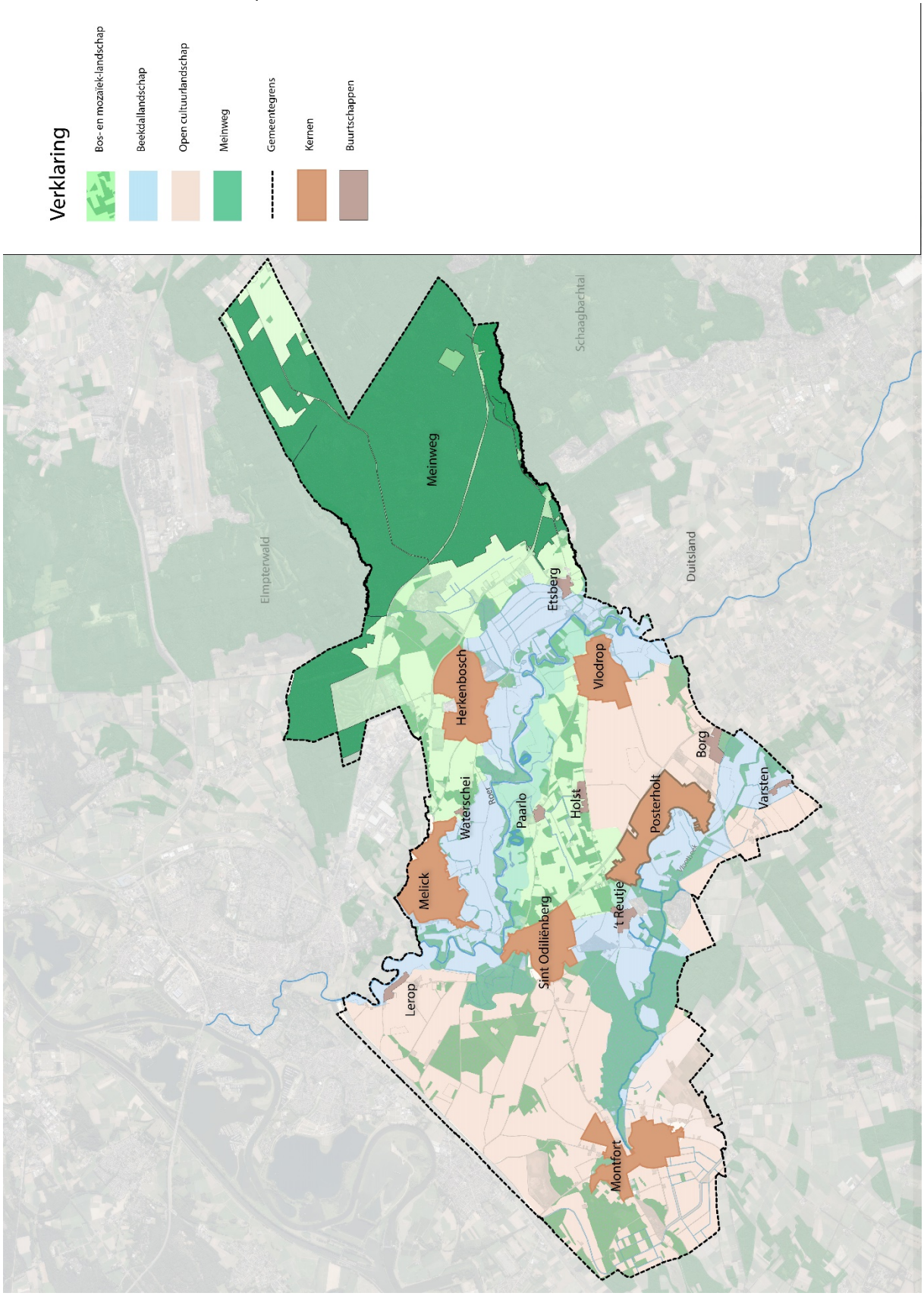
De plaatsen Melick en Herkenbosch werden ook van buitenaf bestuurd. In de 14e eeuw waren deze plaatsen in bezit van de Wassenbergse leenheer Godfried van Heinsberg. Hij werd de grondlegger van het machtige kasteel Daelenbroeck in Herkenbosch. Na de Franse tijd hoorden Melick en Herkenbosch bij het Hertogdom Gulik (Jülich).

Roerdalen: één gemeente

Bij de eerste gemeentelijke herindeling op 1 januari 1991 kozen Montfort, Sint Odiliënberg en Posterholt de gemeentenaam Ambt Montfort. Deze herinnerde aan de oude indeling van vóór de Franse tijd. De woonkernen Melick, Herkenbosch en Vlodrop gingen op hetzelfde moment samen verder onder de naam Roerdalen.

De tweede gemeentelijke herindeling van 1 januari 2007 bracht uiteindelijk alle zes de kernen samen. Dit is de gemeente Roerdalen zoals we die nu kennen. In de volgende paragrafen beschrijven we de kenmerken van deze zes dorpen, de buurtschappen, het landschap en de voorzieningen.

Roerdalen: kernen en landschap



Dorpen
De zes dorpen van Roerdalen liggen verspreid binnen het veelzijdige landschap. Doordat elk dorp een sterke relatie heeft met het ommeland heeft het een eigen identiteit waar het gaat om uitstraling, sfeer en karakter. Naast deze meer fysieke eigenschappen wordt de identiteit van de dorpen ook vormgegeven door de aanwezige voorzieningen en het rijke en culturele verenigingsleven. De eigenheid van de dorpen wordt door de inwoners bijzonder gewaardeerd.

Herkenbosch
De historie van Herkenbosch gaat terug tot de prehistorie. In de 15e eeuw ontstaan, met de bouw van kasteel Daelenbroeck, de eerste contouren van het huidige Herkenbosch. Het kasteel is, net als het dorp, gelegen aan de rand van het rivierdal van de Roer op een dekzandrug (een verhoging van zand). De overgang van de dekzandrug naar het rivierdal is goed zichtbaar in het dorp. Omstreeks 1890 nam de kern in omvang toe, maar pas in de begin jaren ‘60 vinden de eerste planmatige dorpsuitbreidingen plaats. In de daaropvolgende decennia hebben verschillende uitbreidingsplannen het dorp haar huidige vorm en omvang gegeven. Aan de noordrand van Herkenbosch ligt het huidige Nouryon Functional Chemicals BV (voorheen Akzo Nobel Herkenbosch), dat ontstaan is uit de circa 100 jaar geleden ter plaatse opgerichte Limburgsche Spiritus Industrie. Ten noorden van Herkenbosch ligt bedrijventerrein Roerstreek en Oosttangent. Dit intergemeentelijk bedrijventerrein is het grootste bedrijventerrein van Roerdalen.

Melick
Tijdens de Romeinse tijd is voor het eerst gesproken over de nederzetting Mederiacum, gelegen aan de route tussen Heerlen en Xanten. Melick is gelegen aan de rand van het rivierdal van de Roer op het Middenterras van de Roer. De overgang van het Middenterras naar het rivierdal is goed zichtbaar aan de zuidrand van het dorp. De bebouwing van het dorp volgt keurig het bochtige verloop van deze steilrand (hoge rand van een paar meter in het landschap). Rond 1900 vormt Melick samen met Waterschei één langgerekt bebouwingslint, met verspreid liggende bebouwing (Dorpsstraat, Groenstraat, Waterschei), gelegen aan de verbindingsroute tussen Roermond, Wassenberg en Heinsberg. De eerste planmatige dorpsuitbreidingen dateren uit de 60-er jaren. In de daaropvolgende decennia zorgen uitbreidingplannen voor de groei van het dorp in noordelijke richting. De kern Melick heeft door haar ligging een sterke relatie met Roermond.

Vlodrop
De naam Vlodrop duikt omstreeks het jaar 1000 voor het eerst op in de geschiedenisboeken. Het dorp is gelegen op een dekzandrug aan de zuidwestzijde van het rivierdal van de Roer. Aan de westzijde van het dorp gaat de dekzandrug over in het Middenterras (een vlakker deel in de rivier) van de Roer. In de 13e eeuw wordt aan de Walstraat het huis Oedenrade gebouwd. Aan het eind van de 14e eeuw ontstaat ook het Stenen Huis, het kasteel van Vlodrop. Het Stenen Huis bestaat nog altijd, al is de slotgracht vervangen door een tuin in landschapsstijl.

Vlodrop is van oudsher een lintdorp, gevormd door de Grootestraat, Kerkstraat, Kleine Wal en de Walstraat. De Markt heeft het kenmerk van een dries, met een bomenweide voor het stallen van vee. Vanaf 1900 tot begin jaren ‘50 blijft Vlodrop compact van omvang. Dit ondanks dat het dorp tot eind jaren ‘30 het eindstation vormde van de tramlijn Roermond -

Vlodrop. Pas aan het eind van de jaren ‘50 ontstonden de eerste uitlegplannen in Vlodrop. Gevolgd door latere uitbreidingsplannen in de jaren ’70, ’80 en ‘90. Het laatste uitbreidingsgebied betreft het plan Holsterveld.

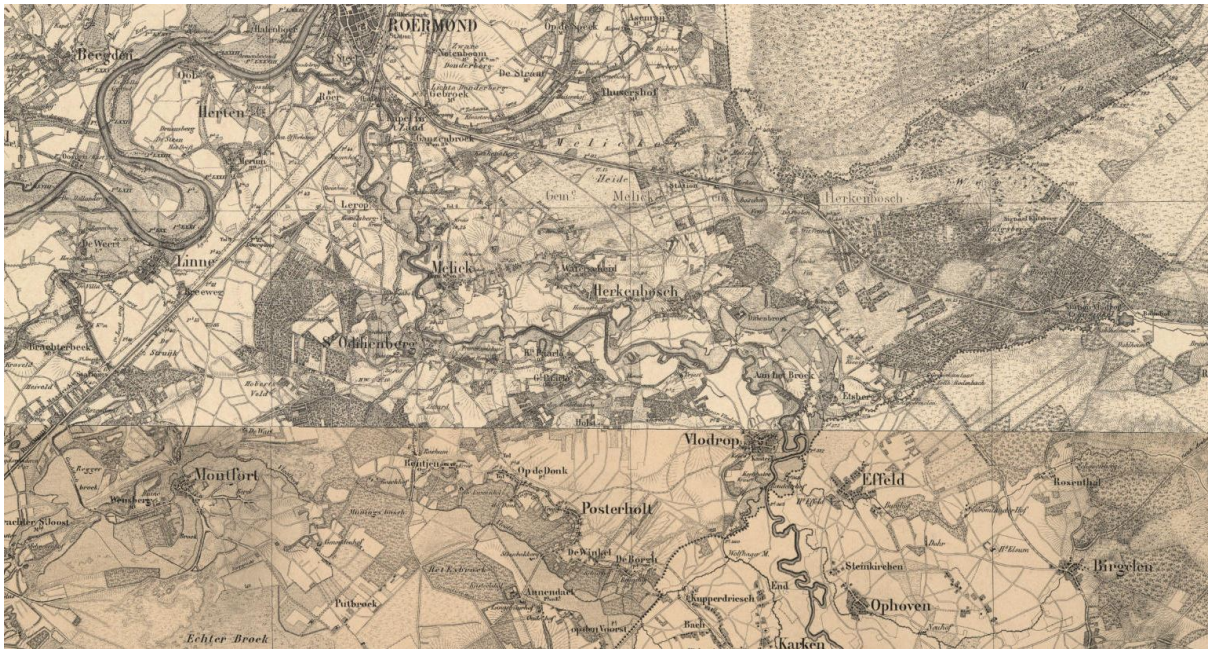
Sint Odiliënberg
De oude kern van Sint Odiliënberg is gelegen in de punt van de Roer, op het hoogste gedeelte van het middenterras van de Roer. Het dorp is ontstaan rondom twee vroegmiddeleeuwse kerken. Gedurende de 17e eeuw ontstaan in de directe omgeving van het dorp twee landgoederen, buiten Hoosden en landgoed Overen. Overen was destijds een riddergoed van het Gelders Overkwartier. Oostelijk van Sint Odiliënberg staat het eveneens riddermatige huis Bergh (landgoed Freymerson). Begin 19e eeuw bestaat het dorp Sint Odiliënberg uit de omgeving van de kerk, het patronaat en het gebied bestaande uit de Raadhuisstraat, de Sint Wirostraat, de Pastoor Siebenstraat, de Hoofdstraat en het Houtkempke. Tot in de jaren ‘50 kent Sint Odiliënberg nauwelijks groei. Deze groei bleef beperkt tot verdichting binnen het dorpshart en de dorpscontouren. Uitzondering hierop is de bouw van enkele solitaire woningen in het buitengebied. Vanaf eind jaren ‘50 volgen de eerste planmatige uitbreidingen en groeit het dorp in de daaropvolgende decennia, via verschillende uitbreidingsplannen, toe naar haar huidige vorm.

Posterholt
Posterholt is van oudsher een boshoevenederzetting, gelegen aan de noordrand van het beekdal van de Vlootbeek, deels op een dekzandrug en deels op het middenterras van de Roer. Het dorp kenmerkt zich door haar langgerekte lintstructuur, die in de vroege middeleeuwen is ontstaan, vanuit verschillende buurtschappen, gelegen aan de doorgaande verbinding tussen Roermond en Heinsberg. De groei van het dorp, eind 19e eeuw zorgt ervoor dat de buurtschappen Posterholt en Donk in elkaar overlopen. In de jaren ‘60 van de vorige eeuw kende het dorp haar sterke groei, parallel aan de groei van de industrie verdubbelde het dorp in omvang. Deze omvang nam verder toe als gevolg van uitbreidingsplannen in de jaren ‘70 en ‘80. Het meest recente uitbreidingsplan betreft het Borgerpark. Door haar historische opbouw kent Posterholt ook een grote spreiding tussen voorzieningen. Van één centraal dorpshart is geen sprake. Aan het begin van de 21e eeuw zijn de doorgaande wegen door het dorp noordelijk en oostelijk omgelegd (respectievelijk de N293 en de N274). De omgeving van het dorp vormt onderdeel van het cultuurlandschap met afwisselend agrarische percelen en bosgebied.

Montfort
Geografisch gezien ligt Montfort op afstand van de vijf dorpen in Roerdalen. Eigenlijk is Montfort ook geen dorp maar een stad. Al in de vroege middeleeuwen, omstreeks 1263, kreeg Montfort stadsrechten (deze heeft ze nog altijd). De kern Montfort is gelegen op de punt van een dekzandrug en is in de loop der jaren uitgebreid op een landduin noordelijk van het Vlootbeekdal. Aan de westzijde grenst Montfort aan de depressies van het ontveende broekgebied. Karakteristiek is het hoogteverschil tussen het beekdal en de dekzandrug dat enkele meters bedraagt. Als gevolg van haar strategische ligging aan de Vlootbeek lag Montfort in de middeleeuwen geregeld aan de fontlinie. In 1590 werd Montfort als gevolg van gevechtshandelingen geheel verwoest. Tot aan het eind van de 19e eeuw groeit Montfort nauwelijks en is het in omvang vergelijkbaar met de andere dorpen in de omgeving. In de periode tot de jaren ‘50 van de vorige eeuw is de kern als gevolg van verschillende uitbreidingsplannen gegroeid en verder verdicht. Aan het eind van de Tweede

Wereldoorlog is het dorp, door geallieerde luchtbombardementen zwaar beschadigd. Als gevolg hiervan is veel van de historische bebouwing verloren gegaan. Veel bebouwing in het historische hart van het dorp dateert daarmee uit de wederopbouwperiode, uit de jaren ‘50. Gelukkig zijn met de ruïnes van Kasteel Montfort (13e eeuw), de pastorie en boerderij Voorhof nog elementen vanuit het rijke verleden zichtbaar. Als gevolg van verschillende uitbreidingsplannen is Montfort in de daaropvolgende decennia uitgegroeid tot haar huidige omvang.

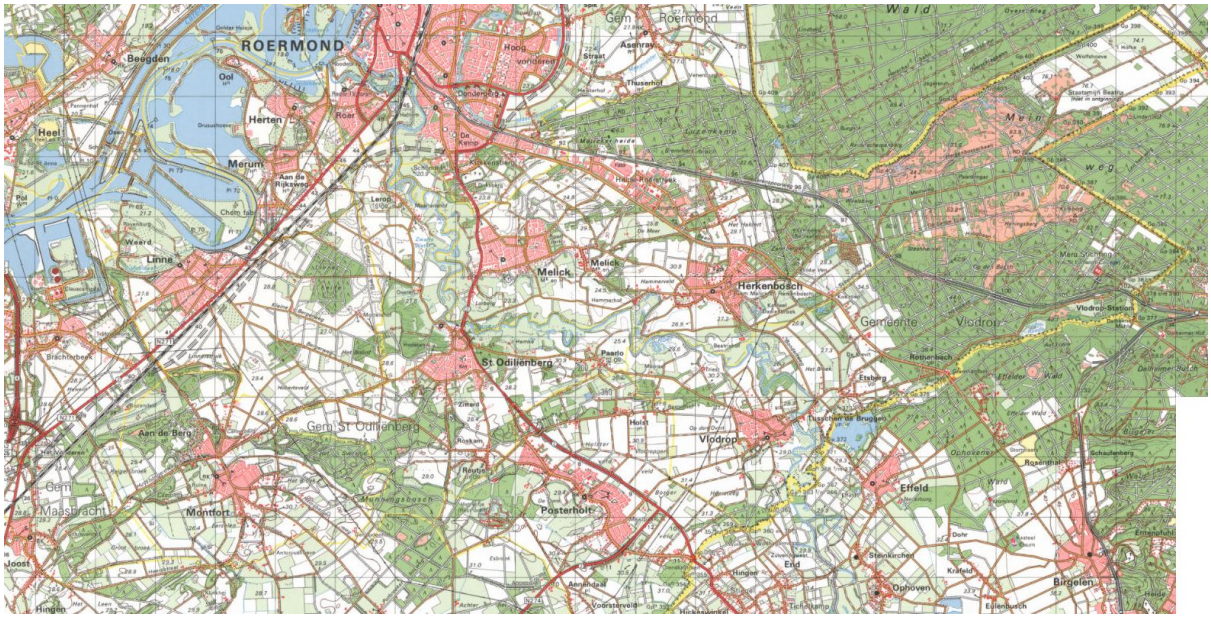
Historische kaart 1900



Historische kaart 1950



Historische kaart 2000



Buurtschappen
Roerdalen kent buiten de zes kernen van oudsher ook nog een achttal buurtschappen. Buurtschappen zijn van oudsher kleine plaatsen met een eigen naam maar veelal zonder duidelijk middelpunt. Een aantal buurtschappen ligt op zichzelf terwijl andere buurtschappen ontstaan zijn in de nabijheid van dorpen.

Varst
Het buurtschap Varst is gelegen op de hogere zandgronden ten zuiden van het dorp Posterholt. Aan de Duitse grens, rond de Voorsterstraatweg. Omstreeks 1840 is het buurtschap ontstaan vanuit agrarische activiteit. Het buurtschap telt circa 20 woningen.

Waterschei
Tussen de dorpen Melick en Herkenbosch ligt het buurtschap Waterschei. Het buurtschap is gelegen op hoge zandgronden. Kenmerkend voor het buurtschap is de aanwezigheid van de Prins Bernhard molen. Het buurtschap bestaat uit circa 60 huizen.

‘t Reutje
Ten zuiden van het dorp Sint Odiliënberg ligt ‘t Reutje. Ook dit buurtschap is van oorsprong een kleine agrarische nederzetting, gunstig gelegen aan de rand van het dal van de Vlootbeek. Historisch gezien is de kern verbonden met het nabij gelegen landgoed Aerwinkel. Tegenwoordig is hier vrijwel geen sprake meer van agrarisch gebruik. In het buurtschap staan ongeveer 100 woningen.

Paarlo
Paarlo ligt in het Roerdal en is ontstaan aan de oever van de Roer op de splitsing tussen de Paarloweg en de Paalderweg. De Paarloweg vormt de verbinding tussen de dorpen Sint Odiliënberg en Vlodrop. Het buurtschap telt circa 40 woningen.

Holst
Holst is gelegen op de hogere zandgronden ten noorden van Posterholt. Het buurtschap is ontstaan vanuit agrarische activiteiten op de splitsing tussen de Holsterweg en de Paalderweg. Momenteel bestaat het buurtschap uit circa 15 woningen.

Etsberg
Het buurtschap Etsberg is ontstaan ter plaatse van een iets verhoogde splitsing van twee wegen (Etsberg - Bröggelderweg). Het ligt ten noorden van Vlodrop. Ten oosten van Etsberg staat de Gitstappermolen. Dit is een watermolen uit 1377. Het van oudsher agrarische karakter van het gehucht is nu nog te herkennen aan de architectuur. Het buurtschap telt circa 40 woningen.

Lerop
Het buurtschap Lerop is, vanuit agrarische activiteiten, ontstaan aan de oever van de Roer. De lintstructuur van het buurtschap volgt de Roer. Het circa 25 woningen tellende buurtschap is gelegen tussen de kernen Sint Odiliënberg en Roermond / Herten.

Borg
Het buurtschap Borg ligt ten zuidoosten van het dorp Posterholt, aan de grens met Duitsland. Het buurtschap is gelegen op hoge zandgronden en ontstaan vanuit agrarische activiteiten. Momenteel zijn deze agrarische activiteiten nog maar ten dele aanwezig. Naast de circa 40 woningen zijn in het buurtschap ook toeristisch recreatieve voorzieningen aanwezig, zoals Manege de Borg en Speeldorp Pee Wee.

Landschap
Roerdalen kenmerkt zich door haar aantrekkelijke en afwisselende landschap. De aanwezigheid van de Roer is in hoge mate bepalend geweest voor het hedendaagse afwisselende landschap. Niet gek dus dat de gemeente ook haar naam ontleent aan de Roer en haar landschap. Binnen de gemeente delen we het landschap graag op in vier verschillende delen:

1. Het Roerdal met hogere gronden, lagere weilanden, de huidige en de en oude stroomgeulen;
2. De hogere zandgronden, met oude bouwlanden en beekdalen, maar ook jonge ontginningen met landbouwgrond of naaldbos;
3. De zandgronden, vroegere vengebieden aan de voet van het hoogterras die meestal ontgonnen zijn tot weiland;
4. Het hooggelegen plateaugebied (hoogterras), de Meinweg. Dit gebied is voor een beperkt deel ontgonnen tot landbouwgebied en voor het overgrote deel ingeplant met naaldbos. Een deel van de heide is hierbij behouden.

Het gebruik van gronden is (cultuur)historisch gezien gebaseerd op bodem- en waterhuishouding. De kenmerken van het landschap zijn in het kader van deze omgevingsvisie vertaald in vier gebiedstypen.

1. Het Roerdal en Vlootbeekdal

Het Roerdal kenmerkt zich door de grotendeels vrij meanderende Roer, vanouds begeleid door populieren en broekbossen (natte bossen) in oude afgesneden armen (oude delen van de rivier). In het landschap, ter plaatse van de oude Roerarmen, kenmerkt zich door de aanwezigheid van laagtes en stuifduinen. Dit gebied is in de voorlaatste IJstijd gevormd. Belangrijke karakteristiek is het ontbreken van bebouwing, uitgezonderd enkele kastelen en op zichzelf staande hoeven op hogere plekken aan de rand. In het dal komen ook meer uitgestrekte verhogingen voor. Deze vruchtbare open bouwlandgebieden, “ohé’s” genoemd, overstromen alleen bij zeer hoge waterstanden en vormen mede de karakteristiek van het Roerdal. Het dal van de Vlootbeek is een Roerdal uit vroegere tijd, grotendeels vrij van bebouwing met langs één rand de ontginningsweg. Bijzonder zijn ook het Leropper- en Linnerveld. Deze bezitten voor Nederlandse begrippen unieke geomorfologische waarden, welke voor het Leropperveld zijn vastgesteld in het rapport ‘‘Nederland in Vorm - Aardkundige waarden van het Nederlandse landschap’’ (Gonggrijp, 1989).

2. Bos- en mozaïeklandschap

De hoge en laaggelegen zandgronden kenmerken zich door enerzijds het open karakter, afgewisseld met een meer kleinschalig landschap met een meer gesloten karakter en bossen. Het kleinschalige landschap is aangeduid als het bos- en mozaïeklandschap. Dit gebied kent apart herkenbare landschapskamers en kleinschalige landschapselementen (zoals houtwallen, pestbosjes en griften (gegraven vaarwegen)). De landschapskamers kennen grotendeels een agrarisch gebruik.

3. Open cultuurlandschap

Als tegenhanger van dit meer kleinschalige landschap wordt het open cultuurlandschap aangeduid. Dit gebied kenmerkt zich door de meer grootschalige (agrarische) activiteiten en zichtlijnen. In dit landschap zijn minder kleinschalige landschapselementen aanwezig.

4. Nationaal park de Meinweg

De Meinweg is een plateaugebied. Het grotendeels bebost gebied loopt in drie terrassen circa 50 meter omhoog. Op het plateau bevindt zich een laat ontgonnen grootschalig open landbouwgebied op lössachtige grond. Het bosgebied bestaat vrijwel geheel uit naaldhout. Tegenwoordig wordt hier in het kader van natuurontwikkeling meer variatie in aangebracht met loofhout en open ruimtes. Ook zijn hier nog twee grote heideterreinen met originele vennen aanwezig. In deze vennen werd vroeger plaatselijk turf (organisch materiaal gebruikt als brandstof) gewonnen. Deze vennen zijn nu van grote betekenis voor reptielen en amfibieën. De heide wordt getooid met prachtig doorgegroeide veelstammige eikenhakhoutstobben (boomstronken). De dalen van Rode Beek en Boschbeek zijn de navelstrengen waarmee het Meinweggebied verbinding heeft met het oude cultuurlandschap.

2.2. Roerdalen anno 2021

Verbinding verleden met het heden

Het verleden heeft geleid tot de huidige indeling van Roerdalen. Roerdalen is een gemeente waar, naast de welbekende landschappelijke parels als Nationaal Park de Meinweg, het natuurrijke Roerdal en het Vlootbeekdal is in Roerdalen nog zo veel meer te beleven is. Genieten van rust en ruimte in een afwisselend landschap met bijzonder mooie 'geluksplekken.' Een rijke historie die door de eeuwen heen niet alleen het landschap, maar ook onze gemeenschap heeft gevormd. Daarbij helpt het dat veel belangrijke plekken uit het verleden in de kernen bewaard zijn gebleven. Denk aan de kerken, kastelen, edele huizen en boerderijen. Een tastbare herinnering aan de rijke historie en belangrijk voor de identiteit. Onderdeel van die identiteit is het echte nabuurschap, het; 'ons kent ons', iets dat je ook terugziet in het rijke culturele en verenigingsleven binnen de gemeente. Het maakt Roerdalen met zes dorpen en buurtschappen voor onze 20.573 inwoners (per 1 januari 2021) tot een aantrekkelijke plek.

Een aantrekkelijke plattelandsgemeente
Dat Roerdalen een landelijke en natuurlijke gemeente is zien we ook duidelijk terug in de cijfers van het grondgebruik. De totale oppervlakte van de gemeente beslaat circa 88 vierkante kilometer. Daarvan is 35% bestemd als natuur (Natura2000 gebied) en 50% heeft een agrarische functie. Dat is samen 85% van het oppervlakte. Op deze gronden gelden bijna overal restricties. Die restricties hebben te maken met het behoud, de versterking en ontwikkeling van de landschappelijke, natuurlijke, cultuurhistorische en visueel-landschappelijke waarden. De zes kernen en verschillende buurtschappen, met de daarbij behorende voorzieningen beslaan circa 10% van het gemeentelijk grondgebied. De overige 5% krijgt vorm door bedrijvigheid en toeristisch-recreatieve functies in het buitengebied en infrastructuur.

Wonen in een aantrekkelijk landschap
Het landelijke, natuurlijke en kleinschalige karakter van de gemeente maakt dat het hier fijn wonen is voor onze inwoners. Daarbij zien we wel een verandering in de woonbehoefte. Dat is een gevolg van onze veranderende bevolkingsopbouw. We zien steeds meer ouderen (vergrijzing) en minder jongeren (die verlaten onze gemeente voor studie of werk). Daarnaast zien we ook dat een aantal wijken, die in de jaren '50 als eerste planmatige uitbreidingen van onze kernen vormden, nu 70 jaar later niet meer voldoen aan de huidige woonwensen. In deze wijken liggen opgaves op het gebied van verduurzaming, klimaatadaptatie, inrichting openbare ruimte en het realiseren van een passend woningaanbod.

Agrarische sector en industrie zijn belangrijk voor ons
We zijn een ondernemende gemeente. Veel agrariërs verdienen, vaak al generaties lang, hun boterham met akkerbouw, tuinbouw en veeteelt (het houden en fokken van dieren). Parallel aan de schaalvergroting in de agrarische sector groeide vanaf de jaren '50 van de vorige eeuw, ook de industrie en de beoogde mijnbouw (Staatsmijn Beatrix). Tegenwoordig vormen de industrie en agrarische sector nog altijd belangrijke pijlers van onze economie. Dit willen we naar de toekomst toe graag zo houden.
Grenzen tussen de plek waar we wonen en werken vervagen. Zo verdient een groeiend aantal inwoners hun inkomen buiten de grenzen van onze gemeente.

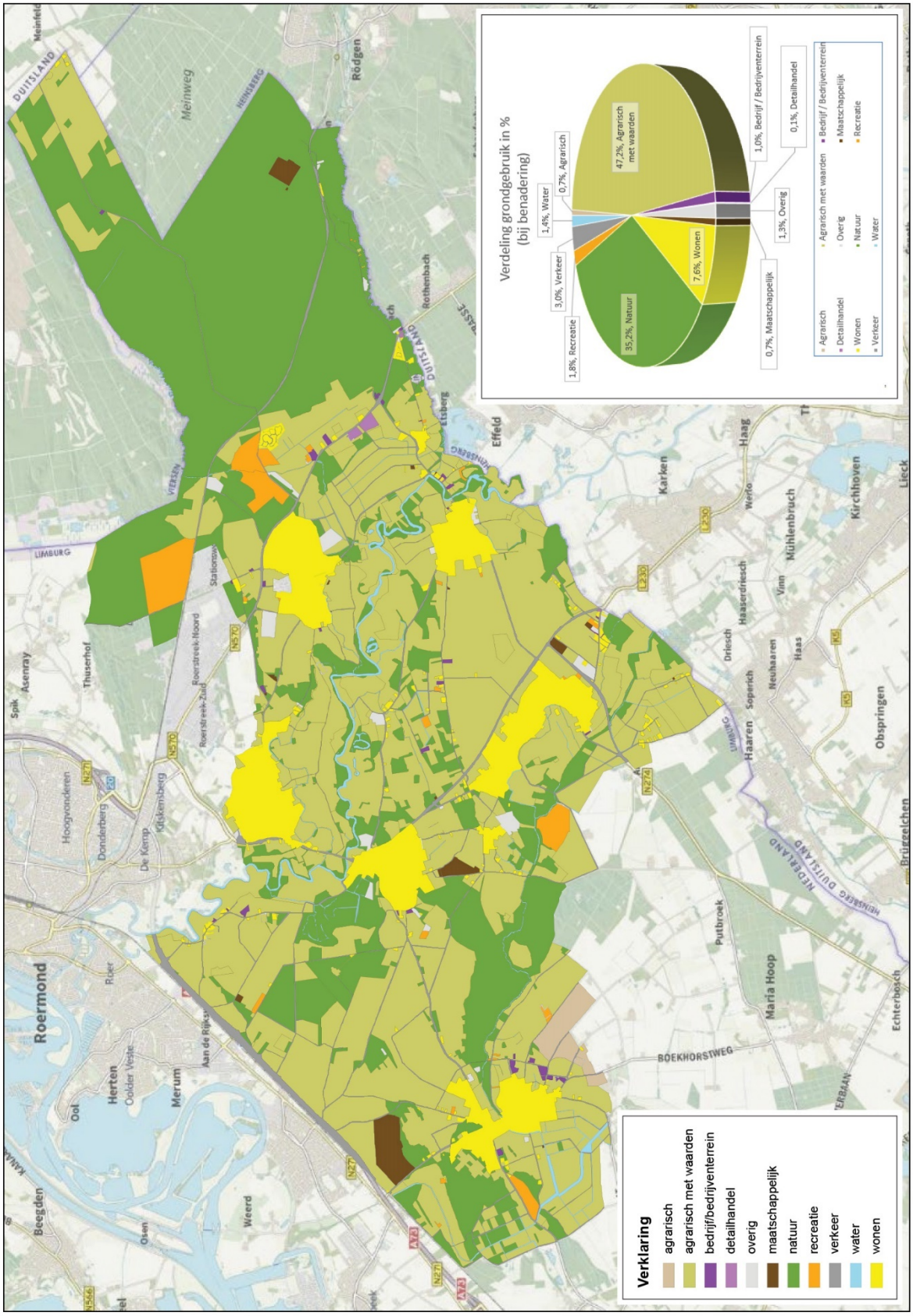
Een recreatieve gemeente

De aantrekkingskracht van ons landschap en de aanwezige natuur maakt ook dat het in Roerdalen prettig recreëren is. Dit geldt zowel voor onze inwoners als voor toeristen die onze gemeente of de regio bezoeken. Toerisme vormt daarmee een belangrijke economische pijler in de Roerdalense economie. Het wordt de komende decennia alleen maar belangrijker om een goede balans te vinden tussen het beleven van en recreëren in ons landschap en het behouden van de aanwezigen natuurwaarden.

Verbonden met de regio
Wanneer je in breder perspectief onze euregio kijkt dan wonen er vele miljoenen mensen in de directe omgeving (<25 km) van onze gemeente. Roerdalen is dan ook nadrukkelijk verbonden met de regio. We werken op verschillende vlakken intensief samen met onze buurgemeenten, zowel in Nederland als Duitsland. Zie hiertoe ook hoofdstuk 6. Dit is noodzakelijk want het leven van mensen trekt zich niks aan van gemeentegrenzen. We werken bijvoorbeeld net zo makkelijk in Roermond of Echt-Susteren en doen onze boodschappen over de grens in Heinsberg. Maar ook in tegengestelde richting vinden mensen hun weg. Ontwikkelingen van buiten onze gemeentegrens kunnen daarmee wel degelijk van invloed zijn op onze inwoners en onze leefomgeving. Dit gaat verder dan werkgelegenheid, recreatie en toerisme. Ook ontwikkelingen op het gebied van milieu, veiligheid en gezondheid vragen om samenwerking in regioverband. Verbondenheid met de regio gaat ook over onze infrastructuur. Zowel de fysieke infrastructuur met rijkswegen (A73) provinciale wegen (N274, N293 en N570) alsmede het onderliggende wegennet en de ontsluiting van openbaar vervoer. Tenslotte speelt ook de digitale infrastructuur in toenemende mate een belangrijke rol in de verbondenheid met ons ommeland.

Met elkaar antwoorden formuleren
De waarden die maken dat het in Roerdalen fijn wonen, ondernemen en recreëren is, willen we graag ook richting de toekomst behouden. Maar onze samenleving voortdurend in beweging. We staan met elkaar voor grote uitdagingen. Denk bijvoorbeeld aan het klimaatvraagstuk, de energietransitie of de manier waarop we omgaan met grondstoffen. Maar ook andere thema’s zoals, de individualisering, gezondheid, veiligheid en inclusiviteit (kan iedereen meedoen) vragen veel van onze aandacht. Vraagstukken die we niet alleen kunnen beantwoorden, maar waarvoor we verbinding zoeken. Deze verbinding gaat over samenwerking met elkaar, inwoners, ondernemers, verenigingen en overheid. Maar ook over het verbinden van opgaves aan de vormgeving en inrichting van onze leefomgeving. Om deze opgaves goed duidelijk in beeld te hebben, beschrijven we deze in de volgende paragraaf.

Grondgebruik Roerdalen



2.3. Opgaves

Algemeen
Met het opstellen van de Omgevingsvisie Roerdalen 2050 blikken we vooruit. We zetten ‘een stip op de horizon’ voor wat betreft onze ambities. Hoe willen wij dat onze samenleving er over dertig jaar uitziet? Belangrijk bij het bepalen van deze stip en de daarbij horende koers zijn de opgaves, maatschappelijke trends en ontwikkelingen die op ons afkomen. Navolgend brengen we belangrijke trends en ontwikkelingen die invloed hebben op de gemeente Roerdalen in kaart.

Individualisering
Ook in Roerdalen zien we in de afgelopen decennia de individualisering toenemen. We worden zelfstandiger, mondiger en komen meer uit voor onze eigen identiteit. We conformeren ons nog altijd aan een groep, en nog meer, aan meerdere groepen. Binnen die groep(en) blijven we meer dan voorheen nog onszelf. We zien dat mensen vaker alleen zijn, op latere leeftijd gaan samenwonen en op latere leeftijd kinderen krijgen (CBS, Leeftijd moeder bij eerste kind stijgt naar 29,9 jaar, 2019). Wanneer we ouder worden blijven we langer zelfstandig wonen (CBS, 2020).

Ook in ons verenigingsleven en bij sport en bewegen zien we deze individualisering. We hebben het met z’n allen drukker. De lijn tussen privé en werk wordt dunner en we zijn door technologische innovaties 24 uur per dag en 7 dagen per week bereikbaar. Juist hierdoor hebben we behoefte aan flexibiliteit, waarbij we onze eigen keuzes kunnen maken. Het zelf keuzes willen maken zien we ook terug bij de manier waarop we willen sporten en bewegen. We willen zelf bepalen hoe, wanneer, waar en met wie we sporten. Hierdoor neemt het aantal lidmaatschappen bij verenigingen af. Een vereniging brengt verplichtingen met zich mee. Dit maakt het, ook in een gemeente met een rijk verenigingsleven, voor verenigingen steeds lastiger om voldoende leden en vrijwilligers te hebben en financieel alles rond te krijgen (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, 2021).

Daar tegenover zien we dat zelfgeorganiseerde sportclubjes, opbloeien. Deze groepjes, bieden namelijk meer flexibiliteit. In plaats van een eigen voorziening maken ze gebruik van de openbare ruimte. In diezelfde openbare ruimte zien we ook meer mensen die zelf gaan sporten en bewegen. Fitness, hardlopen, fietsen, wielrennen, mountainbiken en wandelen zijn de afgelopen vijftien jaar toegenomen in populariteit (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, 2021). In het kader van die individuele vrijheid wordt ook steeds vaker een beroep gedaan op onze verantwoordelijkheid. Zo zien we bijvoorbeeld in de zorg een verschuiving waarbij in sommige gevallen eerst een beroep wordt gedaan op het individu en de omgeving. Een sterk netwerk wordt daardoor steeds belangrijker (Planbureau voor de Leefomgeving, 2019). Het nabuurschap wat we in Roerdalen kennen speelt daarin een belangrijk rol.

Ook de gemeente neemt een andere rol aan, minder sturen en meer faciliteren (VNG, 2020). Dit gaat geleidelijk. Toch zie je dat we wel al op weg zijn. Denk maar eens aan de vele initiatieven van inwoners die ontstaan en de ruimte krijgen en hoe de gemeente vaker vraagt om de mening van haar inwoners over bijvoorbeeld veranderingen binnen de (fysieke) leefomgeving (Omgevingswet, 2020).

Hierbij moet de gemeente ook altijd goed oog houden voor inwoners die in dit soort processen niet mee kunnen komen en dient de gemeente het algemeen belang ook goed in de gaten te houden.

Tegelijkertijd willen we ook nog steeds bij een groep horen. We sluiten ons graag aan en omringen ons met mensen met dezelfde (maatschappelijke) inzichten, mensen met dezelfde normen en waarden. Dat doen we ook steeds meer met producten en bedrijven. Die groepen kunnen we doorvertalen naar leefstijlen. In de gemeente Roerdalen wonen vooral mensen met een groene leefstijl gemixt met mensen met een gele leefstijl (Limburg, 2015) Dit zijn sociaal gerichte mensen die houden van zekerheid, veiligheid en tradities. Mensen met een gele leefstijl richten zich meer op onderlinge harmonie dan op zekerheid. Inzicht in overheersende leefstijlen helpt bij het scherpstellen van behoeftes die spelen én bij de wijze waarop inwoners het beste bereikt kunnen worden.

Inclusiviteit
In Roerdalen nemen, net als in de rest van Nederland, de (sociaaleconomische) verschillen tussen mensen steeds meer toe. Het gaan niet alleen om verschil tussen rijk en arm, maar bijvoorbeeld ook om verschillen in geloof, geaardheid en/of nationaliteit. Op uiteenlopende onderwerpen zien we discussies verruwen tussen voor- en tegenstanders. We zien groepen die niet helemaal kunnen meekomen in onze samenleving, door onder andere de digitalisering en snelheid van veranderingen. Soms zijn dit mensen met lage inkomens, tijdelijke banen, een (fysieke of mentale) beperking, een migratieachtergrond, weinig sociale zekerheid, het ontbreken van een politieke stem, schulden, laaggeletterdheid en dergelijke, maar lang niet altijd en dat maakt dat deze groep mensen lastig te vinden is. We zien graag dat iedereen volwaardig meedoet in Roerdalen. Dat inwoners op een prettige, gezonde en veilige wijze kunnen leven, hier spannen we ons dan ook voor in. Inclusiviteit vormt ook op andere vlakken een uitdaging in onze gemeente. Denk bijvoorbeeld aan natuur inclusief bouwen of natuur inclusieve landbouw. Deze vorm van Inclusiviteit legt verbinding met thema’s als biodiversiteit, klimaatadaptatie en een gezonde leefomgeving.

Demografie, vergrijzing en ontgroening
De verwachting is dat de komende jaren het aantal inwoners in Roerdalen toeneemt met 3.54% tussen 2021 en 2035 (CBS, 2020). Bij deze groei is de gemeente sterk afhankelijk van de groei van buitenaf (In Fact Research, 2025). Een bijbehorende opgave is de toename van het aantal ouderen in de gemeente (vergrijzing). Deze ouderen kennen een groeiende intensieve zorgvraag, wat een toenemende vraag veroorzaakt voor geclusterde en zorggeschikte woningen. Aan de andere kant, de ouderen van nu zijn fitter en energieker dan ooit. Ouderen hebben doorgaans veel vrije tijd én meestal genoeg te besteden in financiële zin. Dit biedt kansen voor de vrijetijdssector. Naast deze actieve ouderen, is er ook een aantal ouderen dat eenzaamheid ervaart. Deze ouderen willen we graag bij de samenleving (blijven) betrekken. Om dit te bereiken kunnen we activiteiten programmeren die hen aanspreken of plekken creëren waar mensen elkaar kunnen ontmoeten.

Naast vergrijzing hebben we ook te maken met ontgroening. Veel jongeren vertrekken op enig moment uit onze gemeente. Het moment van vertrek hangt vaak samen met het volgen van een studie of in het vinden van werk. Wat hierbij meespeelt is de aantrekkingskracht van steden op jongeren. Jongeren verhuizen in hun studententijd vaak naar de stad waar ze studeren en creëren daar hun nieuwe leven.

Dat jongeren die gaan studeren wegtrekken uit Roerdalen is iets dat we niet kunnen voorkomen. Waar we wél op in kunnen spelen is het aantrekkelijk maken van Roerdalen voor de jongeren na hun studietijd zodat ze op latere leeftijd graag weer terugkomen naar gemeente Roerdalen.

Ontwikkelingen zoals vergrijzing en ontgroening zijn ook van invloed op de huishoudensamenstelling. Zo zien we een trend waarbij het aantal huishoudens in totaliteit afneemt terwijl het aantal éénpersoonshuishoudens de komende 20 jaar nog zal toenemen. De gemiddelde leeftijd per huishouden stijgt tenslotte ook.

Leefstijlen (Leefstijlvinder, 2020)



Gezondheid

Ook op het thema gezondheid zien we de verschillen toenemen. Aan de ene kant zien we een groep mensen waarvoor een gezonde leefstijl een kernwaarde is. Deze groep sport en beweegt genoeg en let op hun voeding. Ze maken bewuste keuzes in hun leefstijl. Sterker nog, ze verlenen steeds meer identiteit aan hun gezonde levensstijl. Daar tegenover staat een groeiende groep mensen met overgewicht en andere (vaak) leefstijl gerelateerde gezondheidsklachten. Waarbij het, om uiteenlopende redenen, niet lukt om er een gezonde levensstijl op na te houden. Dit zien we ook bij kinderen. Zo zien we dat kinderen van 4 tot 11 jaar in 2016 steeds minder uren per week buiten spelen en dat daarmee ook de bewegingsvaardigheid afneemt (Sportakkoord, 2019). Bij gezondheid is het belangrijk dat we niet alleen kijken naar fysieke gezondheid, maar ook kijken naar het mentale en sociale welzijn van mensen. Ook hier kan bewegen aan bijdragen. We zetten daarom graag onze openbare ruimte graag in voor preventieve maatregelen die een gezonde leefstijl bevorderen en daarmee de zorgkosten beperkt. De Covid-19 pandemie die de wereld ten tijde van het schrijven van deze omgevingsvisie treft, onderschrijft de waarde van een toegankelijke openbare ruimte die uitnodigt om te verblijven en te bewegen.

Zelfstandig wonen (met zorg)

De ontwikkeling dat mensen steeds ouder worden gaat helaas ook vaak gepaard met chronische ziekten (CBS-Stateline, 2020). De behoefte aan zorg en de toegankelijkheid en veiligheid hiervan spelen dan ook belangrijke rol. De verzorgingsstaat staat, als gevolg van groeiende vergrijzing, onder druk. Als antwoord hierop ontstaan steeds meer verschillende zorginitiatieven, maar komt er ook steeds meer gedeelde verantwoordelijkheid om voor elkaar te zorgen bij onze inwoners te liggen.

Vergrijzing (ouderen die langer zelfstandig thuis wonen) en ontgroening (jongeren gaan op kamers). De vraag naar gezinswoningen neemt af terwijl de behoefte aan passende eenpersoonshuishoudens (of kleine huishoudens) groeit (Volksgezondheid, 2018).
De vraag ligt hierbij met name bij levensloopbestendige woonvormen. Voor ouderen zijn dit bijvoorbeeld woningen die gelijkvloers zijn, dichtbij voorzieningen als een supermarkt liggen en zijn gevestigd in een dorp met goede verbindingen rondom het openbaar vervoer. Voor ouderen is zelfstandigheid erg belangrijk. Ze willen dan ook vaak zolang mogelijk zelfstandig blijven wonen. De locatie van woningen, in de nabijheid van voorzieningen en dichtbij anderen is hierbij van belang. Hierdoor ontstaan er nieuwe initiatieven in woonvormen. Vanuit de zorg wordt er steeds meer geleund op mantelzorgers die vaak moeite hebben om de zorgtaken te combineren met hun werk en gezin (Planbureau, 2019). Hierdoor wordt de zelfstandigheid voor de ouderen nóg belangrijker.

Veranderend consumentengedrag
Winkelen in een winkel (fysiek winkelen) omdat het moet doen we steeds minder. Boodschappen afkomstig uit de hele wereld worden tot de deur bezorgd. Fysiek winkelen wordt steeds meer een uitje, een ‘leuk moment’ (Funda Business, 2019). Dat verandert onze verwachting van winkels. We wensen klantvriendelijkheid, persoonlijk advies én een totaalbeleving die moet kloppen. Het takenpakket van winkeliers wordt groter. Alleen kunnen verkopen is niet meer genoeg: communiceren, positioneren en marketing is belangrijker dan ooit. Kortom: we willen speciale belevingen, maatwerk en onze identiteit bevestigen met hetgeen dat we kopen. Juist deze bevestiging van identiteit zorgt ook voor een tegengestelde beweging waarbij we lokale initiateven hoger waarderen (Wageningen universiteit, 2020). Denk bijvoorbeeld aan speciaalzaken (bakker, slager). We gaan daar niet alleen heen omdat ze specialist zijn, maar ook omdat we lokale initiatieven willen ondersteunen. Een consument wil namelijk zijn eigen identiteit ontlenen aan bedrijven en producten. Denk hierbij aan gezond leven of het klimaat. Vooral duurzaamheid speelt in toenemende mate een belangrijkere rol. Daarbij vinden we het als consument belangrijk dat bedrijven niet alleen hun hoofdtaak uitvoeren, maar willen we ook zien dat ze bijdragen aan de maatschappij. Daarnaast vinden we ‘uniek’ en ‘persoonlijk’ erg belangrijk.

Klimaatadaptatie
Het veranderende klimaat vraagt dat we ons hieraan aanpassen (klimaatadaptatie). Door ons hierop aan te passen proberen we de schadelijke gevolgen van bijvoorbeeld toenemende wateroverlast, droogte en hitte te beperken (Klimaatakkoord, 2020). Het is een maatschappelijke opgave van Roerdalen om, samen met ketenpartners, stakeholders en inwoners toe te werken naar een leefomgeving die klimaatbestendig is.

Verduurzamingsopgave
Nederland werkt aan een energiesysteem waarbij er in 2050 nog nauwelijks CO2 vrij komt (Rijksoverheid, Rijksoverheid stimuleert duurzame energie, 2020). Een overgang naar een duurzame energievoorziening is belangrijk om klimaatverandering tegen te gaan. Daarnaast is deze overstap ook nodig omdat in Nederland steeds minder fossiele brandstoffen, vooral aardgas, beschikbaar zijn. Wil Nederland niet volledig afhankelijk zijn van energie afkomstig uit andere landen dan moeten we naar een ander systeem. De landelijke stappen om deze doelstelling te behalen zijn:

- Zuiniger omgaan met energie;
- Van elektriciteit uit kolen naar elektriciteit uit zon en wind;
- Van warmte uit aardgas naar duurzame warmte, zoals aardwarmte, restwarmte en groene waterstof;
- Omwonenden betrekken door ze de kans te bieden om mee te denken over of mede eigenaar te worden van lokale energieprojecten;
- Energieprojecten op een slimme manier inpassen in de omgeving en het landschap.

In het vervolg van deze visie gaan we concreter in op de wijze waarop we deze doelstellingen vertalen naar een aanpak voor Roerdalen.

Gebruik van grondstoffen
Op de hele wereld gebruiken we dagelijks zoveel (bouw)materialen dat een groot tekort hieraan dreigt. We gebruiken meer dan beschikbaar is. Ook hierin is een aanpassing in ons huidige systeem noodzakelijk anders zijn onze fossiele brandstoffen binnenkort op. Deze constatering dwingt ons tot een ander economisch model: een circulaire economie (Rijksoverheid, 2020). Een circulaire economie is een economie waarbij de kringloop gesloten is. Dit werkt fundamenteel anders dan onze huidige ‘traditionele’ (lineaire) economie. Simpel gezegd gebruiken we in een lineaire economie grondstoffen die we verwerken tot een product, dat product gooien we na gebruik weg. In een circulaire economie sluiten we de kringlopen van alle producten. We hebben geen afval. Alles kan opnieuw gebruikt worden. Het verandert de manier waarop we waarde creëren en behouden, hoe we de productie verduurzamen en welke businessmodellen we daarvoor gebruiken. Voor de gemeente Roerdalen is het zaak om aan deze uitdagingen bij te dragen. Concrete stappen worden al gezet door in te zetten op recycling waardoor de totale hoeveelheid afval afneemt (Gemeente Roerdalen, 2020). Vervolgstappen dienen gezet te worden bij (bouw)projecten en projecten in de openbare ruimte, zodat we steeds minder restafval hebben en kostbare grondstoffen hun waarden ook in Roerdalen blijven houden.

3. Waar willen we naartoe?

3.1. Stip op de horizon

Hoe zien we Roerdalen in 2050? Op basis van een brede inventarisatie hebben we met elkaar de stip op de horizon geplaatst. De stip op de horizon is het “leidende principe” daar waar het gaat over de strategische richting van ontwikkelingen in onze fysieke leefomgeving. Deze stip is opgebouwd rondom een aantal kernwaarden. Kernwaarden die we graag willen behouden en versterken, maar ook nieuwe waarden die belangrijk zijn voor onze toekomst. Ons streven naar balans en verbinding vormt hierbij de rode draad.

Landelijke en natuurlijke omgeving

Het landelijke en natuurlijke karakter van Roerdalen is zonder twijfel een van de belangrijkste kenmerken van onze gemeente. Op een beperkte oppervlakte zijn verschillende landschapstypen aanwezig. Het behoud van dit afwisselende landschap vormt een van de belangrijkste opgaves voor de toekomst. Zeker gezien de vele opgaves die in dit gebied om ruimte vragen. Denk hierbij aan het gebruik van gronden voor natuurontwikkeling en agrarische doeleinden. De impact van klimaatverandering en de energietransitie of het toeristisch recreatieve gebruik. Het is noodzakelijk om verbinding te leggen tussen verschillende opgaves zodat we gebiedsgericht werken aan integrale opgaves waarbij behoud van het landelijke en natuurlijke karakter centraal staat.

Cultuurhistorie

Roerdalen heeft een rijke historie. We voelen ons als inwoners over het algemeen sterk verbonden met deze historie. Heden ten dage zijn er nog vele cultuurhistorische waardevolle objecten en elementen te vinden in onze gemeente. Denk hierbij aan de landgoederen, molens en andere monumenten. Het is een verplichting om deze rijke historie op een zorgvuldige wijze door te geven aan toekomstige generaties. Hierbij is het belangrijk om deze waardevolle elementen te bezien vanuit de ruimtelijke context waarin ze staan. Hierdoor verbinden we deze cultuurhistorie met zijn verhaal tot een beleefbare en integrale leefomgeving. Beleefbaar voor inwoners en bezoekers.

Dorpse karakter

Roerdalen is een levendige plattelandsgemeente. De dorpen zijn de leefgemeenschappen. Zij hebben ieder een eigen identiteit en kennen een gezellige sfeer. Het dorpse karakter wordt door velen als onderscheidend vermogen gezien van Roerdalen. Voor iedereen die rust, ruimte én onze dorpse maat en schaal waardeert, is Roerdalen een ideale plek om te wonen. Woonbehoeftes zijn aan verandering onderhevig, demografische ontwikkelingen spelen hierin een belangrijke rol. Het is naar de toekomst toe belangrijk om te blijven zorgen voor een passend woningaanbod en leegstand en verloedering te voorkomen. Behoud van dorpse karakter staat hierbij centraal.

Gezonde, veilige en leefbare kernen

Saamhorigheid en “samen doen” zijn belangrijke pijlers in onze gemeenschap, we zijn met elkaar verbonden. Dit zie je terug in het rijke culturele en verenigingsleven in onze gemeente. Toch is behoud hiervan niet vanzelfsprekend. Algemene trends en demografische ontwikkelingen zetten druk op deze kernwaarden.

We staan met elkaar voor de uitdaging om deze kernwaarden vast te houden en door te geven aan toekomstige generaties.
Naast kernwaarden gaat het hierbij ook om sociale, maatschappelijke en economische voorzieningen, waarbij ook de bereikbaarheid van voorzieningen een belangrijke rol speelt. Leefbaarheid gaat ook over een gezond en veilig woon- en leefklimaat. Een aantrekkelijke woonomgeving waarin je prettig kunt verblijven, die uitnodigt om elkaar te ontmoeten en te bewegen draagt bij aan het welbevinden van inwoners, zowel fysiek als mentaal. Specifiek voor Roerdalen geldt hierbij de interactie met, en de toegankelijkheid van, het buitengebied. Juist dit maakt het wonen in Roerdalen zo bijzonder!

Duurzame toekomst
Er ontstaat steeds meer inzicht in de effecten van menselijk handelen op de verandering van ons klimaat en ecosysteem. Het besef groeit dat een andere benaderingswijze nodig is. Het gaat hierbij over de wijze waarop we omgaan met effecten van een veranderd klimaat. Over de verduurzaming van onze energie- en warmtevoorziening. Over de hoeveelheid CO_2 die we produceren én over de wijze waarop we omgaan met onze fossiele grondstoffen. Voor 2050 werken we toe naar een circulaire economie en een klimaatbestendige leefomgeving.

Economische ontwikkeling
Agrarische bedrijven vormen een belangrijk onderdeel van de economie. De sector staat echter voor uitdagingen. De focus ligt dan ook op duurzame, innovatieve en toekomstbestendige agrarische familiebedrijven. Waar nodig en mogelijk wordt ruimte geboden om functies om te vormen en/of activiteiten te verbreden. De gemeente faciliteert bedrijvigheid, hierbij ligt het accent op kleinschalige en ambachtelijke bedrijven. Ontwikkeling van bestaande solitaire bedrijfslocaties kan enkel indien deze ontwikkelingen ook op lange termijn (blijven) passen in de omgeving. Ruimte voor nieuwe grootschalige industriële bedrijvigheid is er vooralsnog niet. In de toekomst zijn dergelijke ontwikkelingen alleen mogelijk indien dit ook op lange termijn een duidelijke meerwaarde oplevert voor onze gemeenschap. Daarnaast vraagt een dergelijke ontwikkeling om een een robuuste landschappelijke inpassing.

Recreatie en toerisme
Het afwisselende landschap en de daarbinnen aanwezige cultuurhistorie maakt Roerdalen tot een uitstekende plek om te recreëren. Enerzijds gaat het hierbij om recreatief gebruik van het landschap en de daarbinnen gelegen routenetwerken, door inwoners uit de gemeente en de directe regio. Anderzijds heeft het landschap ook een aantrekkingskracht op bezoekers vanuit een meer toeristisch perspectief. Toerisme vormt dan ook een belangrijke economische pijler voor Roerdalen. Kijkend naar het aanbod van dag- en verblijfsrecreatieve voorzieningen, dan ligt de focus op een kwalitatief goed en onderscheidend aanbod. Er is veel concurrentie, dus innoveren is en blijf belangrijk, net als het vinden van een goede balans tussen beleving van natuur en landschap en het behoud hiervan.

Mobiliteit
Verbinding gaat ook over mobiliteit. Veel van onze inwoners werken buiten onze gemeente en maken dagelijks gebruik van onze infrastructuur, direct of via het openbaar vervoer. Met een bevolking die vergrijst ontstaan ook andere behoeftes daar waar het gaat over toegankelijk van de openbare ruimte in de dorpen en met name de verbindingen met voorzieningen. Deze toegankelijkheid geldt voor alle inwoners maar specifiek voor kwetsbare doelgroepen zoals ouderen en mensen met een beperking.
Specifiek voor het buitengebied bestaat de behoefte om het routenetwerk, voor verschillende gebruikersgroepen (fietsers, wandelaars, mountainbikers en ruiterroutes) op peil te houden. Naast deze routenetwerken gaat het ook over het faciliteren van toerisme. Roerdalen staat hierbij natuurlijk niet op zichzelf, maar is verbonden met de regio. Zowel binnen Nederland als met Duitsland. Effecten op mobiliteit kunnen dan ook beïnvloed worden door ontwikkelingen van buiten onze directe invloedssfeer. In algemeenheid geldt dat we continue moeten blijven anticiperen op veranderingen in de mobiliteitsbehoefte om de strategische richting te bewaken.

3.2. [kader] De stip op de horizon voor Roerdalen:
“Roerdalen is een landelijke, groene en duurzame gemeente waar het prettig wonen, werken en recreëren is en waar iedereen gelukkig, gezond en veilig kan verblijven. Kortom: Roerdalen is in balans.”

4. Hoe gaan we hier komen?

4.1. Koers omgevingsvisie

Voorliggend hoofdstuk gaat over de koers van deze omgevingsvisie. We beschrijven hoe we toewerken naar onze stip op de horizon uit het vorige hoofdstuk. Hoe we omgaan met ontwikkelingen en opgaves die op ons af komen en welke prioriteiten we daarbij stellen. De koers is uitgewerkt op basis van zeven leidende thema's:

1. Samen Roerdalen
2. Wonen in Roerdalen
3. Landelijk en natuurlijk Roerdalen
4. Recreatief Roerdalen
5. Ondernemend Roerdalen
6. Duurzaam Roerdalen
7. Gezond en veilig Roerdalen

Deze thema's vormen de basis voor toekomstig omgevingsbeleid. Natuurlijk hangen de thema's nauw met elkaar samen, deze kunnen niet los van elkaar gezien worden. Zo draagt het verdunnen van oudere naoorlogse wijken enerzijds bij aan het in balans brengen van vraag en aanbod op de woningmarkt (voorkomen van leegstand). Anderzijds biedt het kansen voor verduurzaming, de energietransitie en klimaatadaptatie van zowel vastgoed als de leefomgeving. Een ander voorbeeld is het stimuleren van recreatie en toerisme. Dit geeft een stimulans aan onze economie, maar zorgt gelijktijdig ook voor een toename aan mobiliteit én voor druk op ons buitengebied en de daarin aanwezige natuur. Het buitengebied krijgt daarnaast de komende jaren te maken met meerdere ruimteclaims vanuit verschillende invalshoeken, daar waar het gaat over natuurontwikkeling, de energietransitie en klimaatadaptatie.

De zeven thema's worden navolgend toegelicht en waar nodig verbeeld in kaartbeelden. Per thema worden de uitspraken, richtlijnen en keuzes van belang voor de toekomst van Roerdalen aangeduid en worden verbindingen gelegd met andere thema's. Per thema zijn een aantal concrete focuspunten gedefinieerd. De focuspunten vormen tevens ijkpunten waarop beoordeeld wordt of toekomstige initiatieven en ontwikkelingen bijdragen aan de leidende principes van deze omgevingsvisie.

4.2. Thema Samen Roerdalen

Roerdalen heeft een rijk en cultureel verenigingsleven. Saamhorigheid, gemeenschapszin en ‘samen doen’ zijn hierbij kernbegrippen. Deze sociale structuur zorgt ervoor dat veel mensen hun geluk vinden in Roerdalen en zich hier thuis voelen. Dit draagt bij aan de leefbaarheid van onze wijken. Naast een actief en bloeiend verenigingsleven zijn in onze dorpen de alledaagse voorzieningen aanwezig. Voor de overige voorzieningen die niet in Roerdalen aanwezig zijn, wordt de verbinding gezocht met het nabijgelegen stedelijke gebied zowel in Nederland als Duitsland.

De aanwezigheid van voorzieningen (commercieel en maatschappelijk) en het verenigingsleven is echter géén vanzelfsprekendheid wanneer je kijkt naar de opgaves, trends en ontwikkelingen die op ons af komen (hoofdstuk 2). Deze trends en ontwikkelingen zorgen voor een spanningsveld. Als gemeenschap wil je natuurlijk de bestaande voorzieningen in alle kernen behouden. Het behoud van deze voorzieningen staat of valt natuurlijk ook met de mensen die hier gebruik van maken. Voor commerciële functies is deze lijn vanzelfsprekend scherper dan bij sociaal maatschappelijke voorzieningen. In Roerdalen hanteren we voor maatschappelijke voorzieningen zoals scholen, sportaccommodaties en gemeenschapshuizen de afweging dat er balans moet zijn tussen de maatschappelijke gelden die geïnvesteerd worden in een voorziening én het maatschappelijk draagvlak, de gebruikers, voor deze voorziening. Wanneer dit niet meer in verhouding is vraagt dit om het maken van een nieuwe afweging. Die afweging moet altijd gebaseerd zijn op maatwerk.

Keuzes worden niet enkel door de het systeem gemaakt, maar in gesprekken met mensen en op basis van de feitelijke situatie. Zo doen we dat in Roerdalen. De belangrijkste maatschappelijke voorzieningen staan per kern weergegeven op de dorpskernkaarten (zie thema Wonen in Roerdalen).

We zien trouwens ook veel veerkracht (het aanpassen aan veranderende omstandigheden) en initiatief (het starten van iets nieuws). Deze nieuwe initiatieven (commercieel en/of maatschappelijk) omarmen we en krijgen ruimte om te groeien. Hetzelfde geldt uiteraard voor bestaande functies, voorzieningen die bijdragen aan de vitaliteit van onze gemeenschap. Maar ook aan een openbare ruimte die bijdraagt en uitnodigt tot verbinding, zoals speelplekken, parken en ontmoetingsplekken. In Roerdalen werken we aan geluk. We doen dit vanuit het programma ‘Klein Geluk uit Roerdalen’. Inmiddels ontstaan er uit de ‘klein geluk’ gedachte steeds meer mooie sociale en maatschappelijke initiatieven en verbindingen tussen mensen. Een aantal initiatieven, zoals de gelukplekken en de kinder(geluk)plekken is ook buiten zichtbaar. Dit soort verbindingen vinden we belangrijk. De mogelijkheid om elkaar te ontmoeten vormt de basis voor begrip en draagvlak. Het draagt daarmee bij aan een veerkrachtigere samenleving.

Kortom we zien de toekomst, gelukkig en met vertrouwen tegemoet!

[kader] Focuspunten thema Samen Roerdalen:

- Inzetten op ‘Klein Geluk uit Roerdalen’ (saamhorigheid, gemeenschapszin en ‘samen doen’).
- Balans tussen draagvlak en investeringen in maatschappelijke voorzieningen.
- Focus op bestaande commerciële- en maatschappelijke voorzieningen in de kernen én ruimte bieden aan nieuwe initiatieven.

4.3. Thema Wonen in Roerdalen

Aantrekkelijk wonen en leven
Met zes dorpskernen en acht buurtschappen, ingebed in een landelijke- en groene omgeving, is het uitstekend wonen in Roerdalen. Naast het groene en landelijke karakter zijn de eigen identiteit, uitstraling en het dorpse karakter pijlers die zorgen dat het in Roerdalen voor iedereen prettig wonen is. De leefbaarheid wordt verder bepaald door de aanwezigheid van basisvoorzieningen en de fysieke bereikbaarheid van een breder aanbod in het nabij gelegen stedelijke gebied, zowel in Nederland als in Duitsland. Naast deze fysieke bereikbaarheid groeit ook het belang van een goede digitale bereikbaarheid voor de inwoners van onze dorpskernen en buurtschappen. Tot slot zijn ook aanwezige saamhorigheid en het rijke culturele en verenigingsleven bepalende factoren. Om te borgen dat het ook echt voor iedereen in Roerdalen prettig wonen is zetten we een kwalitatief goed woningaanbod en gemengde wijken met daarbinnen een gezonde diversiteit aan inwoners. We vinden het bovendien belangrijk dat iedereen een volwaardige plek heeft in onze maatschappij (zie ook het thema Samen Roerdalen) en hier gezond en veilig kan wonen (zie ook het thema Gezond en veilig Roerdalen). Dit geldt voor alle inwoners, ook voor mensen die hier tijdelijk wonen voor het verrichten van (seizoensgebonden)arbeid.

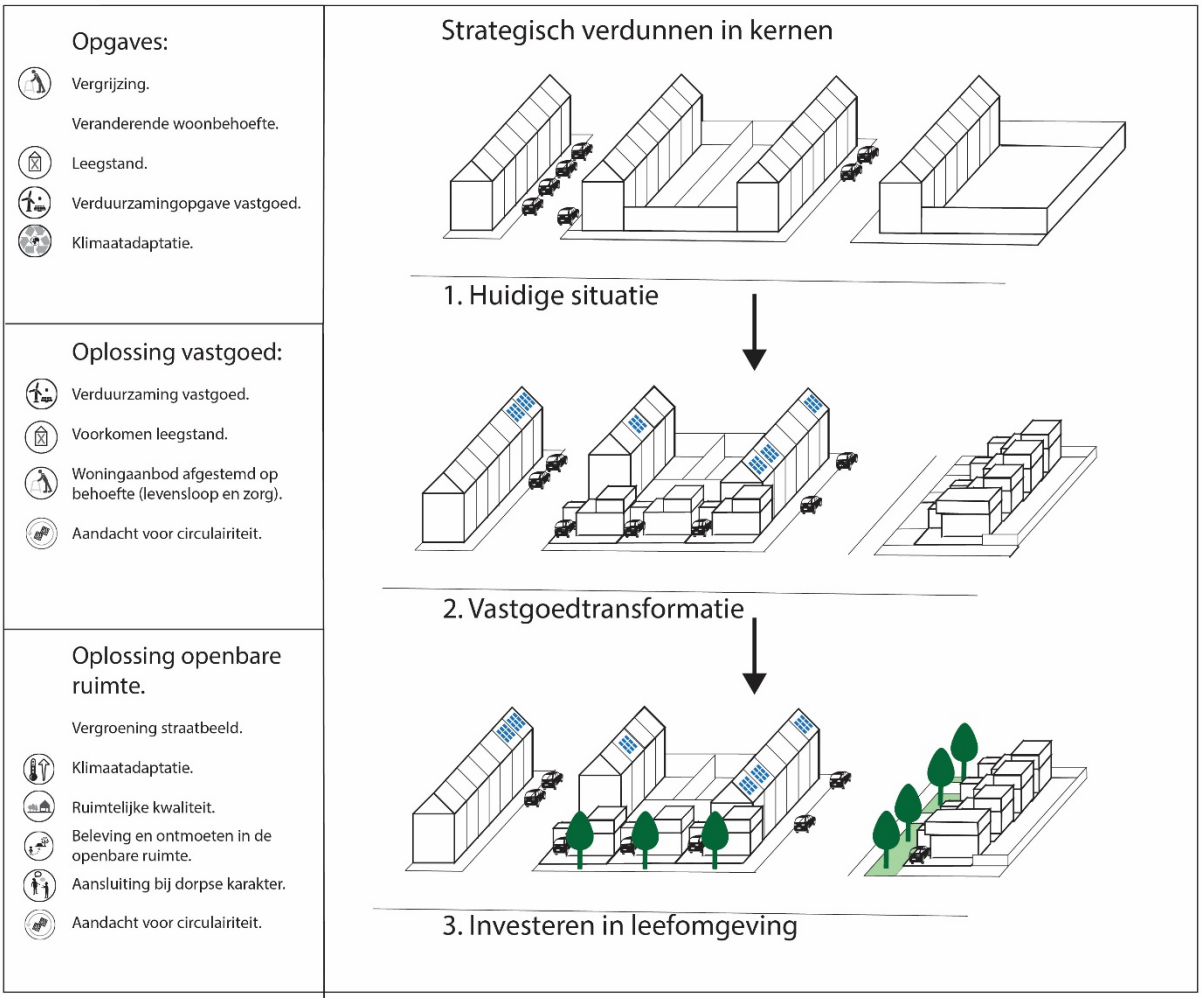
Demografische ontwikkelingen
Toch is waakzaamheid geboden. Demografisch gezien is er in Roerdalen sprake van vergrijzing en ontgroening. Als gevolg hiervan verandert de huishoudenssamenstelling waarbij het aantal personen per huishouden afneemt. Het is van belang om onze woningvoorraad daarop aan te laten sluiten door het realiseren van 0-treden woningen of woonconcepten met een zorgcomponent. Daarnaast willen we ook voldoende betaalbare woningen voor starters en jonge gezinnen bouwen en in voorraad hebben. Hiermee bieden we kansen aan jongeren om binnen Roerdalen hun wooncarrière te starten. Dit kan door nieuwbouw maar ook door het creëren van doorstroming in de bestaande woningvoorraad. Kortom, als het gaat om onze woningen streven we naar een gezonde evenwichtige verdeling van koop, middenhuur en sociale huurwoningen. Hiermee zetten we in op het behoud van een gezonde mix (diversiteit) aan inwoners, zowel in leeftijd als achtergrond.

Kwaliteit van de bestaande woningvoorraad
Aanvullend op de demografische ontwikkeling vraagt ook de fysieke kwaliteit van de bestaande woningvoorraad om aandacht. Het betreft zowel woningen in particulier bezit als woningen in eigendom van de woningcorporaties. Voor alle zes de dorpskernen in Roerdalen geldt dat deze in de periode tussen 1950 en 1980 fors gegroeid zijn. Veel woningen die in deze periode gebouwd zijn, staan nu voor een verduurzamingsopgave (energiegebruik en isolatie). Ditzelfde geldt voor de openbare ruimte die, mede door de hoge bebouwingsconcentraties, vaak stenig van opzet is en veelal gericht is op parkeren. Gelet op de opgaves op het gebied van klimaatadaptatie en de energietransitie zijn deze buurten en wijken nu extra kwetsbaar.

Strategisch verdunnen
Strategisch verdunnen vormt één van de oplossingsrichtingen om de kwaliteit van de woningvoorraad, binnen de dorpskernen van Roerdalen,op peil te houden. Het biedt met name een oplossing voor de naoorlogse uitleggebieden, ontwikkeld in de jaren ‘50 tot jaren ‘80 van de vorige eeuw. Strategisch verdunnen wil niet automatisch zeggen dat er grootschalige herstructureringsprojecten – met sloop en nieuwbouw – noodzakelijk zijn. Strategisch verdunnen kan ook vorm krijgen door op specifieke plekken in een wijk een deel van de bebouwing te slopen. De vrijgekomen ruimte wordt benut voor de herbouw van woningtypes die aansluiten bij de behoefte. Bijvoorbeeld levensloopbestendige woningen voor senioren of woningen voor starters. Deze vastgoedontwikkeling (zie voorbeeld in afbeelding) kan direct worden gebouwd conform de nieuwste eisen ten aanzien van energie en duurzaamheid. Het woord verdunning richt zich daarnaast op de verhouding tussen bebouwing (omvang én aantal eenheden) en openbare ruimte. Het is dan ook nadrukkelijk de bedoeling de ontstane ruimte wordt benut om de kwaliteit van de leefomgeving te verbeteren zodat deze beantwoordt aan maatschappelijke opgaves op het gebied van klimaatadaptatie en verduurzaming (zoals de opvang en berging van hemelwater, parkeren of elektrische laadpalen). Tevens kan met herinrichting een bijdrage geleverd worden aan beleving en vergroening van het gebied. Dit willen we graag doen in lijn met het dorpse karakter. Tot slot staat ook het behoud van sociale structuur en samenhang centraal bij het strategisch verdunnen.

Op de kaarten in bijlage 4 zijn per dorpskern potentiële verdunningsgebieden weergegeven. De aanduiding ‘*zoekgebied strategisch verdunnen’* betekent uiteraard niet dat er in deze gebieden meteen gesloopt gaat worden. Dit zijn de gebieden die we als eerste willen onderzoeken op hun huidige gebruik op kansrijkheid om te verdunnen. Op basis van die onderzoeken willen we graag met de stakeholders én de omgeving concrete plannen ontwikkelen richting de toekomst.

Strategisch verdunnen in kernen



Bouwen voor de behoefte

Woningbouw is een belangrijk speerpunt voor de gemeente Roerdalen. Binnen onze dorpskernen is en blijft het mogelijk om projecten te ontwikkelen. Randvoorwaarde is hierbij wel dat wordt gebouwd in lijn met de behoefte én dat de plannen moeten passen binnen de provinciale en regionale beleidskaders. Hierbij kijken we niet alleen naar autonome cijfers, maar ook naar ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op de woonbehoefte. Voorbeelden hiervan zijn de grootschalige industriële ontwikkelingen over de grens in het Duitse Elmpt en de ontwikkelingen rondom Brainport Eindhoven. Hetzelfde geldt voor de mogelijke toename van mensen die, als gevolg van veranderende werkomstandigheden (meer thuiswerken), bewust kiezen voor het wonen in een landelijke- en natuurlijke omgeving. Dit soort ontwikkelingen kunnen van invloed zijn op de behoeftevraag in Roerdalen. Deze behoefte richt zich in ieder geval op levensloopbestendige woningen, aan concepten die voorzien in wonen in combinatie met zorg en aan woningen voor starters, jongeren en (jonge) gezinnen. Omdat de verwachting is dat de behoeftevraag hier in de toekomst aanleiding toe geeft liggen de toekomstige woningbouwlocaties binnen de aangeduide kerngrenzen. Of het nu gaat om strategisch verdunnen of om andere bouwplannen en woonconcepten, als gemeente ontwikkelen we dit uiteraard niet alleen. We zoeken hierbij de verbinding en werken samen met onze ketenpartners en marktpartijen.

Bouwen binnen de dorpskern
Voor woningbouwplannen geldt dat deze moeten passen binnen het dorpse karakter van onze gemeente. De focus ligt daarnaast op het bouwen binnen de aangeduide dorpskern. Binnen deze aangeduide dorpskernen liggen ook locaties die nu nog buiten het bestaande bebouwde gebied vallen en potentieel geschikt zijn voor de ontwikkeling van woningbouw. De dorpskern begrenzing is weergegeven op de dorpskernenkaarten (bijlage 4). Naast de zes dorpskernen hebben ook buurtschappen Etsberg en het Reutje een grens om de kern. De overige buurtschappen niet. Met het aanbrengen van focus op het bouwen binnen de aangeduide dorpskern voorkomen we dat we, over enkele decennia, dorpskernen hebben met weliswaar aantrekkelijke kernrandzones, maar met een leegstaand en verpauperd dorpshart. We hebben daarbij oog voor de kwaliteit van onze leefomgeving. Dit betekent dan ook dat we in sommige gevallen kiezen voor woningbouw op locaties die nu nog een ander gebruik kennen om verdere verstening in de huidige bebouwde omgeving te voorkomen en in de kernen ook ruimte te houden voor groen en wateropgaven. Kortom we zetten daarmee in op het behoud en de verdere versterking van vitale dorpen. In Vlodrop, ten noorden van de Angsterweg, ligt een zoekgebied voor woningbouw en/of bedrijvigheid. Op basis van nader onderzoek zal de definitieve invulling van dit gebied nog bepaald worden.

Economische concentratiegebieden
In de huidige situatie liggen economische voorzieningen, zoals winkels en horeca verspreid door de dorpskernen. Veranderend consumentengedrag en individualisering zetten het draagvlak voor deze voorzieningen onder druk. We zetten daarmee allereerst in op behoud van voorzieningen en denken mee met ondernemers. Dit wil echter niet zeggen dat we in Roerdalen geen ruimte meer bieden voor nieuwe initiatieven, in tegendeel. Wél willen we deze nieuwe initiatieven zo veel mogelijk concentreren zodat de bestaande voorzieningen elkaar aanvullen en versterken. Per dorpskern hebben we deze gebieden op de kaart weergegeven als ‘*concentratiegebied voorzieningen’*.

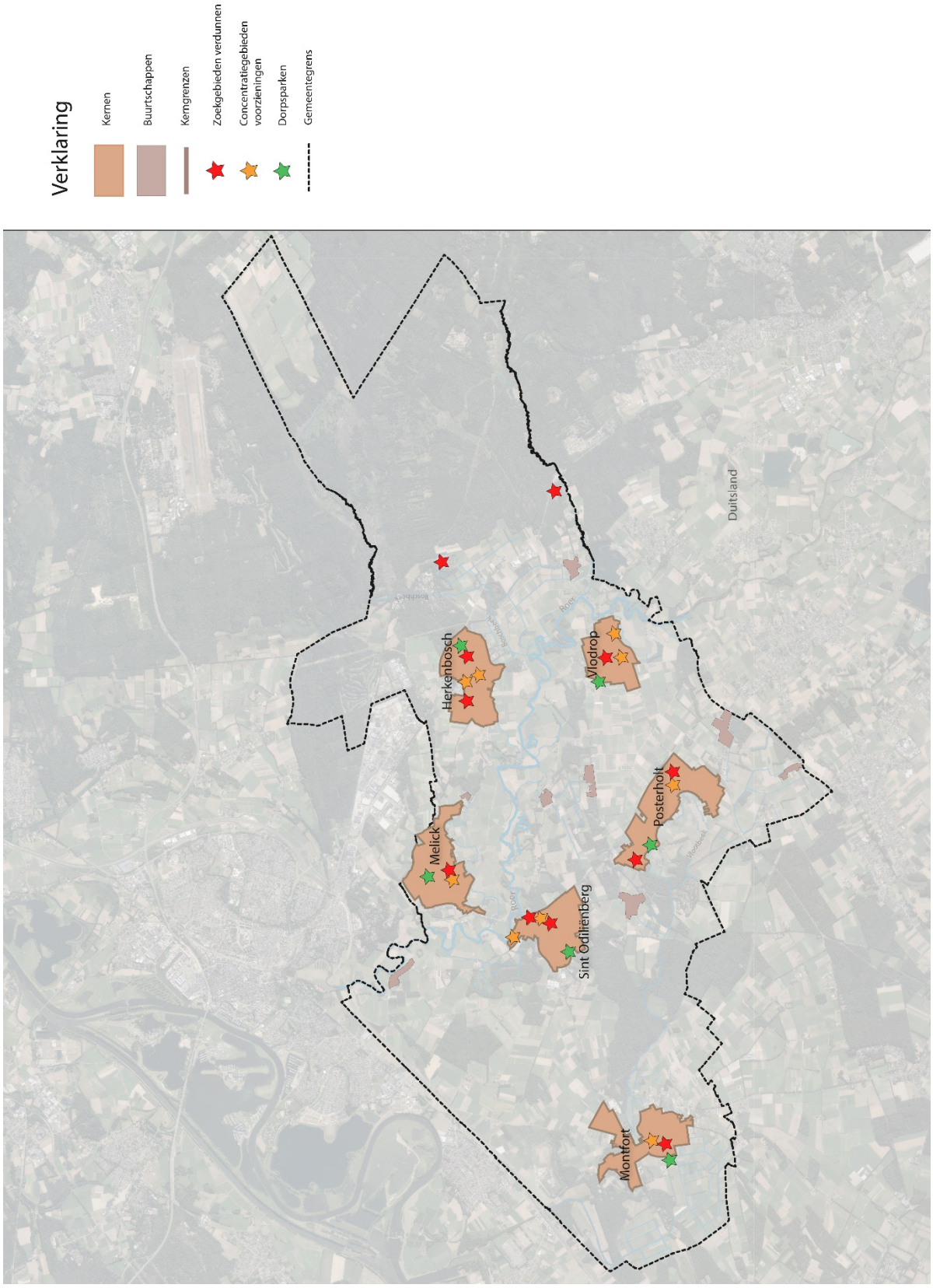
Wonen en werken aan huis
Mede ingegeven door technologische innovatie zien we in de toekomst een samenleving waarin wonen en werken meer in elkaar overlopen. We bieden dan ook mogelijkheden om, binnen onze dorpskernen, de combinatie van wonen en kleinschalige bedrijvigheid mogelijk te maken. Dit vraagt ook om fysiek ruimtelijke kaders, bijvoorbeeld om het thuiswerken in de fysieke leefomgeving te faciliteren. Dit kan in de vorm van het toestaan van aan- en bijgebouwen bij de eigen woning. Afhankelijk van de aard en omvang vraagt dit om kaders voor een goede ruimtelijke inpassing.

Dorpsparken
We zetten in op een duurzame, groene, sociaal verbonden en klimaat adaptieve openbare ruimte. Een openbare ruimte die verbindt, waar mensen graag verblijven én in beweging komen. Waar gezondheid, zowel fysiek als mentaal, centraal staat. Om dit kracht bij te zetten hebben we in een aantal kernen specifieke plekken aangeduid als *’dorpspark’*. Naast het behoud van het groene karakter stimuleren we op deze plekken sociaal maatschappelijke initiatieven die inwoners met elkaar verbinden.

Kernrandzone
We zetten in op vitale dorpskernen en een aantrekkelijk buitengebied. Beide plekken komen samen in de kernrandzone. We hechten daarom waarde aan een kwalitatief goede overgang tussen dorpskern en buitengebied. In het verleden was er nauwelijks aandacht voor een zorgvuldige overgang tussen bebouwd gebied en buitengebied. Dat heeft ertoe geleid dat deze overgangszones qua kwaliteit vaak te wensen over laten. Juist in deze kernrandzone komen verschillende opgaves samen en liggen er kansen voor verbinding. Denk bijvoorbeeld aan het versterken van de identiteit en het dorpse karakter, zowel vanuit landschappelijk als cultuurhistorisch perspectief. Daarnaast biedt deze kernrandzone mogelijkheden voor het realiseren van opgaves op het gebied van klimaatadaptatie of energie. Daarnaast kan een impuls gegeven worden aan de toegankelijkheid van het gebied en het verfijnen van het routenetwerk (recreatieve ommetjes).

[kader] Focuspunten thema Wonen in Roerdalen:
- Behoud van het dorpse karakter.
- Bouwen naar behoefte voor eigen en toekomstige inwoners.
- Het voorkomen van leegstand.
- Strategisch verdunnen op specifieke locaties.
- Bouwen binnen de aangeduide dorpskernen.
- Economische concentratiegebieden voor het behoud van vitale dorpskernen.
- Verduurzaming en klimaatadaptatie van vastgoed en openbare ruimte.
- Realisatie van dorpsparken ten behoeve van klimaatadaptatie, vergroening, gezondheid en ontmoeting.

Themakaart Wonen in Roerdalen



4.4. Thema Landelijk en Natuurlijk Roerdalen

Behoud natuurlijke en landelijke karakter
Behoud van het natuurlijke en landelijke karakter kan rekenen op een breed draagvlak in de samenleving. Sterker nog: veel inwoners vinden dat het natuurlijke en landelijke karakter van Roerdalen nog nadrukkelijker mag worden gebruikt in relatie tot de positionering van Roerdalen in de brede regio.

Het landschap wordt gevormd door Nationaal Park de Meinweg, het Roerdal en het Vlootbeekdal en kent verder een afwisseling tussen het meer kleinschalige bos- en mozaïeklandschap en de meer grootschalige en open cultuurlandschappen. Het behoud van de karakteristieken en (natuur)waarden van deze landschapstypen staat derhalve centraal bij toekomstige ontwikkelingen.

Uitdagingen
De komende decennia neemt de druk op het buitengebied van Roerdalen toe. Veel functies vragen immers fysiek om ruimte. Allereerst is er het ‘traditionele spanningsveld’ tussen agrarisch grondgebruik en de ontwikkeling van natuur en ecologische verbindingen. De energietransitie vraagt ons om de wijze waarop energie wordt opgewekt te verduurzamen. Zon- en windenergie zijn hierin veelvuldige genoemde oplossingen. Beide oplossingen vragen, in meer of mindere mate om ruimte én hebben tevens impact op het landschap (zie thema duurzaam Roerdalen). Daarnaast is er de toeristische behoefte. Hoewel deze sector niet een significante ruimteclaim vraagt, gaat het hierbij met name wél om nevengebruik. Denk aan recreatiemogelijkheden op de Meinweg en recreatieve routestructuren. Hierbij ligt de opgave in het vinden van een juiste balans tussen beleving en natuurbehoud (zie thema toeristisch Roerdalen). Tenslotte spelen ook opgaves zoals milieu, mobiliteit en veiligheid een belangrijke rol in het buitengebied. Deze aspecten worden nader toegelicht in het thema gezond en veilig Roerdalen Uitgangspunt van de visie is dat verschillende functies, binnen een gezonde balans, uiteindelijk een plek krijgen in het landschap waarbij het natuurlijke en groene karakter van onze gemeente behouden blijft. Dit behoud vraagt om het zorgvuldig omgaan met de beschikbare ruimte, alsmede het zoeken naar de mogelijkheden voor zuinig en meervoudig ruimtegebruik. Enerzijds door het maken van een goede afweging bij het wijzigen en/of toestaan van functies. Anderzijds door het realiseren van zorgvuldige en veilige inpassing van nieuwe ontwikkeling.

Natuurontwikkeling
Een groot deel van de natuurgebieden binnen de gemeente maakt onderdeel uit van het Europese Natura2000 netwerk en het Natuurnetwerk Limburg. Daarnaast is er door de provincie Limburg een groenblauwe mantel aangewezen (zoals ook opgenomen in de provinciale omgevingsvisie). Deze gebieden vormen een soort mantel tussen en nabij het Natuurnetwerk Limburg. De verschillende landschappen zorgen voor diversiteit in aanwezige flora- en fauna en maken ons buitengebied interessant voor het creëren van verbindingen tussen gebieden onderling. Naast het reeds aanwezige natuurnetwerk ligt er voor Roerdalen dus nog een stevige opgave daar waar het gaat om natuurontwikkeling. De opgave voor het realiseren van nieuwe natuur komt voort uit Europees (Natura 2000 en soortenbeleid) en Rijksbeleid (Natuurnetwerk Nederland) en het provinciale beleid. De opgave betreft in totaal ruim 360 hectare.

Hiervan heeft circa 158 hectare prioriteit omdat het is gelegen in of gerelateerd is aan Natura 2000-gebieden (Gedeputeerde Staten Provincie Limburg, 2020). Daarnaast is deze prioritaire opgave in het kader van het soortenbeleid heel erg belangrijk voor het behoud van bijvoorbeeld de uiterst zeldzame standvlinder; het Donker Pimpernelblauwtje.

Deze prioritaire opgave wordt ingezet voor het creëren van robuuste ecologische verbindingen tussen natuurgebieden. De ecologische verbindingen zijn de verbinding tussen het Roerdal, de bovenloop van de Vlootbeek en noord-zuid verbinding. Het Flinkeven is van belang als leefgebied voor het Donker Pimpernelblauwtje. De overige hectares zijn minder prioritair, maar maken wel deel uit van de totale opgave. De ligging van deze opgave is weergegeven op het provinciaal Natuurbeheerplan (Provincie Limburg, 2021). Kijkend naar de hiervoor benodigde grond dan gaat kwaliteit voor kwantiteit. Het realiseren van gewenste natuurdoeltypen en doelsoorten (planten en dieren) staat centraal. Het versterken en opwaarderen van reeds bestaande natuur behoort tot de mogelijkheden evenals agrarisch natuurbeheer (bijvoorbeeld door het realiseren van bloemrijke akkerranden). De gemeente is daarnaast terughoudend met het realiseren van nieuwe natuur op overige plekken in het buitengebied, met name in het grootschalige cultuurlandschap, omdat dit gebied meerdere gebruikers kent.

Agrarische sector
Ons buitengebied is ook nadrukkelijk een werklandschap. De agrarische sector is door de eeuwen heen bepalend geweest voor de hedendaagse vorm van ons landschap. Veel agrariërs verdienen, vaak al generaties lang, hun boterham met tuinbouw, akkerbouw en veeteelt. Hun aanwezigheid gaat daarmee verder dan alleen de fysieke plek in het landschap, de agrarische cultuur zit verankerd bij veel inwoners. Agrariërs en agrarische activiteiten zijn daarmee onlosmakelijk verbonden met Roerdalen. De sector staat echter voor een aantal stevige uitdagingen die ook hun weerslag (gaan) hebben op de fysieke leefomgeving. Denk aan rentabiliteit, de verduurzamingsopgave, de noodzaak om te innoveren, het maatschappelijk draagvlak, veranderingen in wet- en regelgeving én bedrijfsopvolging. Uitgangspunt in deze omgevingsvisie is dat wordt toegewerkt naar een innovatieve, duurzame en toekomstbestendige sector met gezonde agrarische familiebedrijven (functionele agrarische bedrijven). Hoe deze transformatie (verandering) naar een meer circulair productieproces er concreet uit ziet, zal de komende decennia blijken. Op een aantal plekken in Nederland wordt bijvoorbeeld gewerkt aan concepten zoals kringlooplandbouw of agro-ecologische landbouw. Bij dit concept wordt er niet meer land en grondstoffen voor landbouw gebruikt, dan noodzakelijk is om ons voedsel te produceren. We waarderen als gemeente daarnaast ook de maatschappelijke initiatieven gericht op alternatieve vormen van landbouw en veeteelt, zoals het oprichten van voedselbossen en herenboerderijen. Ook aan deze initiatieven geven we de ruimte. We beseffen echter dat het voor agrarische bedrijven, naast maatschappelijk verantwoord, ook economisch rendabel moeten kunnen opereren. De gemeente Roerdalen wil deze transformatieopgave faciliteren.

In de structuurvisie Roerdalen 2030 is opgenomen dat in het agrarisch-recreatief gebied géén nieuwvestiging van agrarische bedrijven mogelijk is en ook geen intensieve veehouderij en glastuinbouw.

Verplaatsing van agrarische bedrijven naar een nieuwe locatie binnen de gemeente is alleen onder voorwaarden mogelijk. Vanuit onze ambitie gericht op het groene en landelijke karakter van onze gemeente, bieden we met de Omgevingsvisie Roerdalen 2050, in het open cultuurlandschap ruimte voor nieuwe en verplaatsende agrarische bedrijven (met uitzondering van intensieve veehouderij en glastuinbouw). Dit doen we onder voorwaarden dat het bedrijf en haar bedrijfsvoering een duurzaam en innovatief karakter heeft. Daarnaast moet nieuwvestiging en verplaatsing, direct of indirect, leiden tot sloop van verouderde of vrijkomende agrarische bebouwing elders binnen de gemeente. Voor intensieve veehouderijen is enkel nog ruimte binnen het bestaande Landbouwontwikkelingsgebied (LOG). In de andere gebieden en landschapstypes is geen nieuwvestiging mogelijk. Uitbreiding van bestaande bedrijven is in beginsel in alle landschapstypes mogelijk, maar uiteraard alleen als wordt voldaan de milieuwetgeving. Vanwege de ingrijpende (negatieve)invloed op het landschap worden er nergens mogelijkheden geboden voor nieuwe glastuinbouw. Er is alleen, onder voorwaarden, ruimte voor uitbreiding van bestaande glastuinbouw tot een totaalomvang van maximaal 2.500 vierkante meter, mits de behoefte van uitbreiding wordt aangetoond. Ook bieden we ruimte voor het toestaan van tijdelijke teelt ondersteunende voorzieningen (bijvoorbeeld hagel- en regenkappen) om onder gecontroleerde omstandigheden en duurzaam te kunnen telen. Eveneens wordt ruimte geboden aan containervelden en boogkassen mits deze aansluiten aan de agrarische bouwvlakken.

Voor agrariërs die activiteiten staken is daarnaast perspectief noodzakelijk om invulling te geven aan vrijkomende agrarische bebouwing. Uitgangspunt is het voorkomen van leegstand, verloedering en ondermijning. Afhankelijk van de locatie zijn kleinschalige recreatie, wonen én kleinschalige bedrijvigheid mogelijke alternatieve invullingen. Voor deze alternatieven geldt uiteraard een goede ruimtelijke inpasbaarheid en het scheppen van duidelijke kaders zodat de ruimtelijke kwaliteit, ook naar de toekomst toe geborgd blijft. Voor het her invullen van vrijkomende agrarische bebouwing wordt nadat de omgevingsvisie is afgerond separaat beleid opgesteld.

Klimaatadaptatie en landschap
We krijgen te maken met steeds meer extremen in ons klimaat. Periodes van hitte, extreme neerslag en langdurige droogte zullen de komende jaren vaker voorkomen. Dit stelt ons voor uitdagingen, zowel in het stedelijke- als landelijke gebied. Enerzijds zijn maatregelen noodzakelijk om uitstoot van schadelijke emissies te reduceren en daarmee de klimaatsverandering op de langere termijn af te remmen.

Anderzijds zijn oplossingen nodig voor effecten de geschetste extremen, bijvoorbeeld de periode van droogte en de dalende grondwaterstand. Samen moeten we op zoek naar duurzame oplossingen in grondgebruik en aanpassingen in ons watersysteem (voorkomen van overlast en vasthouden van water). Zie hiertoe ook het thema Duurzaam Roerdalen en Wonen in Roerdalen.

Energietransitie en landschap
Als gemeente hebben we ook een opgave om te voldoen aan de afspraken uit het klimaatakkoord. Dat betekent dat we richting 2050 onze CO_2 fors moeten verminderen om op nul uit te komen. We hebben hierbij ook de opgave om op een duurzame manier onze energie op te wekken. Voor deze opgave kijken we ook naar ons buitengebied.

Met name voor het realiseren van zonnevelden en het plaatsen van windmolens. Vanzelfsprekend heeft dit impact op ons landschap én op het grondgebruik. Vanuit de kwaliteit van het landschap sluiten we dan ook een aantal gebieden uit. In deze gebieden willen geen zon en/of windenergie opwekken. In het thema Duurzaam Roerdalen beschrijven we deze gebieden. Dit wil overigens niet zeggen dat deze ontwikkelingen op andere plekken in onze gemeente zondermeer zijn toegestaan. De gemeente werkt parallel aan het tot stand komen van de omgevingsvisie aan een afwegingskader voor zon- en wind energie. Hierin leggen we vast waar we initiatieven aan toetsen.

Los van het duurzaam opwekken van energie hebben we in Roerdalen ook op een ander vlak te maken met de energietransitie. Het beëindiging van de bruinkoolwinning in Duitsland leidt in de toekomst tot een toename van de stijghoogte in de diepe pakketten van de Roerdalslenk. Een significante (forse), permanente fluctuatie (schommeling) in het grondwaterpeil kan schade aan de natuur en de bebouwde omgeving veroorzaken. De consequenties van deze stijging zijn op dit moment nog niet bekend. Als gemeente volgen wij deze ontwikkeling, alsmede de afspraken die hierover in grensoverschrijdend verband worden gemaakt, nauwlettend.

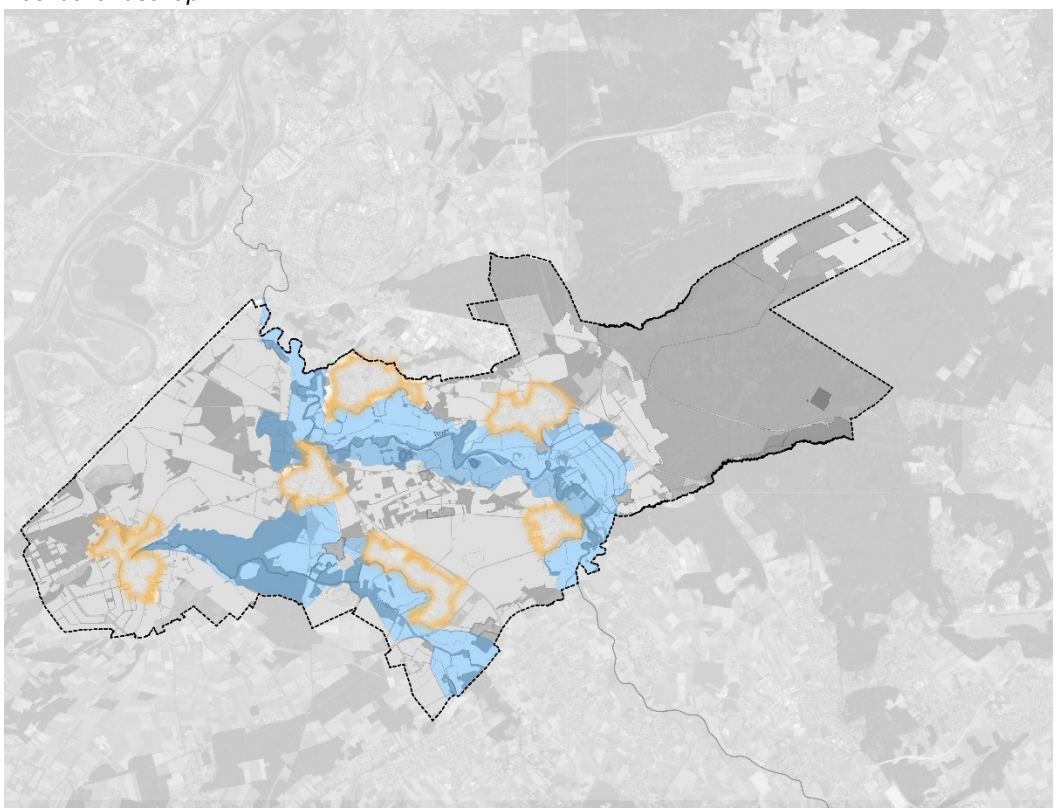
Recreatie en landschap
Met haar grote diversiteit aan landschappen is Roerdalen voor veel mensen, inwoners en bezoekers, een aantrekkelijke gebied om te recreëren. Dit kan zowel extensief, denk hierbij aan wandelen of fietsen, of intensief via dagrecreatieve voorzieningen en verblijfsrecreatie. In zijn algemeenheid geldt hierbij het uitgangspunt dat de recreatieve en toeristische toegankelijkheid van het buitengebied intensief is op plekken waar dit geen bezwaar vormt en extensief is waar dit noodzakelijk wordt geacht in relatie tot andere belangen (zoals leefbaarheid, bedrijvigheid, veiligheid en natuur).

[kader] Focuspunten thema Landelijk en Natuurlijk Roerdalen:

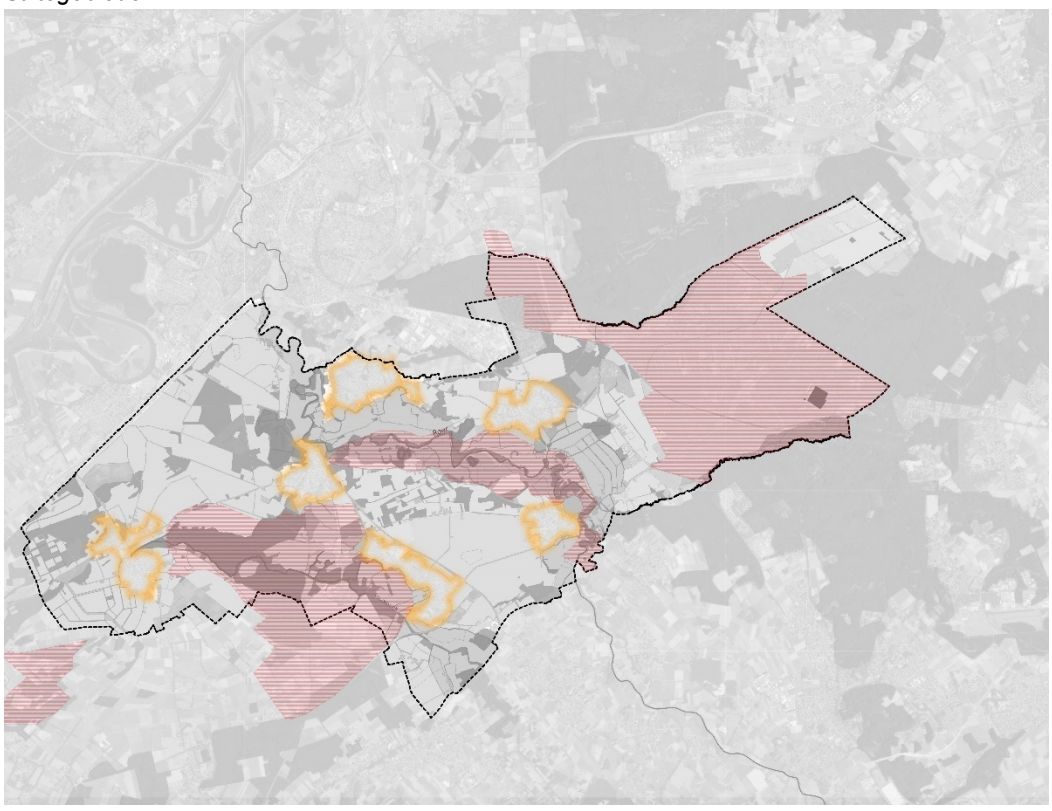
- Behouden en uitdragen van landelijke- en natuurlijke karakter, specifiek de verschillende landschapstypen.
- Natuurontwikkeling.
- Bewaken balans tussen ruimte vragende functies.
- Klimaatadaptatie en energietransitie.
- Behoud van cultuurhistorische waarden bij de ontwikkeling van nieuwe initiatieven.
- Werken aan een duurzame, innovatieve en toekomstbestendige agrarische sector.
- Aandacht voor ruimtelijke- en landschappelijke inpassing van nieuwe ontwikkelingen.

Bouwstenen landschap Roerdalen

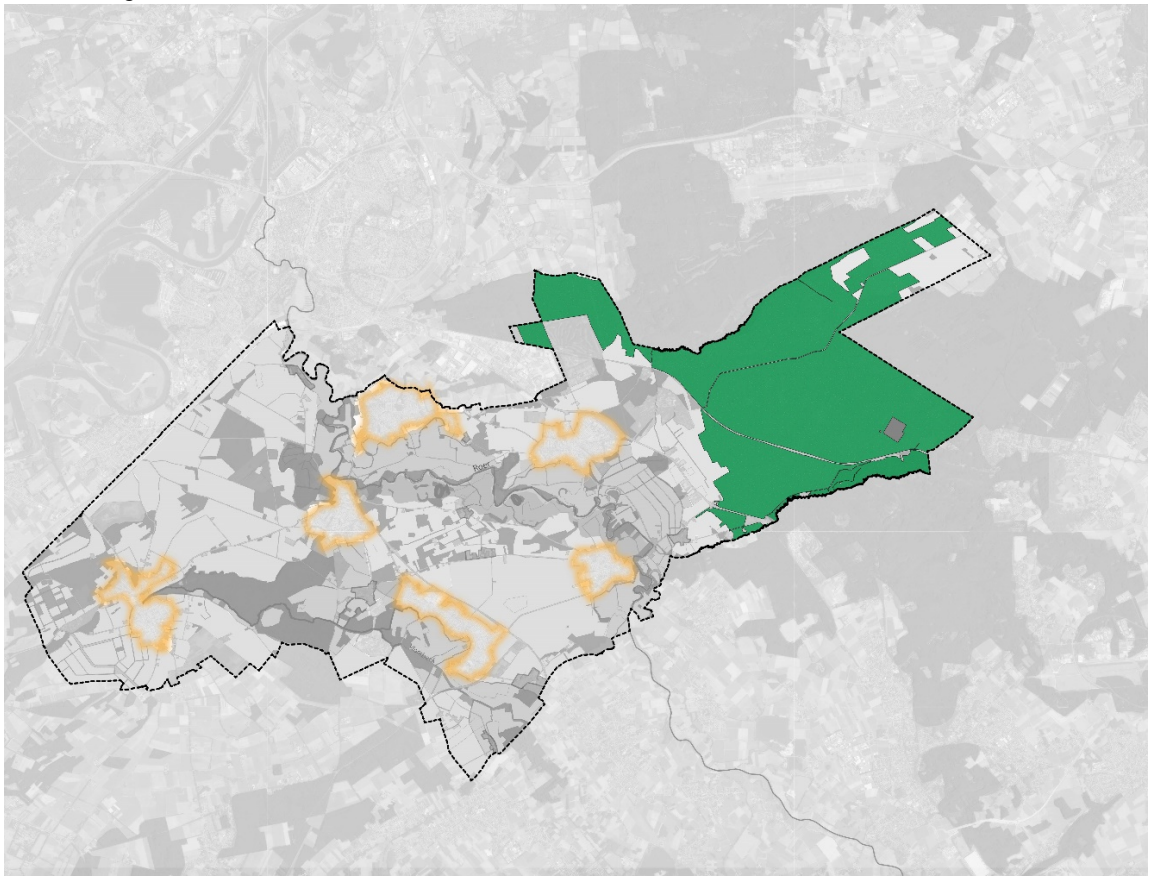
Beekdallandschap



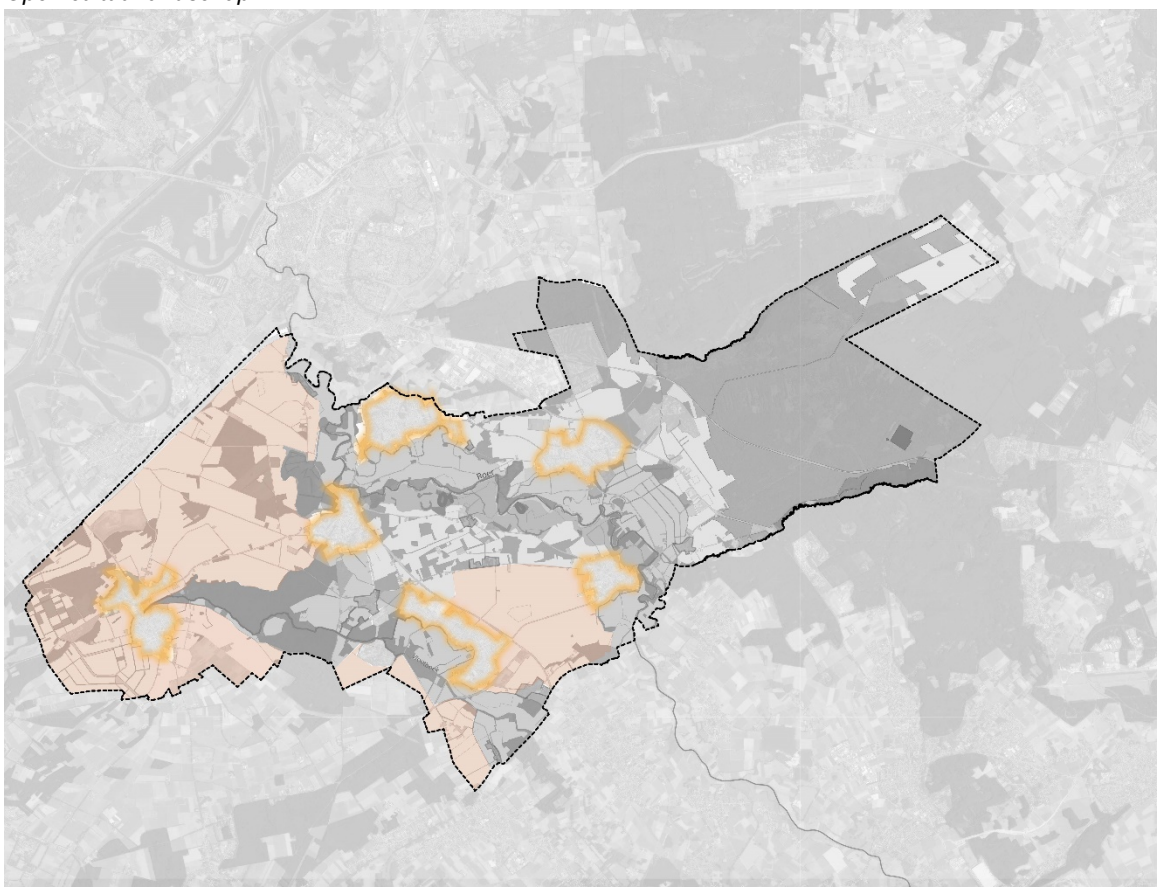
Stiltegebieden



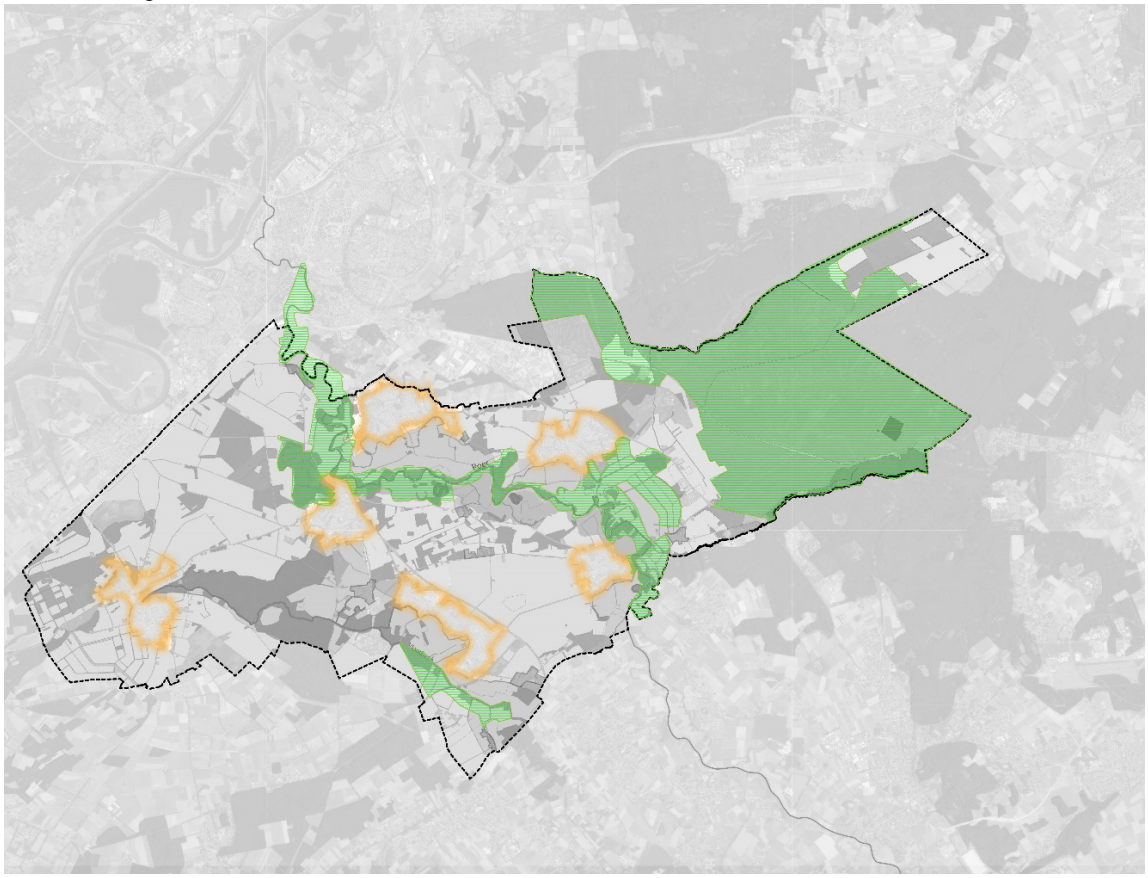
De Meinweg



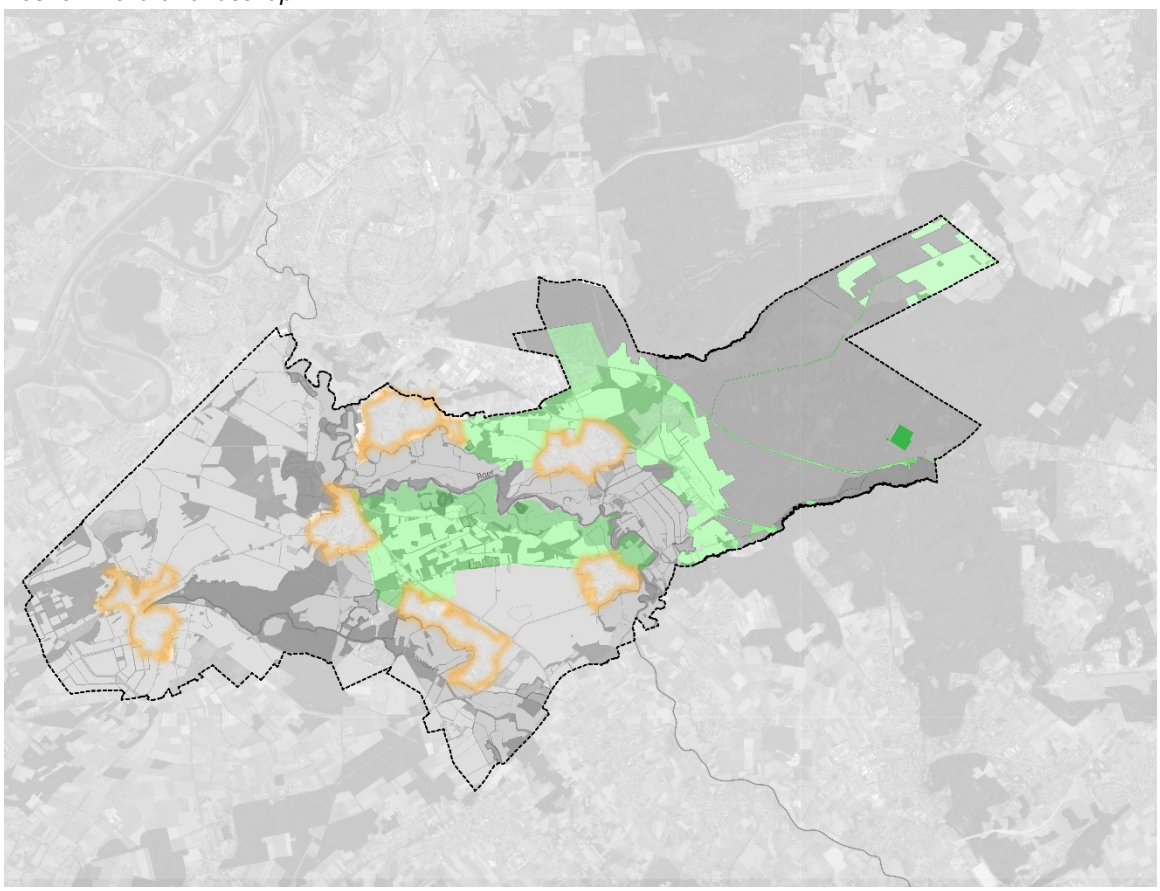
Open cultuurlandschap



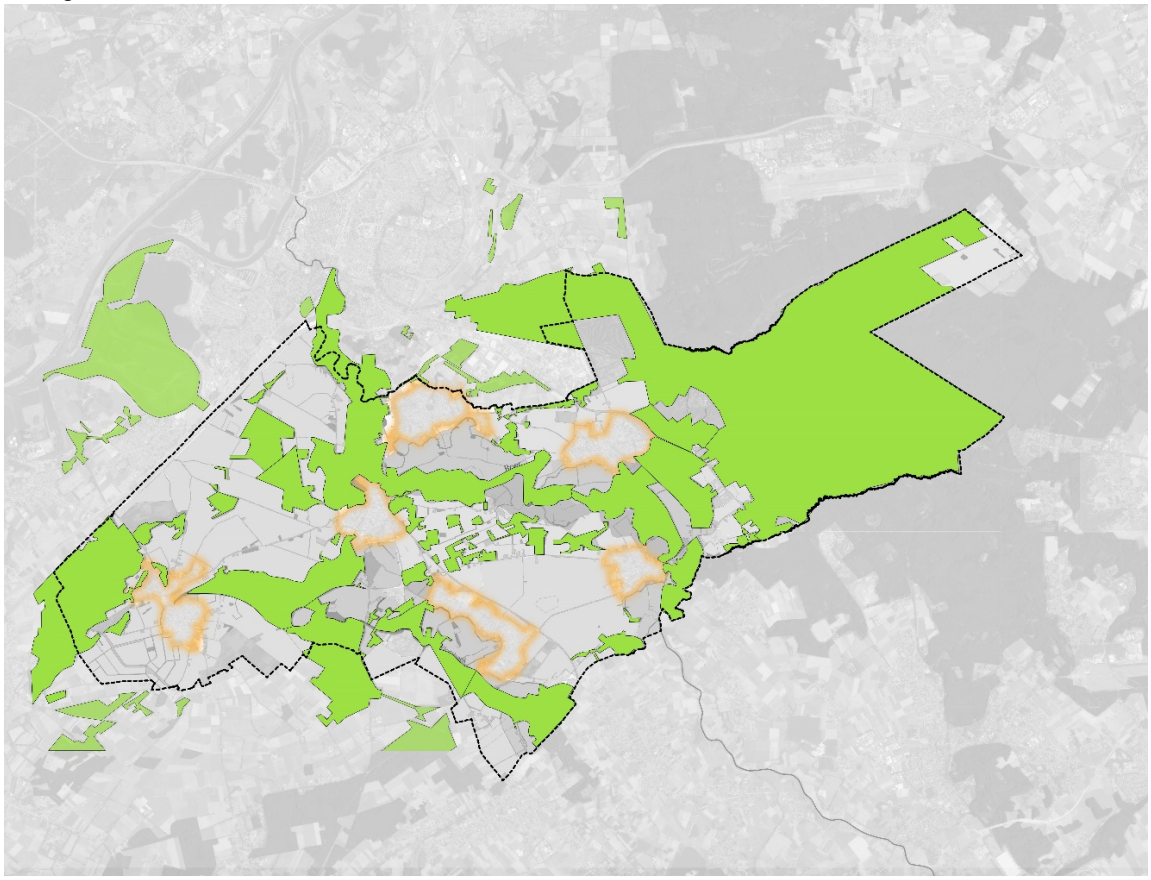
Natura 2000-gebieden



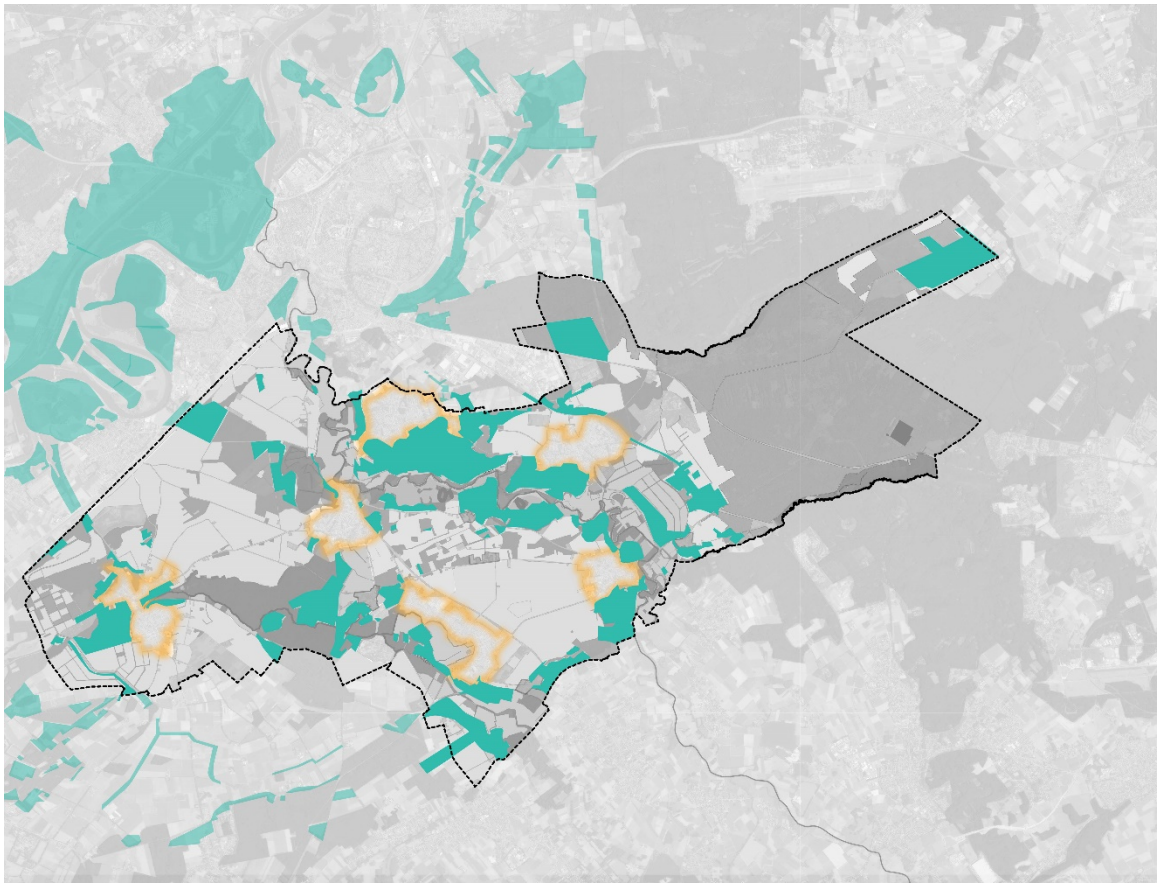
Bos- en mozaïeklandschap



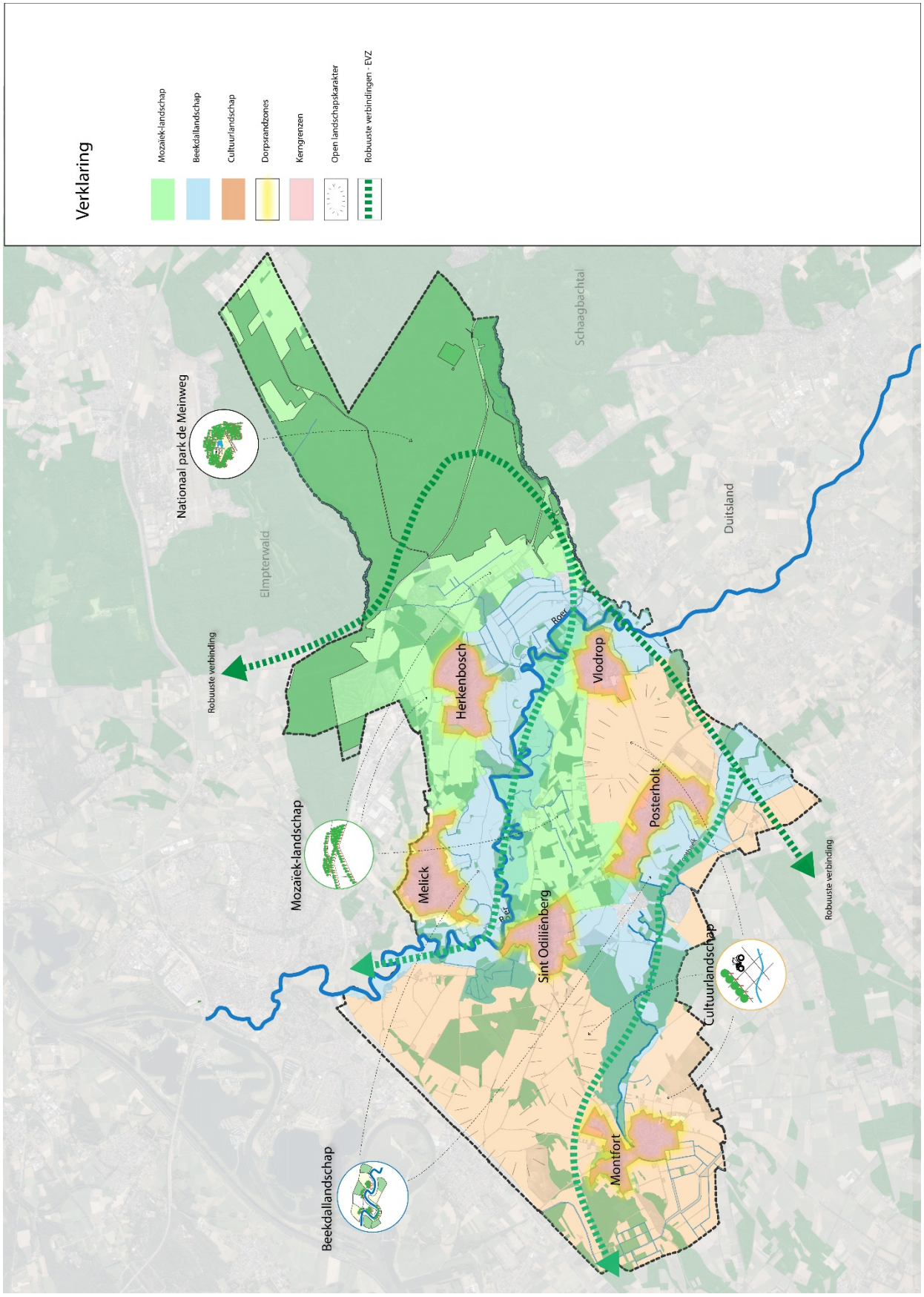
Goudgroene zone



Groenblauwe mantel



Themakaart landelijk en natuurlijk Roerdalen



4.5. Thema Toeristisch Roerdalen

Recreatieve waarde
Het prachtige cultuur- en natuurlandschap, met als absoluut icoon grensoverschrijdend Nationaal Park De Meinweg, maakt Roerdalen uniek. Je vindt hier een rijke combinatie van uitgestrekte bossen, heidevelden en beekdalen waar talloze diersoorten zich thuis voelen. Daarnaast beschikt Roerdalen over een prachtige cultuurhistorie met het kasteel, de ruïne, verschillende landgoederen, molens en musea. Veel inwoners en bezoekers laten zich al verrassen door de mooie plekken die onze gemeente te bieden heeft. Het extensief recreëren (wandelen, fietsen, paardrijden, sporten) voegt daarmee echt iets toe aan het wonen in Roerdalen. Ook bezoekers van buiten de gemeente genieten volop van rust, ruimte, natuur en landschapsschoon. Men doet dit als daguitstapje, maar zeker ook vanuit een meerdaags verblijf.

Toch zijn er mogelijkheden om Roerdalen nog nadrukkelijker te positioneren vanuit toeristisch perspectief. Dit maakt de sector ook vanuit economisch oogpunt aantrekkelijk voor Roerdalen. Er liggen kansen in het verbinden van verschillende mooie plekken, bijvoorbeeld door samenwerking, in de vorm van arrangementen of door optimalisatie van het fysieke netwerk. Ten aanzien van het routenetwerk kijken we zowel naar het lokale knooppuntensysteem voor wandelaars en fietsers, maar ook naar de Nationale Wandelpaden (voor Roerdalen het Pieterpad) en streekpaden (voor Roerdalen het Streekpad Maas- Niederrhein). Optimalisatie van het routenetwerk gaat ook nadrukkelijk over veiligheid. We hebben aandacht voor de knelpunten waarbij sprake is van een spanningsveld tussen het agrarisch landbouwverkeer en het recreatieve gebruik.

Balans tussen natuurontwikkeling en beleving
Ontwikkeling van de dag- en verblijfsrecreatieve sector gaat vanzelfsprekend ‘hand in hand’ met het behoud van aanwezige natuurwaarden. Dit geldt uiteraard niet alleen voor gebruik door toeristen maar ook onze eigen inwoners. In de ‘natuurlijk en ecologisch waardevolle gebieden’ zijn recreatief-toeristische ontwikkelingen mogelijk, indien deze geen of beperkte negatieve invloed hebben op de natuur- en landschapswaarden. In ’agrarisch-recreatieve’ gebieden zijn echter ruimere mogelijkheden voor recreatief-toeristische ontwikkelingen omdat hier andere natuur- en landschapswaarden zijn. Uitzondering vormt het gebied rondom het landbouwontwikkelingsgebied (LOG), dit vanwege het intensieve karakter van de agrarische activiteiten. Tenslotte ontstaan er mogelijk ook kansen voor het zichtbaar en beleefbaar maken van archeologische waarden in onze gemeente.

Ruimte voor initiatief
Roerdalen zet in op een verdere versterking en ontwikkeling van het toeristisch-recreatief aanbod om hiermee een impuls te kunnen geven aan de plaatselijke economie. Goed passende recreatief-toeristische bedrijven en specifiek ook horeca, zijn belangrijk voor de gemeente, die deze wil behouden. Hier willen we meewerken aan verdere ontwikkeling. De wijze waarop is onder ander ook vastgelegd in de horeca visie van Roerdalen (Gemeente Roerdalen, mei 2018). In relatie tot de Omgevingsvisie Roerdalen 2050 is het van belang om hierbij te benadrukken hoe we omgaan met toeristisch-recreatieve ontwikkelingen. In onze kernen ondersteunen we als gemeente, vanuit een positieve insteek, nieuwe toeristisch-recreatieve ontwikkelingen en initiatieven.

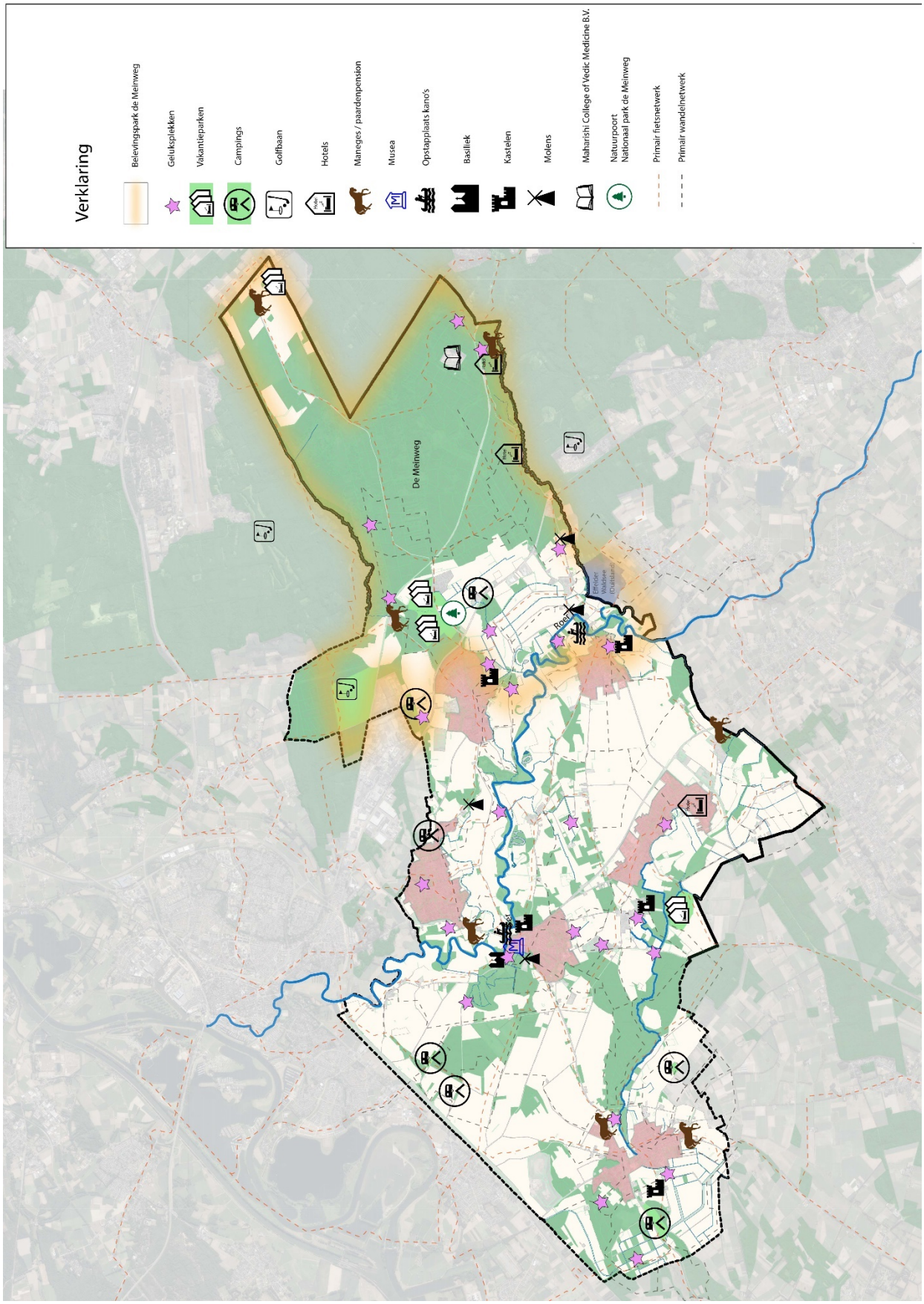
Vooral initiatieven die inzetten op (regionale) samenwerking. Voor wat betreft ons buitengebied zien we kansen in de natuurlijk en ecologisch minder waardevolle gebieden. Zo liggen er in het “open cultuurlandschap’ ruimere mogelijkheden voor recreatief-toeristisch (mede)gebruik en landbouw met verbrede doelstellingen. Voorwaarde is daarbij dat de landelijke structuur niet wordt aangetast. Grote en potentieel ontwrichtende (horeca) activiteiten passen niet binnen ons buitengebied. Initiatieven waarbij toeristisch-recreatieve ontwikkelingen gecombineerd worden met cultuurhistorisch waardevolle bebouwing en/of landschapselementen vragen om maatwerk. Hierbij is instandhouding van cultuurhistorie in ieder geval een leidend principe.

Specifiek voor bestaande toeristisch-recreatieve bedrijven én nieuwe initiatieven in en rondom de Meinweg is de gebiedsvisie ’Belevingspark de Meinweg’’ (voorheen ’Gouden Driehoek’), opgesteld. Ondernemers, instanties en de gemeente werken samen om de ontwikkeling van concrete initiatieven te bewerkstelligen en zo recreatie, toerisme, natuurontwikkeling én beleving te versterken. Deze gebiedsvisie wordt de komende periode nader uitwerkt. Naast deze concrete gebiedsvisie is het natuurlijk ook mogelijk om op andere plekken, buiten het gebied de Meinweg, of op onderwerpen de samenwerking op te zoeken en initiatieven te ontplooien. We vinden het wel belangrijk dat deze initiatieven kwaliteit hebben en iets toevoegen aan het bestaande aanbod. In het buitengebied ontstaat naar verwachting ruimte voor nieuwe toeristisch-recreatieve initiatieven. Bijvoorbeeld bij de omvorming of verbreding van agrarische functies. Het toevoegen van kleinschalige kampeervoorzieningen en/of een bed and breakfast passen hier goed. Ook andere vormen van toerisme, gericht op specifieke doelgroepen, passen in Roerdalen. Denk hierbij aan educatie, bezinningstoerisme en ruimte voor kleinschalige duurzame ondernemers.

Focus op kwaliteit
Natuurlijk kan van een ongebreidelde groei geen sprake zijn. We streven naar een recreatief aanbod dat aansluit bij de gasten die onze gemeente bezoeken. Kwaliteit van het aanbod staat hierbij centraal en gaat altijd voor kwantiteit. Bij een overaanbod aan voorzieningen dreigt onherroepelijk verloedering met negatieve effecten zoals permanente bewoning en/of ondermijning. Daarnaast bewaken we ook dat de toestroom van bezoekers, in combinatie met eigen inwoners, niet zorgt voor een onevenredige druk op ons buitengebied en onze natuur.

[kader] Focuspunten thema Toeristisch Roerdalen:
- Profileren Roerdalen vanuit toeristisch perspectief.
- Versterken recreatieve routenetwerk.
- Benutten potentie Belevingspark de Meinweg.
- Ruimte voor kleinschalige verblijfsrecreatie in het buitengebied.
- Focus op kwaliteit van verblijfsrecreatie.
- Bewaken balans tussen behoud en beleving van natuurwaarden.
- Faciliteren van initiatieven en concrete plannen die bijdragen aan deze focuspunten.

Themakaart Toeristisch Roerdalen



4.6. Thema Ondernemend Roerdalen

Verbinden van mensen en kennis
Kijkend naar 2050 dan zien we een gemeente waarin ondernemers nog altijd de ruimte krijgen om te ondernemen. Om dit te bewerkstelligen zetten we in op het verbinden van overheid, bedrijfsleven, onderwijs en maatschappelijke organisaties. Met deze samenwerking willen we een bijdrage leveren aan het ondernemersklimaat, regels vereenvoudigen, faciliteren in arbeidsmarkt en innovatie en kennisontwikkeling stimuleren.

Ruimte voor starters
We geven ruimte aan startende ondernemers. Bij voorkeur op bestaande bedrijfslocaties, maar als het planologisch en milieutechnisch inpasbaar is, dan kan dit bijvoorbeeld ook op andere plekken in de kern (economisch hart) of in vrijkomende agrarische bebouwing in het buitengebied. Wél spreken we vooraf met elkaar duidelijke kaders af, bijvoorbeeld ten aanzien van doorgroei en/of intensivering van activiteiten. De economische activiteit staat op deze plekken immers nadrukkelijk in verbinding met andere functies, zoals het woon- en leefklimaat maar ook mobiliteit en veiligheid.

Kaders voor solitaire bedrijven
We stellen duidelijke kaders aan de (door)ontwikkeling van solitaire bedrijven die gevestigd zijn in kernen en in het buitengebied. Dit faciliteren we alleen indien de bedrijvigheid ook op lange termijn meerwaarde heeft voor onze gemeenschap. Hiermee bedoelen we enerzijds de meerwaarde die het bedrijf levert, bijvoorbeeld ten aanzien van economie en werkgelegenheid. Anderzijds moeten activiteiten blijven passen in de omgeving. Bijvoorbeeld qua milieubelasting en infrastructuur (verkeersgeneratie). Tenslotte kan ontwikkeling alleen indien dit op een verantwoorde wijze landschappelijk wordt ingepast. Op het moment dat deze meerwaarde niet kan worden gegarandeerd gaan we met elkaar in gesprek over bedrijfsverplaatsing.

Stimuleren midden- en kleinbedrijf
Naast bedrijventerrein de Roerstreek, het gedeelde industrieterrein met gemeente Roermond, heeft Roerdalen in een aantal kernen kleinschalige bedrijventerreinen. De verschillende solitaire bedrijven zijn hierbij buiten beschouwing gelaten. Op deze bedrijventerreinen faciliteren we het MKB. Het is voor Roerdalen dan ook belangrijk dat bedrijventerrein hun concurrentiepositie behouden. Om dit te bereiken stimuleren we het parkmanagement op het gebied van samenwerking en innovatie en investeren we in een goed functionerende en aantrekkelijke openbare ruimte. Ook stimuleren we ondernemers die inzetten op verduurzaming van de bedrijfsvoering.

Innovatie van agrarische sector
De agrarische sector is door tal van, reeds benoemde, factoren in beweging. Voor 2050 streven we naar een duurzame, innovatieve en toekomstbestendige sector. We faciliteren de agrarische bedrijven die hier hun bedrijfsvoering op afstemmen. Nieuwe intensieve veehouderijen zijn enkel mogelijk binnen de bestaande kaders van het specifiek daartoe aangewezen landbouwontwikkelingsgebied (LOG). We denken mee met agrarische bedrijven die inzetten op verbreding van bedrijfsactiviteiten of omvorming van functie.

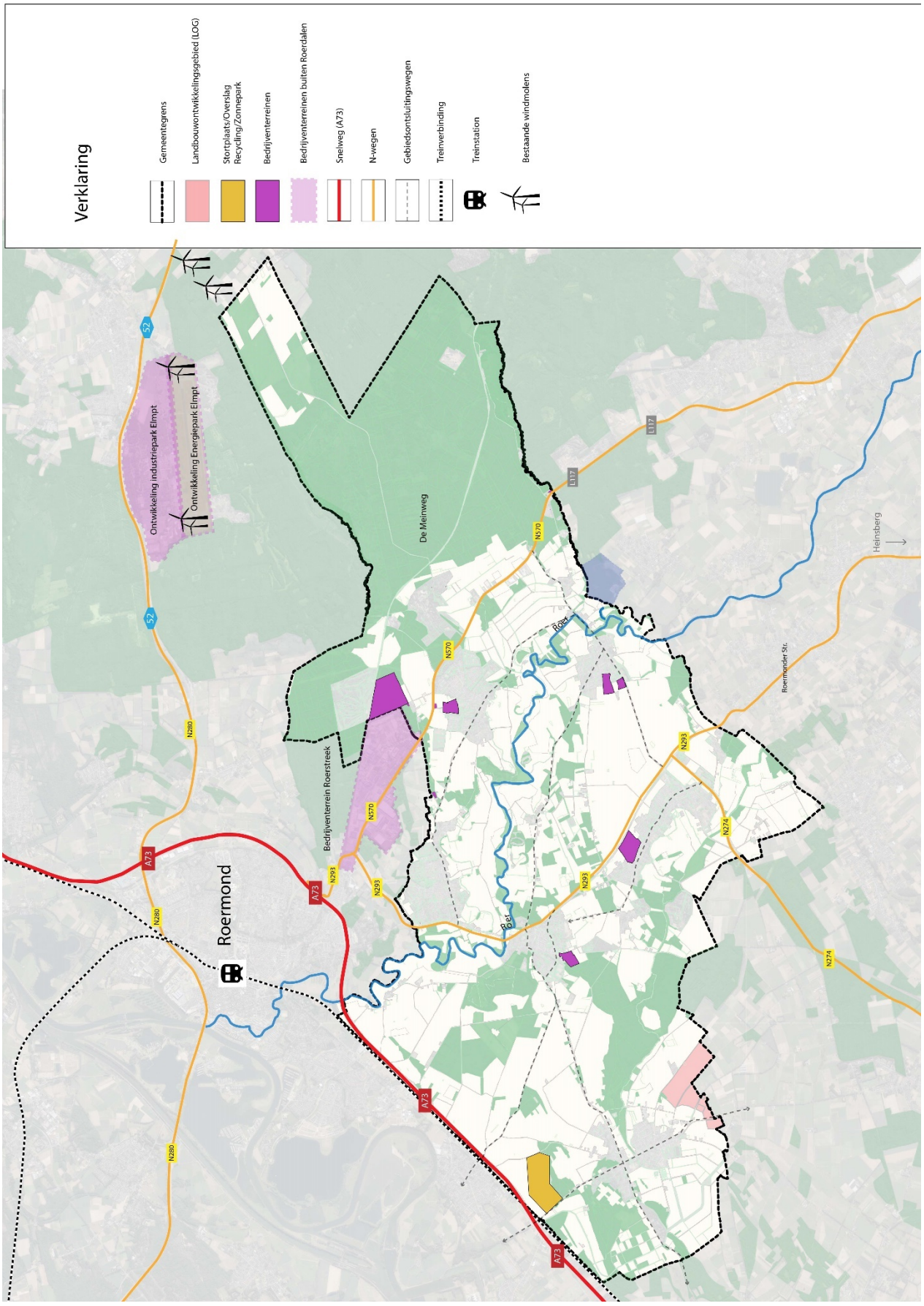
Aansluitend op deze omgevingsvisie wordt ten aanzien van vrijkomende agrarische bebouwing (VAB) themagericht beleid uitgewerkt. Hierin worden algemene kaders benoemd die richting geven aan mogelijkheden voor functieverandering. Elke locatie vraagt vervolgens om een maatwerkoplossing. Afhankelijk van de plek denken we hierbij aan kleinschalige verblijfsaccommodaties, wonen, ambachtelijk en/of agrarisch gerelateerde functies. Belangrijk aandachtspunt bij omvorming of verbreding van functies is het maken van een zorgvuldige afweging of nieuwe functies geen onevenredige belemmeringen opleveren voor de reeds in het gebied aanwezige (agrarische) functies of de natuur. Ook de landschappelijke inpassing vormt een belangrijk aandachtspunt bij (her)ontwikkelingen van agrarische bebouwing.

Nieuwe grootschalige industrie
In de directe regio, Roermond, Echt-Susteren maar ook in het Duitse Elmpt, zien we verschillende locaties waar nieuwe industrie ontwikkeld wordt. De ontwikkeling van deze gebieden draagt bij aan groei van onze regionale economie. Het vergroot de aantrekkingskracht van onze regio, bijvoorbeeld voor mensen die hier willen komen wonen en werken. Maar ook voor bestaande inwoners, ook in Roerdalen. Kijkend naar nieuwe grootschalige industrie binnen onze gemeente dan zijn wij hierin uiterst terughoudend. Enerzijds vanuit de geschetste ontwikkelingen in de regio, maar anderzijds nadrukkelijk ook vanwege het unieke karakter van ons buitengebied. De focus ligt op het herstructureren van bestaande bedrijventerreinen.

Indien in de toekomst behoefte ontstaat aan nieuwe grootschalige industrie in Roerdalen dan is dit alleen bespreekbaar indien deze ontwikkelingen ook op lange termijn meerwaarde genereren voor onze gemeenschap. Denk hierbij in termen van werkgelegenheid en vestigingsklimaat. De wijze waarop wordt omgegaan met inpassing in ons landschap is daarnaast ook cruciaal. Nieuwe ontwikkelingen vragen dus om een robuuste inpassing en dienen te voldoen aan de nieuwste inzichten daar waar het gaat om duurzaamheidsaspecten, veiligheid en gezondheid (zie hiertoe ook beide inhoudelijke thema’s).

[kader] Focuspunten thema Ondernemend Roerdalen:
- Versterken samenwerking overheid, bedrijfsleven, onderwijs en maatschappelijke organisaties.
- Ruimte bieden aan starters en het midden- en kleinbedrijf op bestaande industrieterreinen.
- Duidelijke kaders stellen aan (door)ontwikkeling solitaire bedrijven.
- Focus op duurzame, innovatieve en toekomstbestendige agrarische familiebedrijven.
- Mogelijkheden voor verbreding van bedrijfsactiviteiten en omvorming van functies bij agrarische bedrijven.
- Nieuwe grootschalige industrie alleen indien dit ook op langere termijn meerwaarde (economie, werkgelegenheid, infrastructuur) heeft voor gemeenschap en landschappelijk inpasbaar is.

Themakaart Ondernemend Roerdalen



4.7. Thema Duurzaam Roerdalen

Uitdagingen
We staan met elkaar voor de uitdaging om duurzamer om te gaan met onze leefomgeving. We gebruiken met elkaar jaarlijks méér fossiele grondstoffen dan onze aarde kan produceren. Deze manier van ‘consumeren’ is eindig. Op termijn ontstaan er onherroepelijk tekorten. Dit inzicht dwingt ons op een andere manier om te gaan met onze fossiele grondstoffen. Daarnaast produceren we met elkaar te veel CO2 uitstoot. Met deze uitstoot beïnvloeden we ons klimaat. We krijgen te maken met meer extremere omstandigheden, perioden van droogte, hitte én extreme neerslag. de extremere weersomstandigheden versterken de kans op bosbranden, zoals in 2020, of leiden tot een Roer die buiten haar oevers treedt. Deze inzichten dwingen ons op zoek te gaan naar balans. Zodat we ook toekomstige generaties, onze kinderen en kleinkinderen, perspectief bieden op een gezond en veilig leven op deze aarde. In het thema duurzaam Roerdalen beschrijven we op hoofdlijnen de verschillende onderwerpen die nu, maar ook de komende decennia, onze inzet vragen.

- Energietransitie
- Verwarming van de gebouwde omgeving.
- Klimaatadaptatie
- Circulaire economie
- Afval

Alleen een gezamenlijke inspanning op deze onderwerpen helpt ons om onze leefomgeving te verduurzamen. Het thema Duurzaam Roerdalen is dan ook nadrukkelijk géén thema dat op zichzelf staat. Dit thema vormt de rode draad bij alle ingrepen in onze fysieke leefomgeving. Of het nu gaat over bouwen, verbouwen, de aanleg en het onderhoud van onze tuinen, agrarisch grondgebruik en natuurontwikkeling. Een thema dat als een “mindset” of manier van denken kan worden gezien. Het is daarmee ook een thema dat vraagt om bundeling van krachten. Om samen doen; inwoners, ondernemers, verenigingen, vrijwilligers, maatschappelijke organisaties, gemeenteraad en ambtelijke organisatie. We gaan uit van respect en gelijkwaardigheid en nodigen iedereen uit positieve bijdragen te leveren aan de opgaven waarvoor we samen staan. We streven naar maximale ruimte en vrijheid voor onze inwoners om hierin zelf en samen met ons initiatief te nemen. Dat betekent experimenteren en samen leren van de successen, maar ook van wat niet lukt.

Energietransitie
Roerdalen maakt serieus werk van haar bijdrage aan de energietransitie en aan het duurzamer omgaan met onze leefomgeving. De doelstellingen in het landelijk klimaatakkoord zijn voor Roerdalen leidend. Bij de vertaling van deze doelen naar de gemeentelijke doelen vinden wij dat we realistisch en concreet moeten zijn. Deze vertaling hebben we voor een deel al in het actieplan duurzame energie gemaakt (Gemeente Roerdalen, 2019).

Roerdalen wil daarin bijdragen aan de opwekking van duurzame elektriciteit, aan energiebesparing, de warmtetransitie in de gebouwde omgeving en de benodigde opslag en

energie-infrastructuur. Op dit moment heeft Roerdalen concreet de volgende ambities op het gebied van de energietransitie:

1. Aansluiten bij de nationale ambitie van reductie CO2 uitstoot, ten opzichte van 1990: 49% in 2030 en 95% in 2050.
2. Inzet op minder energieverbruik.
3. Gevolgd door opwekking van duurzame energie.
4. Energie besparen en duurzaam opwekken in de hele gemeente stimuleren.
5. Als gemeente zelf het goede voorbeeld geven.

Voor een deel van de uitvoering van deze opgaves maakt Roerdalen, als partner, onderdeel uit van de regio Noord- en Midden Limburg, waarin de Regionale Energie Strategie (RES) wordt ontwikkeld. Daarbij gaan alle betrokken gemeenten bijdragen aan de realisatie. In het actieplan duurzame energie vertalen we de ambities naar oplossingen per sector. We maken hierbij onderscheid tussen woningen, de agrarische sector, de industrie, klein zakelijke bedrijven en mobiliteit. De titel van dit actieplan is “Samen Doen”. Samen met inwoners, bedrijven en andere belanghebbenden en geïnteresseerden. Ieder vanuit een eigen rol en verantwoordelijkheid, maar vanuit één gezamenlijk doel; Samen Duurzaam.

Beperken energievraag
Belangrijke opgave in de energietransitie is het beperken van de energievraag. In Roerdalen vormen mobiliteit en woningen de belangrijkste energiegebruikers. De focus ligt dan ook bij het verduurzamen van woningen en andere gebouwen, door bijvoorbeeld extra isolatie of andere energiebesparende middelen. Op iets grotere schaal hebben we in deze visie verdunningsgebieden aangewezen (thema wonen). Eén van de redenen voor deze verdunningsopgave is bijvoorbeeld ook het verduurzamen van vastgoed door sloop-nieuwbouw. Naast vastgoed speelt dus ook mobiliteit een belangrijke rol. In dit kader wordt gekeken naar duurzame alternatieven voor vervoer (bijvoorbeeld elektrisch rijden) bij grotere bedrijven. Tot slot levert ook de gemeente een bijdrage door energiebesparing door te voeren voor panden in gemeentelijk eigendom én bij de inrichting van de openbare ruimte (bijvoorbeeld duurzame verlichting).

Opwekking duurzame energie
Vanuit de Regionale Energie Strategie (RES) heeft Roerdalen, als partner, een opgave. Deze opgave is erop gericht om 70% van het elektriciteitsverbruik via duurzame opwekking in te vullen. Gemeente Roerdalen streeft hierbij naar een eigen voorziening, groen, duurzaam en lokaal. Prioritair wordt hierbij ingezet op de realisatie van zon- en windenergie. Het grootschalig opwekken van duurzame energie, of het nu gaat om zon- of wind, heeft impact op onze fysieke leefomgeving. Met name op ons landschap. Zowel in termen van beleving als gebruik. We hebben echter te maken met een opgave waaraan we met elkaar moeten voldoen. Deze opgave dwingt ons tot het maken van keuzes. Zo zijn er een aantal uitsluitingsgebieden. Dit zijn gebieden waar we géén grootschalige duurzame opwekking willen. Buiten deze uitsluitingsgebieden is nog voldoende ruimte beschikbaar om onze opgave voor duurzame opwekking te realiseren. Parallel aan deze omgevingsvisie wordt specifiek themagericht beleid uitgewerkt.

Dit beleid gaat nader in op zogenaamde uitsluitingsgebieden én gebieden waar duurzame opwekking onder voorwaarden mogelijk is; “potentiegebieden”. Ten aanzien van deze

voorwaarden voorziet dit separate themagerichte beleid, in lijn met deze omgevingsvisie, in een afwegingskader voor initiatieven. Denk hierbij aan eisen op het gebied van draagvlak/participatie, landschappelijke inpassing, meervoudig ruimtegebruik en eisen met betrekking tot realisatie en exploitatie en beheer.

Transitievisie warmte
Aan de warmtetransitie is in Roerdalen (net als op veel andere plekken in Nederland) nog minder aandacht besteed dan aan de opwek en besparing van energie. Dit heeft meerdere oorzaken. Zo is er nog veel onbekend over de beste oplossingen, zijn de investeringen omvangrijk en zijn er verschillende technieken die zowel individueel als gezamenlijk uitgevoerd kunnen worden. Dat betekent niet dat er nog niets is gebeurd. In de uitvoering van nieuwbouw of renovatieprojecten, binnen Roerdalen, wordt al (verplicht) aardgasloos gebouwd.

Op dit moment wordt, in het kader van de Regionale Energie Strategie (RES) onderzocht op welke manieren we in Roerdalen de transitie van de warmte concreet kunnen gaan oppakken. Dit wordt vervolgens voor Roerdalen vertaald naar een gemeentelijke Transitievisie Warmte. Hierin geven we gebiedsgericht én per sector (bijvoorbeeld wonen, en bedrijvigheid) oplossingsrichtingen. Belangrijk aandachtspunt bij deze opgave wordt gevormd door de (natuurlijke) kwaliteiten van de bodem die om bescherming vragen. In de Roerdalslenk (in bijna de gehele gemeente Roerdalen) gelden strenge regels om het grondwater te beschermen. Boringen door de kleilaag zijn niet toegestaan. Ook gesloten bodemenergiesystemen zijn niet toegestaan. Open energiesystemen zijn alleen onder strikte voorwaarden mogelijk. Geothermie is niet toegestaan (gemeente Roerdalen, 2020).

Klimaatadaptatie
Het klimaat verandert. Dit komt door de grote hoeveelheid broeikasgassen die de mens met al haar activiteiten uitstoot. De klimaatverandering stelt ons voor de opgave om de fysieke leefomgeving klimaatadaptief te maken. Klimaatadaptatie wil zeggen: aanpassing aan de klimaatverandering. Het resultaat van klimaatadaptatie is klimaatbestendigheid. Klimaatverandering betekent voor Nederland dat het gemiddeld warmer is. En dat het vaker regent. Verder komt extreem weer vaker voor. Zoals lang aanhoudende droogte. Of hevige regenval. Klimaatadaptatie houdt in dat we aandacht moeten besteden aan de onderwerpen, wateroverlast, hoogwaterbescherming, waterkwaliteit, droogte en hittestress.

Wateroverlast
Door de klimaatverandering vallen vaker heftige regenbuien in korte tijd. Dit kan leiden tot wateroverlast. Wateroverlast ontstaat doordat het riool en het oppervlaktewater de grote hoeveelheid regenwater niet aankunnen. Ook de hoogte van het grondwater kan van invloed zijn of bij regenbuien wateroverlast ontstaat. Maatregelen die al worden genomen is het afkoppelen van hemelwater van de riolering zodat hemelwater in de bodem infiltreert.

Hoogwaterbescherming
Het waterpeil in de Roer is met name een aandachtspunt daar waar het gaat om hoogwaterbescherming. Een hoge waterstand kan leiden tot overlast, schade of zelfs tot onveilige situaties voor inwoners.
Samen met het Waterschap is de afgelopen jaren al gewerkt aan het verbeteren van de hoogwaterbescherming.

Waterkwaliteit
Verandering van klimaat heeft direct en indirect effect op de waterkwaliteit. Doelstelling is dan ook het behouden van de waterkwaliteit van zowel grond- als ook oppervlaktewater. Hierbij gaat het om het voorkomen van verontreiniging. Zowel bij bestaande situaties als bij nieuwe ontwikkelingen.
Droogte
Droogte ontstaat door een tekort aan regen, maar ook omdat we water te snel afvoeren. Een groot deel van de gebouwde omgeving in Roerdalen is verhard, met name de wat oudere wijken. Hier krijgt regen geen kans in de bodem te zakken. Door klimaatverandering neemt in de zomer zowel de watervraag (bijvoorbeeld voor beregening en koelwater) als het neerslagtekort toe. Dit neerslagtekort leidt tot een lager waterpeil in rivieren en sloten. Maar ook tot vermindering van het beschikbare grondwater. Dit heeft gevolgen voor waterafhankelijke sectoren als landbouw, natuur en landschap. De opgave voor de komende jaren in het stedelijk gebied ligt op het afkoppelen van riolering en het lokaal, in de bodem, laten infiltreren van water. Om dit te realiseren is ruimte nodig. Mogelijke manieren om beschikbare ruimte te creëren is door het strategisch verdunnen van oudere wijken én door verdere vergroening van wijken. Specifiek voor het buitengebied geldt, naast het lokaal infiltreren ook het vasthouden van water in het gebied. Dit laatste vraagt om een duurzaam gebruik van onze bodem. De bodemkwaliteit, vruchtbaarheid en mogelijkheden om water vast te houden staan immers onder druk.

Hittestress
De gemiddelde temperatuur stijgt. Dit heeft in onze kernen een groter effect dan in het buitengebied. Dit komt onder andere door de toenemende woningbouw en de verstening van wijken (denk bijvoorbeeld ook aan de toename van verharding in tuinen). Oplossingen liggen in de herinrichting van gebieden, de openbare ruimte, vergroening van plekken én het aanpassen van de waterhuishouding.

Gemeente Roerdalen werkt samen met haar ketenpartners (Waterschap Limburg, Provincie Limburg, Rijkswaterstaat en WML) aan klimaatadaptatie. De klimaatdoelstellingen kan en wil de overheid echter niet alleen bereiken. Betrokkenheid van iedereen is hard nodig: burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties. Uit de uitgevoerde stresstesten komt naar voren welke plekken extra kwetsbaar zijn. Bijvoorbeeld hittestress (gebieden waar het in de zomer extra lang warm is) of wateroverlast (extreme neerslag). Deze plekken vragen om aandacht. Op kwetsbare plekken worden de komende jaren, samen met ketenpartners en stakeholders, maatregelen uitgewerkt. Een belangrijk deel van de oplossing ligt echter ook bij onze inwoners. Denk bijvoorbeeld aan het afkoppelen van de regenpijp, het vergroenen van de tuin en het verduurzamen van de eigen woning. Het tegengaan van verslechtering van (grond)waterkwaliteit is daarbij een voortdurend aandachtspunt. Parallel aan het oplossen van knelpunten worden alle nieuwe initiatieven getoetst op de wijze waarop een bijdrage wordt geleverd aan klimaatadaptatie en het verbeteren van de waterkwaliteit.

Afval

Roerdalen gaat actief aan de slag met afvalverwerking. Pijlers van het nieuwe afvalbeleid (Gemeente Roerdalen, 2020) zijn: het creëren van bewustwording, stimuleren van hergebruik (circulariteit), actief scheiden van afval en het reduceren van kosten.

Circulaire economie
De vraag naar grondstoffen voor bijvoorbeeld eten, elektrische apparaten en kleding neemt wereldwijd sterk toe. Het tempo waarin we grondstoffen verbruiken gaat sneller dan het aanmaken van deze grondstoffen. We staan dus als samenleving voor de uitdaging om onze grondstofconsumptie, ook wel 'ecologische voetafdruk' genoemd, te verminderen. Daarom werkt de overheid samen met het bedrijfsleven, kennisinstituten en natuur- en milieuorganisaties, overheden, vakbonden, financiële instellingen en andere maatschappelijke organisaties om zuiniger en slimmer met grondstoffen om te gaan.

Om de Nederlandse economie zo snel mogelijk circulair te maken heeft het Rijk (Rijksoverheid, 2020) drie doelstellingen geformuleerd:

1. Bestaande productieprocessen maken efficiënter gebruik van grondstoffen, zodat er minder grondstoffen nodig zijn.
2. Wanneer nieuwe grondstoffen nodig zijn, wordt zoveel mogelijk gebruikgemaakt van duurzaam geproduceerde, hernieuwbare (onuitputtelijke) en algemeen beschikbare grondstoffen. Een voorbeeld hiervan is biomassa. Dat is een grondstof uit planten, bomen en voedselresten. Dit maakt Nederland minder afhankelijk van fossiele bronnen en het is beter voor het milieu.
3. Nieuwe productiemethodes ontwikkelen en nieuwe producten circulair ontwerpen.

De komende jaren gaan we actief aan de slag om deze doelstellingen te vertalen naar concrete oplossingen voor Roerdalen. Hierbij denken we bijvoorbeeld aan het circulair aanbesteden van gemeentelijke projecten en het toetsen van nieuwe ruimtelijke initiatieven op hun bijdrage aan bovenstaande doelstellingen.

[kader] Focuspunten thema Duurzaam Roerdalen:

- Energie besparen.
- Opwekken duurzame energie.
- Verwarming van de bebouwde omgeving.
- Klimaatadaptatie.
- Verminderen afval.
- Van een traditionele naar een circulaire economie.

4.8. Thema Gezond en Veilig Roerdalen

Het thema “Gezond en Veilig Roerdalen” staat niet op zichzelf. We hebben toch gemeend het als een apart thema op te nemen in deze visie. De doen we om de onderwerpen, gezondheid, milieu, veiligheid en mobiliteit te benadrukken. In de praktijk zijn deze onderwerpen echter nadrukkelijk verbonden met de andere thema’s en lopen dan ook als een rode draad door de onderwerpen die hierin beschreven staan.

Gezondheid
Wij blijven ons inzetten voor gelukkige en gezonde inwoners. We doen dit vanuit de overtuiging dat gezonde en gelukkige inwoners een positieve bijdrage leveren aan onze maatschappij. We zetten hiermee in op preventie en het voorkomen negatieve effecten, zoals kosten voor zorg of arbeidsongeschiktheid. Onze aanpak richt zich op gezond gedrag én op een veilige en gezonde leefomgeving. Het gedachtegoed van Limburg Positief Gezond (limburgpositiefgezond, 2021) vormt hierin een speerpunt, evenals het programma “Klein Geluk uit Roerdalen”. In de gezondheidsnota (Gemeente Roerdalen, 2020) benoemen we speerpunten om deze doelen te realiseren. Een aantal van deze speerpunten raakt ook de fysieke leefomgeving. Daarmee vormen ze een onderdeel van deze omgevingsvisie. Het gaat over een gezonde leefstijl en het mentale welbevinden van onze inwoners. Maar ook over het belang dat iedereen mee kan doen met de maatschappij. Ongeacht de culturele of sociaaleconomische achtergrond. We benadrukken in deze omgevingsvisie dan ook het belang van een aantrekkelijke en vooral groene leefomgeving. Een leefomgeving die uitnodigt om te bewegen en elkaar te ontmoeten. Maar ook een leefomgeving die goed toegankelijk is, met name voor ouderen en mensen met een beperking. In dit kader raakt gezondheid – ook vanuit het gedachtegoed positieve gezondheid en het Klein geluk Roerdalen – nadrukkelijk ook ander thema’s zoals het thema wonen (zelfstandig wonen, gezond leven), het thema Samen Roerdalen (inclusiviteit, saamhorigheid, “Samen Doen” en de aanwezigheid van voorzieningen), het thema Toeristisch Roerdalen (belevingspark de Meinweg) en het thema Duurzaam Roerdalen (verduurzamen van de eigen woning). Daarnaast stimuleren we sociale initiatieven vanuit de gemeenschap. Bijvoorbeeld bij de inrichting van dorpsparken en het gebruik van maatschappelijke voorzieningen. Ook binnen deze voorzieningen en de openbare ruimte stimuleren we gezondheid bijvoorbeeld door proactief te sturen op rookvrije gebieden.

Milieu
Gezondheid en veiligheid gaan ook over emissies, denk bijvoorbeeld aan luchtvervuiling, geuroverlast of geluidshinder. We gaan, daar waar overschrijding dreigt, deze emissies gebiedsgericht benaderen om tot oplossingen te komen. De omvang van het gebied hangt hierbij sterk af van de opgave. Daar waar het gaat over lucht en stikstofdepositie zoeken we daarom de verbinding met de brede regio.

Met een gebiedsgerichte aanpak borgen we het woon- en leefklimaat van onze inwoners en geven we op specifieke plekken ruimte aan bedrijfsmatige activiteiten. Voor wat betreft vervuiling geldt hierbij het principe van ‘de vervuiler betaalt’. In het, nog op te stellen, omgevingsplan voor Roerdalen worden de relevante milieunormen nader uitgewerkt.

Veiligheid
Veiligheid vormt een belangrijke randvoorwaarde voor de leefbaarheid. Risicovolle activiteiten worden daarom niet toegelaten op plaatsen waar ze conflicteren met de leefbaarheid. We willen bovendien dat bestaande risicovolle activiteiten binnen hun huidige risicocontouren blijven. Andersom passen gevoelige functies (zoals woningen en kinderdagverblijven) bijvoorbeeld niet in de nabijheid van industrie, agrarische bedrijvigheid en drukke wegen.

Een actueel thema in Roerdalen zijn daarnaast de risico's op natuurbranden. De veiligheid van onze woongebieden in relatie tot natuurbranden is een belangrijk aandachtspunt. We nemen maatregelen die erop gericht zijn onze woongebieden zo maximaal mogelijk te beschermen, maar houden bij de ontwikkeling van nieuwe initiatieven er ook rekening mee dat ontwikkelingen niet mogen leiden tot (onaanvaardbare) risico's op brand en op de onbereikbaarheid door de hulpdiensten. Verder vragen de effecten van een laag grondwaterpeil in relatie tot de brandveiligheid in de natuurgebieden onze aandacht.

We houden een scherp oog op alle ontwikkelingen (bijvoorbeeld het risico op aardbevingen) die invloed kunnen hebben op de veiligheid van onze inwoners. Risico's kunnen immers beïnvloed worden. Enerzijds door ze te voorkomen en anderzijds door de kans van optreden te verkleinen en de gevolgen te beperken. Om dit voor elkaar te krijgen sluiten we als gemeente Roerdalen, bij het afwegen van nieuwe initiatieven en thema's, aan bij de kernwaarden van onze veiligheidsregio (Veiligheidsregio Limburg Noord, 2021):

1. De kwaliteit van de leefomgeving wordt mede bepaald door (fysieke) veiligheid.
2. Samen werken aan een veilige fysieke leefomgeving.
3. De leefomgeving wordt mede vormgegeven volgens de ontwerpprincipes voor veiligheid:
    - Voorkomen of beperken van risico's vergroot de veiligheid.
    - Afstand tot de risico's vergroot de veiligheid.
    - Bouwwerken en omgeving bieden bescherming.
    - Bouwwerken en gebieden zijn snel en veilig te verlaten.
    - De omgeving maakt snel en effectief optreden van de hulpdiensten mogelijk.
4. Mensen krijgen bij crisis passende medische zorg.
5. Mensen zijn bekend met risico's en weten hoe te handelen.

Veiligheid gaat ook over het voorkomen van criminaliteit. Ondermijning is hierin een groeiend punt van zorg. Met name leegstaande bebouwing, zowel in kernen als in het buitengebied, blijken aantrekkingskracht te hebben op criminele activiteiten. Dat betekent dat we meedenken bij het invullen of slopen van leegstaande locaties. Tot slot gaat veiligheid over de wijze waarop inwoners de veiligheid van onze gemeente waarderen. Hoewel dit subjectief is, speelt het wél een belangrijke rol in de wijze waarop inwoners de leefomgeving waarderen.

Mobiliteit
Een gezond en veilig Roerdalen gaat ook over mobiliteit en verkeersveiligheid, nu en in de toekomst. Onze mobiliteitsbehoefte veranderd, met name door technische innovaties, voortdurend. Deze innovaties hebben impact op veiligheid én op het gebruik en de inrichting van onze openbare ruimte.

In relatie met het aspect gezondheid wordt ingezet op het stimuleren van actieve mobiliteit, zoals wandelen of fietsen. Juist deze actieve vormen van mobiliteit dragen ook bij aan de verduurzamingsopgave op dit vlak. Specifiek voor onze kernen biedt het stimuleren van actieve mobiliteit kansen om ook de toegankelijkheid (specifiek voor ouderen en mensen met een beperking) van de openbare te verbeteren. Bij voorkeur doen we dit door op plekken, bijvoorbeeld tussen voorzieningen, de ruimte beter geschikt te maken voor voetgangers en/of fietsers. Dit laatste geldt zowel in de kernen maar ook tussen dorpen en steden, bijvoorbeeld door aanleg van snelfietsroutes. Verder speelt ook de verduurzamingsopgave een rol daar waar het gaat over elektrisch vervoer; de laadpalen infrastructuur. Een blik verder in de toekomst schetst ontwikkelingen zoals de zelfrijdende auto's of grootschalig gebruik van deelauto's. Ontwikkelingen die nu nog niet concreet genoeg zijn om beleid op te voeren, maar in de toekomst wel degelijk van invloed zullen zijn op de inrichting van onze openbare ruimte.

Kijkend naar mobiliteit en veiligheid dan heeft de overheid de doelstelling om het verkeer veiliger te maken en het aantal verkeersdoden en ernstige verkeersgewonden terug te dringen. Voor Roerdalen geldt dat bij alle ruimtelijke ingrepen én reconstructies van bestaande wegen, wordt gekeken naar effecten op het verkeer en verkeersveiligheid. Naast het voorkomen van verkeersslachtoffers wordt hierbij ook gekeken of routestructuren logisch zijn, wat de impact is op responsetijden van hulpdiensten, de effecten van calamiteiten op de doorstroming van verkeer én naar de gebruiksvriendelijkheid voor de betreffende gebruikersgroepen (auto, landbouwvoertuigen, fietsers, voetgangers etc.). Ten aanzien van mobiliteit dient tenslotte ook het historisch spoortracé IJzeren Rijn benoemd te worden. Dit tracé is weliswaar nog fysiek aanwezig maar vervult nu, maar ook in de toekomst, geen actieve rol meer in het goederen- en/of personenvervoer.

[kader] Focuspunten thema Gezond en Veilig Roerdalen:

- Gelukkige en gezonde inwoners.
- Een toegankelijke openbare ruimte die uitnodigt om te bewegen én elkaar te ontmoeten.
- Ruimte bieden aan sociaal-maatschappelijke initiatieven.
- Gebiedsgerichte benadering emissies (lucht, akoestiek en geur).
- Veiligheid van woongebieden in relatie tot natuurbranden.
- Tegengaan criminaliteit.
- Afwegen van nieuwe initiatieven en thema's aan kernwaarden veiligheidsregio.
- Verkeersveiligheid.

5. Onze visie

Waar staat Roerdalen in 2050? We hebben met elkaar de stip op de horizon geplaatst daar waar het gaat over onze strategische ambitie:

“Roerdalen is een landelijke, groene en duurzame gemeente waar het prettig wonen, werken en recreëren is en waar iedereen gelukkig, gezond en veilig kan verblijven. Kortom: Roerdalen is in balans.”

Op basis van zeven leidende thema’s geven we invulling aan deze ambitie. Kernelementen vanuit deze thema’s zijn verbeeld op deze visiekaart.

Identiteit en verbondenheid
Onze gemeente kent een rijke historie. Veel elementen uit het verleden zijn heden ten dage nog altijd zichtbaar, zowel in onze kernen als in het landschap. Het zijn cultuurhistorische waarden waaraan we voor een groot deel onze identiteit ontlenen. Waarden die we verplicht zijn over te dragen aan volgende generaties. We verbinden het verleden met het heden en de toekomst. Dit bindt ook onze inwoners met het dorp of buurtschap waar ze wonen. Deze verbondenheid vertaalt zich terug in het veelzijdige culturele en verenigingsleven. Begrippen zoals gemeenschapszin, nabuurschap en “Samen Doen”, passen hier goed bij. Waarden die we koesteren én willen vasthouden, ook in een samenleving die verandert.

Leefbaarheid
We zien een aantal opgaves op ons afkomen, soms zitten we er zelfs al midden in. Ons voorzieningenniveau staat onder druk. Het zal in de toekomst niet meer vanzelfsprekend zijn dat iedere kern over dezelfde voorzieningen beschikt. We gaan echter uit van eigen kracht en zetten in op de bestaande kwaliteiten van onze dorpen en op een positieve gezondheid. We werken aan geluk als verbindend element en doen vooral waar we goed in zijn. We zijn ervan overtuigd dat we op deze manier met elkaar het voorzieningenniveau en de leefbaarheid op peil houden. Voor maatschappelijke voorzieningen geldt hetzelfde. We verbinden het draagvlak voor voorziening aan het behoud van deze voorzieningen.

Vitale en veerkrachtige leefomgeving
Als we kijken naar onze kernen dan ligt de uitdaging in het behoud van vitaliteit en veerkracht. Woonbehoeftes en woningvraag veranderen, leegstand dreigt én een groot deel van de bestaande woningen staat voor een verduurzamingsopgave. We zien op strategische plekken, met name in de oudere dichter bebouwde wijken, kansen om op termijn te verdunnen. Met deze verdunningsaanpak verbinden we verschillende opgaves in een gebied. We brengen de woningvoorraad in overeenstemming met de vraag en verduurzamen het vastgoed. Daarnaast creëren we een duurzame, groenere, klimaatadaptieve openbare ruimte die aansluit bij de gewenste beleving. We zetten in op een openbare ruimte die verbindt, waar mensen graag verblijven én in beweging komen. Waar gezondheid, zowel fysiek als mentaal, centraal staat. Om dit kracht bij te zetten zijn in een aantal kernen specifieke plekken aangeduid voor dorpsparken waarin deze ambities een plek krijgen.

Natuurlijk mag er, aansluitend bij behoefte, ook op andere manieren en plekken gebouwd worden. Wél ligt de focus nadrukkelijk op het bouwen binnen de bestaande kern. Met deze aanpak voorkomen we dat we over 30 jaar weliswaar aantrekkelijke dorpsranden hebben, maar met een kern met te veel leegstand. Om deze kern levendig en vitaal te houden hebben we zogenaamde concentratiegebieden aangewezen. In deze gebieden geven we ruimte aan een kern met in het centrum bestaande en nieuwe maatschappelijke en economische activiteiten. Buiten deze concentratiegebieden ligt de focus vooral op het behouden van wat er al is in de kernen. Ten aanzien van de dorpsranden ligt er een uitdaging om het dorp en het omliggende landschap met elkaar te verbinden. Juist deze kernrand biedt kansen om verschillende opgaves een plek te geven. Een aantrekkelijke en toegankelijke overgang tussen kern en buitengebied biedt tenslotte de gewenste verbinding tussen kern en buitengebied en versterkt de identiteit van de kernen.

De kwaliteit van ons landschap
kernkwaliteiten van Roerdalen. We zetten in op het versterken van deze kwaliteiten en het behoud van kenmerkende landschapselementen. In deze visie hebben we daartoe verschillende gebiedstyperingen benoemd, elk met eigen kwaliteiten. Zo onderscheiden we de Meinweg, het Roerdal en Vlootbeekdal en verder het afwisselend kleinschalige bos- en mozaïeklandschap en het meer grootschalige en open cultuurlandschap. Het open cultuurlandschap willen we ook zoveel mogelijk open houden (dat wil zeggen geen grootschalige bebouwing hierin).

Voor wat betreft natuurontwikkeling ligt er vanuit het Rijk en Europa nog een grote opgave (360 hectare) in Roerdalen. Deze opgave koppelen we aan het creëren van robuuste ecologische verbindingszones tussen bestaande natuurgebieden in plaats van het realiseren van enkel ‘postzegellocaties’. Met deze natuuropgave leveren we als gemeente ook een belangrijke bijdrage in het behoud van diersoorten, zoals de uiterst zeldzame standvlinder; het Donker Pimpernelblauwtje. In de nabije toekomst onderzoeken we op welke wijze en op welke plekken grootschalige opwekking van wind- en/of zonne-energie in het landschap kan worden ingepast.

Kansen voor toerisme en recreatie
Het buitengebied wordt gebruikt om te recreëren. Zowel extensief (wandelen en fietsen) als intensief in de vorm van dag- en verblijfsrecreatieve voorzieningen (vakantieparken, campings, speeltuinen etc). Beide vormen zijn belangrijk. De kwaliteit staat centraal. Een verrassend en onderscheidend aanbod gaat boven aantallen. Daarnaast hechten we waarde aan het behouden van een goede balans tussen natuurbeleving en behoud van natuurwaarden. Nieuwe initiatieven die hier op inspelen omarmen we. Om de verschillende initiatieven met elkaar te verbinden én deze balans te bewaken vindt er, specifiek voor de Meinweg en omgeving, een gebiedsgerichte uitwerking plaats in de vorm van ’Belevingspark de Meinweg’. Daarnaast zien we ook buiten de Meinweg kansen voor recreatie en toerisme.

Een agrarische sector met toekomst
De agrarische sector is een belangrijke gebruiker van ons buitengebied en er moet ook in de toekomst voldoende ruimte blijven om te kunnen ‘boeren’. De sector staat echter ook voor een aantal stevige opgaves. In dit kader werken wij toe naar een duurzame, innovatieve en toekomstbestendige sector. We faciliteren de agrarische bedrijven die hier hun bedrijfsvoering op afstemmen.

Intensieve veehouderijen zijn alleen toegestaan binnen de bestaande kaders én in het specifiek daartoe aangewezen landbouwontwikkelingsgebied. Bedrijven die besluiten hun agrarische activiteiten te staken of hun bedrijfsvoering willen verbreden helpen we proactief.

Een ondernemende gemeente
We zetten in op het bieden van ruimte aan starters en het faciliteren van het MKB op bestaande locaties en op bedrijventerrein Roerstreek. We stellen daarnaast duidelijke kaders aan de doorontwikkeling van solitaire bedrijven in het buitengebied. We zijn terughoudend met het ontwikkelen van nieuwe industrieterreinen en verkennen alleen mogelijkheden die een duidelijke meerwaarde voor onze gemeenschap én inpasbaar zijn binnen de unieke kwaliteiten van ons buitengebied.

Een duurzame gemeente
Voor alle activiteiten die plaatsvinden in de fysieke leefomgeving geldt dat er getoetst wordt aan de bijdrage aan de verduurzamingsopgave waar we als samenleving voor staan. Dit betekent het verduurzamen van de energievraag, aardgasvrij en klimaatadaptief bouwen en stappen zetten naar een circulaire economie waarin we zorgvuldig omgaan met onze grondstoffen. We werken aan besparing van energie en het verminderen van afvalproductie. Daarnaast staat ook een duurzame opwekking van energie centraal in deze opgave. Om dit concreet te maken vormen verduurzaming, klimaatadaptatie en circulariteit leidende principes bij nieuwe projecten in de fysieke leefomgeving.

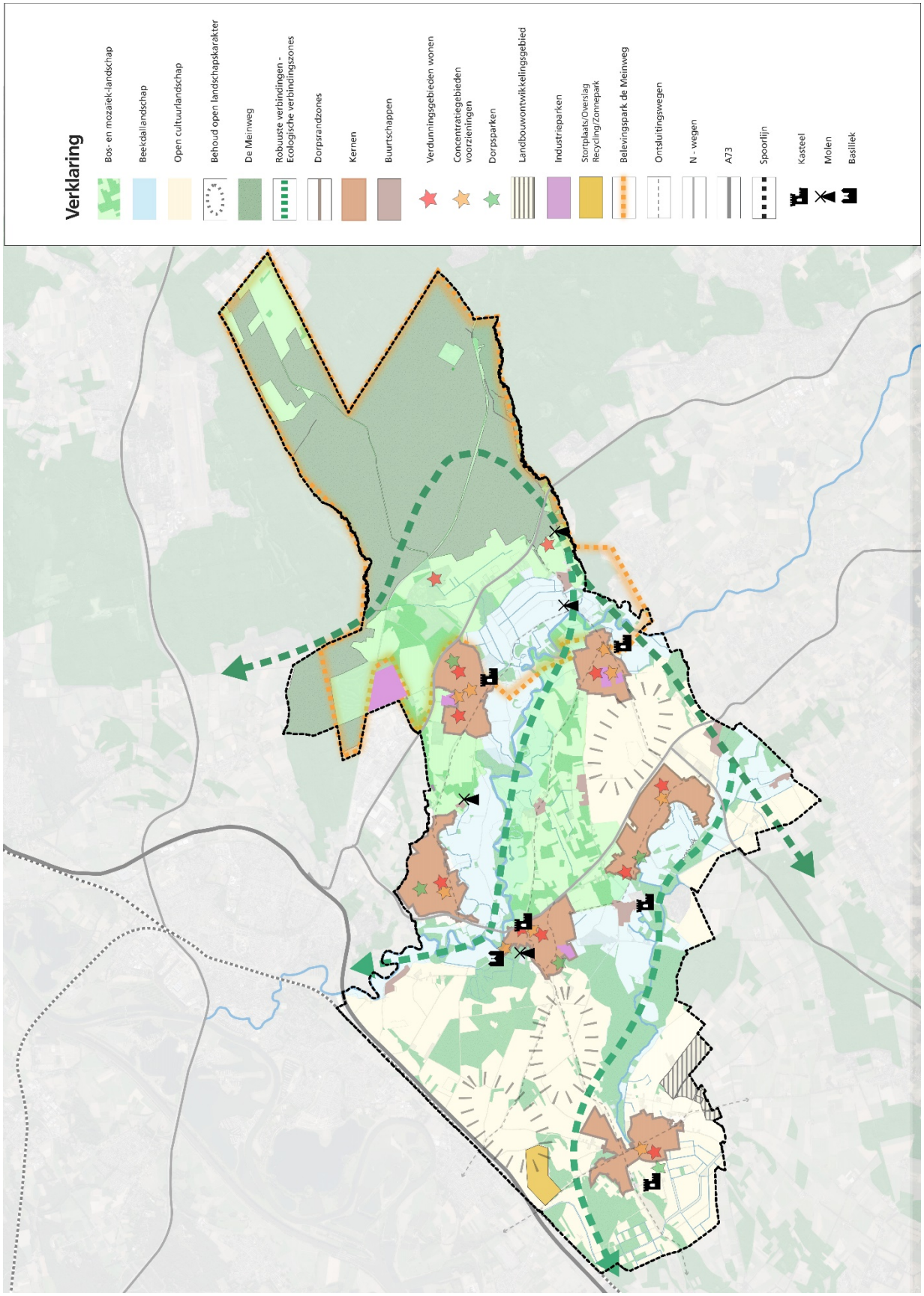
Ruimte voor de energietransitie
De energietransitie vraagt om ruimte in het buitengebied. Voor Roerdalen ligt de focus op zon- en windenergie. Beide vormen hebben een eigen impact en ruimteclaim op het landschap. In deze visie beschrijven we zogenaamde uitsluitingsgebieden. Dit zijn gebieden waarin we zon- en windenergie niet passend vinden. Voor het overige grondgebied wordt, separaat aan deze visie, themagericht beleid opgesteld. Dit beleid bevat een toetsingskader voor het realiseren van zon- en windenergie in Roerdalen.

Een gezonde en veilige leefomgeving
We werken continu aan een gezonde en veilige leefomgeving waar inwoners en bezoekers zich prettig voelen en veilig kunnen bewegen. Veiligheid in al haar facetten (sociale veiligheid, verkeersveiligheid, externe veiligheid en brandveiligheid). We doen dit samen met onze ketenpartners en monitoren ontwikkelingen die hierop van invloed zijn. In het, nog op te stellen, omgevingsplan van Roerdalen worden milieunormeringen nader uitgewerkt.

Verbonden met de regio
Veel opgaves, bijvoorbeeld op het gebied van milieu, veiligheid en gezondheid, vragen om een gezamenlijke aanpak. We zoeken als gemeente dan ook op verschillende fronten de samenwerking met partners uit de regio. Verbondenheid met de regio gaat ook over mobiliteit en daarmee over onze infrastructuur. Zowel de fysieke infrastructuur als de digitale infrastructuur spelen een belangrijke rol in de verbondenheid met ons ommeland. We zijn alert op ontwikkelingen die van invloed zijn op deze mobiliteit en anticiperen tijdig op veranderingen.

Een gezamenlijk proces
Deze omgevingsvisie is tot stand gekomen vanuit een intensief proces dat gezamenlijk met inwoners, ondernemers, stakeholders, ketenpartners, de ambtelijke organisatie, de gemeenteraad en het college van Burgemeester en Wethouders is doorlopen. Samen hebben we een aantrekkelijk toekomstperspectief geschetst voor Roerdalen. Een perspectief waarin we ons verleden, het heden én de toekomst met elkaar verbinden. Een perspectief dat voldoende ruimte biedt om tijdig te kunnen anticiperen op opgaves die op ons afkomen maar tegelijkertijd voldoende concreet is om morgen mee aan de slag te gaan!

Omgevingsvisie Roerdalen



6. Werken met de omgevingsvisie

6.1. De Omgevingswet

Op basis van de Omgevingswet stellen Rijk, provincies en gemeenten ieder een eigen omgevingsvisie vast. Deze omgevingsvisie is het eerste instrument van de Omgevingswet dat we in gebruik nemen. Naast de omgevingsvisie omvat de Omgevingswet ook het Omgevingsplan en het Omgevingsprogramma.

- De visie beschrijft wat de gemeente wil.
- Het programma maakt concreet hoe de gemeente dat wil realiseren.
- Het plan stelt de kaders waarbinnen dat moet gebeuren.

Omgevingsvisie

Rijk, provincies en gemeenten stellen ieder één omgevingsvisie op. De omgevingsvisie is de strategische visie voor de lange termijn voor de gehele fysieke leefomgeving. De omgevingsvisie heeft betrekking op alle terreinen van de leefomgeving. Een omgevingsvisie gaat in op de samenhang tussen ruimte, water, milieu, natuur, landschap, verkeer en vervoer, infrastructuur en cultureel erfgoed.

Programma

Het Programma is een flexibel instrument dat de gemeente kan toepassen om de ambities en opgaven die zijn opgenomen in de omgevingsvisie nader uit te werken in beleid voor de ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming of het behoud van de fysieke leefomgeving. Vergelijkbaar met onze huidige thematische en gebiedsprogramma's.

In programma's formuleren gemeenten, waterschappen provincies en het Rijk maatregelen die leiden tot de gewenste kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Ze kunnen daarbij gebruik maken van beleidsregels en financiële instrumenten. Maar ook communicatie, convenanten en de uitvoering van projecten zijn een middel om de doelstelling uit programma's te bereiken. Voor Roerdalen ligt er geen verplichting vanuit Rijk of provincie om een programma op te stellen. In andere gemeenten geldt deze verplichting bijvoorbeeld voor specifieke thema's als luchtkwaliteit, externe veiligheid etc.

Het voordeel ten opzichte van een regulier beleidsdocument is dat het meer status heeft in het kader van de Omgevingswet en formeel wordt vastgesteld met toepassing van 3.4 Awb. Hierdoor kun je werken met een programmatische aanpak.

Gebiedsgerichte programma's

De Omgevingsvisie Roerdalen 2050 kan na vaststelling worden uitgewerkt in één of meerdere themagerichte of gebiedsgerichte programma's. Deze uitwerking sluit aan bij de ambitie van integraal werken. Een gebiedsprogramma beschrijft de beoogde ontwikkeling van een gebied binnen de gemeente. Met een gebiedsprogramma wordt concreter beschreven hoe de koers van de omgevingsvisie op het schaalniveau van de wijk, het project of het gebied, wordt vormgegeven. Binnen een gebiedsgericht programma kunnen verschillende zaken worden vastgelegd.
Denk hierbij aan de kaders voor participatie, het ruimtelijke programma, de rol van de overheid en de wijze van samenwerking met stakeholders. De gemeente overweegt om de gebiedsvisie voor Belevingspark de Meinweg over te nemen als gebiedsgericht programma.

Thematische en opgavengerichte programma's
Deze omgevingsvisie beschrijft verschillende ambities die afgebakend worden door één gebied, maar thematisch en/of opgave gericht zijn. Denk hierbij aan de uitwerking van ambities ten aanzien van CO2-reductie, vergroening van de leefomgeving of het behoud van sociaal maatschappelijke voorzieningen. Daarnaast kunnen vraagstukken zich ook concentreren rondom opgaves die vertaald moeten worden naar een uitwerkingsstrategie. Denk hierbij aan de energietransitie, klimaatadaptatie of gezondheid.

Afhankelijk van de voortgang worden de kaders voor het grootschalig opwekken van zon- en windenergie uitgewerkt in een opgavegericht programma onder deze omgevingsvisie.

Uitvoeringsprogramma
Voor Roerdalen wordt in ieder geval een programma uitgewerkt dat gericht is op het "uitvoeringsprogramma", met daarin een concrete projectenlijst. Dit programma wordt aansluitend op de omgevingsvisie opgesteld. In het uitvoeringsprogramma worden de verschillende ruimtelijke projecten in tijd weg gezet.

Programma Kostenverhaal
Na vaststelling van deze omgevingsvisie wordt een Programma Kostenverhaal opgesteld onder de Omgevingswet. In dit programma wordt het Kwaliteitskader voor de gemeente Roerdalen verder uitgewerkt.

Omgevingsplan
In de komende jaren stellen we ook het Omgevingsplan op. Dat plan vervangt straks alle bestemmingsplannen en alle ruimtelijke regels uit verordeningen (bijvoorbeeld regels voor kapvergunningen, maar ook voor evenementen en parkeren). Het Omgevingsplan vindt haar basis in onze omgevingsvisie.

Digitaal Stelsel Omgevingswet
Het omgevingsplan en de omgevingsvisie zijn in de toekomst digitaal te gebruiken via het Digitaal Stelsel Omgevingswet. Hiermee komt er één stelsel van regels, dat tientallen wetten en verordeningen vervangt.

[kader] De Omgevingswet
Artikel 1.3 (maatschappelijke doelen van de wet). Deze wet is, met het oog op duurzame ontwikkeling, de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu, gericht op het in onderlinge samenhang:

a) bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit
b) doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften

6.2. De omgevingsvisie: een dynamisch document

Ontwikkelingen gaan snel en laten zich onmogelijk vertalen naar een strak afgebakende visie en een blauwdrukplanning. De Omgevingsvisie Roerdalen 2050 is daarmee een

dynamisch document dat een ‘stip op de horizon’ schetst, voor wat betreft de toekomst van Roerdalen. We werken naar deze stip toe, maar zijn ook bewust van een veranderende maatschappij en omgeving. Daarnaast zijn er ontwikkelingen waar we nu nog geen weet van hebben en die van invloed zijn op de ruimtelijke uitstraling van onze gemeente.

We kijken hierbij bewust verder dan alleen de ruimtelijke omgevingsaspecten. De omgevingsvisie voor Roerdalen is opgesteld vanuit een integrale afweging. Zo leggen we verbindingen tussen de inrichting van onze fysieke leefomgeving en de wijze waarop deze eveneens kan bijdragen aan gewenste ontwikkelingen in het economische én het sociaal-maatschappelijke domein. Onze omgevingsvisie is dus een dynamisch instrument met richtinggevende speerpunten.

Deze omgevingsvisie is een uitnodiging naar onze inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven om hun wensen en initiatieven te activeren en te faciliteren. De gemeente stimuleert nieuwe ontwikkelingen. Als deze ontwikkelingen van toegevoegde waarde zijn voor onze gemeente werken we graag samen om doelen te realiseren.

Integraal en gebiedsgericht werken
Het gedachtengoed van de Omgevingswet is gericht op integraal werken. Deze integrale benadering komt het best tot zijn recht vanuit een gebieds- en wijkgerichte benadering. Vanuit een integrale en gebiedsgerichte benadering ontstaan oplossingen die recht doen aan de complexiteit van vraagstukken en die passen bij de strategische doelen van deze omgevingsvisie. Integraal werken vraagt hierbij om multidisciplinaire teams waarin verschillende specialismen samenkomen en waarbij er nauw wordt samengewerkt tussen overheid, omgeving, ketenpartners en stakeholders.

Integraal afwegen
De Omgevingsvisie Roerdalen 2050 bundelt al het ruimtelijke beleid en maakt dit toegankelijker en samenhangender. De omgevingsvisie markeert dus een nieuwe manier van werken. We hebben vanaf nu één integrale kadernota voor ons ruimtelijk beleid en maken in principe geen sectorale beleidsnota’s meer op kaderstellend niveau. Wel werken we de omgevingsvisie op beleidsthema’s (indien nodig) nader uit. Parallel aan het ruimtelijk beleid hebben we nog wel separate beleidsnota’s op onderwerpen die het ruimtelijke domein raken. Bijvoorbeeld een woonvisie, die nader in gaat op de woonbehoefte in aantallen en woningtypologieën.

Periodiek actualiseren
Het is wenselijk om na vaststelling van de omgevingsvisie, deze periodiek te herijken. In de eerste jaren na vaststelling zal bij herijking de focus liggen op integratie van beleidsvelden en de uitwerking in programma’s. Het bevoegd gezag voor het vaststellen van programma’s is het college. Vervolgens is er sprake van een beleidscyclus waarbij periodiek wordt geëvalueerd en geactualiseerd.

Zodra het visiedeel van een sectoraal beleidsplan voldoende is geïntegreerd in de dynamische omgevingsvisie en het uitwerkings- en uitvoeringsdeel in één van de programma’s wordt vastgelegd, kan het oude beleidsplan worden ingetrokken. Daarnaast staat de wereld om ons heen niet stil. Zodra nieuwe inzichten, bijvoorbeeld ten aanzien van

verduurzaming, mobiliteit of wonen, hiertoe aanleiding geven wordt de omgevingsvisie op betreffende onderdelen geactualiseerd.

[kader] De Omgevingsvisie
Een omgevingsvisie bevat, mede voor de uitoefening van de taken en bevoegdheden, bedoeld in artikel 2.1, eerste lid:

a) een beschrijving van de hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving.
b) hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud van het grondgebied.
c) de hoofdzaken van het voor de fysieke leefomgeving te voeren integrale beleid.

6.3. Sturing door College van B&W en de gemeenteraad

De Omgevingswet en de Omgevingsvisie Roerdalen 2050 zetten in op een integrale en gebiedsgerichte benadering van opgaves. Hierbij wordt er minder ingezet op sectoraal beleid, maar komen de belangrijke thema's en opgaves centraal te staan. Deze benaderingswijze vraagt meer flexibiliteit en ruimte voor initiatieven. Daarentegen is er minder rechtszekerheid. Dit vraagt ook een nieuwe grondhouding en een andere manier van sturen door raad en het college. Namelijk niet enkel meer een toetsende rol, maar meer een regisserende en faciliterende rol.
Dat betekent ook iets voor de inrichting van het bijbehorende instrumentarium.

Randvoorwaarde voor het bieden van meer ruimte en flexibiliteit is het borgen van een goede omgevingsdialoog waarbij in de planvorming zorgvuldig aandacht wordt besteed aan participatie mét en het creëren van draagvlak bij omwonenden en stakeholders. Hiertoe stelt de gemeente separaat participatiebeleid vast. Dit beleid wordt parallel aan de omgevingsvisie opgesteld en wordt, voor het inwerking treden van de Omgevingswet, ter vaststelling voorgelegd aan de gemeenteraad.

De ambities, kaders en richtlijnen uit deze omgevingsvisie worden nader uitgewerkt in programma's en/of een Omgevingsplan. Voor zowel de omgevingsvisie als het omgevingsplan geldt dat de gemeenteraad van Roerdalen bevoegd gezag is daar waar het gaat om vaststelling. De bevoegdheid voor het uitwerken en vaststellen van programma's ligt bij het college van B&W. Vanwege de doorwerking van omgevingsvisie op programma's en de verdere doorvertaling van programma's in het omgevingsplan betrekken we de gemeenteraad bij het opstellen van programma's. De wijze waarop verschilt per onderwerp, gebied of thema.

6.4. Samenwerking (regio)

Roerdalen is de meest oostelijk gelegen gemeente in Midden-Limburg. Grenzend aan gemeenten Roermond, Maasgouw en Echt-Susteren in Nederland en de Duitse gemeenten Heinsberg en Viersen. Roerdalen werkt intensief samen met haar partners en

buurgemeenten. Om te kunnen voldoen aan de taken die Roerdalen krijgt opgelegd vanuit de landelijke en provinciale overheid, maar ook om te blijven voldoen aan de kwaliteitseisen van de inwoners, werkt Roerdalen ambtelijk samen met gemeenten Maasgouw en Echt-Susteren in het Servicecentrum MER.

Om het recreatief gebruik van de grensoverschrijdende natuur te bevorderen neemt Roeralen, sinds 2002, deel aan het samenwerkingsverband Grenspark Maas-Swalm-Nette. Maar ook in euregioverband rijn-maas-noord werkt Roerdalen samen met 30 andere Nederlandse en Duitse gemeenten samen aan het versterken van contacten en aan samenwerking.

Samen met de zes andere midden-Limburgse gemeenten (SML) werkt Roerdalen aan regionale opgaves op het gebied van duurzaamheid, klimaatadaptatie, een toekomstbestendige en circulaire economie en aan een gezonde en aantrekkelijke woonomgeving (Midden-Limburg, 2020). Om deze ambities te realiseren is er een gezamenlijke Strategische Investerings Agenda (SIA). Specifiek op het gebied van werk en ondernemen is Roerdalen aangesloten bij Keyportregio, waarin er samen met ondernemers, overheid en onderwijs gewerkt wordt aan het stimuleren van innovatie, ondernemerschap en arbeidsmarktoptimalisatie. Roerdalen is een van de vijf aandeelhouders van Ontwikkelingsmaatschappij Limburg (OML). OML draagt bij aan de economische ontwikkeling van de regio Midden-Limburg en doet dit in samenwerking met gelieerde partijen, bedrijfsleven en overheden. OML streeft naar de juiste leefbaarheid op het gebied van wonen, leren, werken, shoppen, recreatie & toerisme.

We werken graag en actief samen, maar dit betekent nadrukkelijk niet dat we geen eigen keuzes meer maken. We borgen in onze samenwerkingsverbanden op zorgvuldige wijze het belang van onze inwoners, ondernemers en gemeente.

6.5. Milieueffecten

Op grond van de Wet milieubeheer en het Besluit Milieueffectrapportage moet voor de besluitvorming over een omgevingsvisie een zogenoemd Milieueffectrapport (MER) worden opgesteld als de visie kaderstellend is voor m.e.r. (beoordelings)plichtige besluiten of als een passende beoordeling moet worden gemaakt op grond van de Wet natuurbescherming. Dit is opgenomen in artikel 16.36 van de Omgevingswet.

Het doel van een milieueffectrapportage is de omgevingseffecten in beeld brengen zodat het milieubelang een volwaardige rol kan innemen in de besluitvorming. De omgevingsvisie Roerdalen 2050 stelt echter géén kaders, of maakt geen initiatieven mogelijk, die m.e.r.(beoordelings)plichtig zijn of vragen om het opstellen van een passende beoordeling in het kader van de Wet Natuurbescherming. Ambities in de visie hebben weliswaar een sturend karakter, maar zijn nog niet locatiebepaald. Er is dan ook géén Milieueffectrapport opgesteld. Daarnaast is wel een plan-mer-beoordeling opgesteld voor deze actualisatie van de omgevingsvisie met betrekking tot het thema wonen.
Deze actualisatie beslaat een wijziging voor een grondgebied dat kleiner is dan 1% van het totale grondoppervlak van de gemeente waardoor de kleine gebiedenregeling volstaat en een plan-mer-beoordeling volstaat om milieueffecten in kaart te brengen. Deze plan-mer-beoordeling concludeert dat aanzienlijke milieueffecten niet te verwachten zijn en daarmee

een nadere plan-MER procedure niet doorlopen hoeft te worden. Deze conclusie geldt mits de aanbevelingen voor vervolgonderzoek in de latere planuitwerking in acht worden genomen en de kaders uit deze omgevingsvisie niet zodanig wijzigen dat nieuwe milieueffecten niet zijn uit te sluiten.

Daar waar kaders concreter worden in programma's of omgevingsplan wordt op dat moment indien noodzakelijk een Milieueffectrapportage opgesteld.

6.6. Actueel beleid

In het kader van de voorliggende omgevingsvisie zijn actuele beleidsdocumenten geïnventariseerd. Hierbij is inzichtelijk gemaakt waar de relaties liggen én in hoeverre de inhoud van beleidskaders een plek krijgt in de omgevingsvisie. Het betreft met name lokaal en regionaal beleid. Tevens is er aansluiting gezocht met de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) en de omgevingsvisie van provincie Limburg (POVI). Een samenvatting van de inventarisatie van geraadpleegde documenten is opgenomen in bijlage 3.

6.7. Stappenplan nieuwe initiatieven

We nodigen iedereen uit om te komen met initiatieven die invulling geven aan de ambities uit deze omgevingsvisie. Ambities die bijdragen aan onze visie kunnen in principe rekenen op medewerking van de gemeente. Ter ondersteuning introduceren we, op hoofdlijnen, een kort stappenplan als richtlijn voor de behandeling van initiatieven.

Stap 1. Bijdrage doelen omgevingsvisie
De gemeente beoordeelt of het initiatief bijdraagt aan de stip op de horizon en de koers van deze Omgevingsvisie Roerdalen 2050.

Stap 2. Toets aan wet en regelgeving
Het initiatief wordt getoetst aan randvoorwaarden die zijn vastgelegd in beleidstukken. Het gaat hierbij zowel om gemeentelijk, provinciaal en nationaal beleid. Daarnaast dient het initiatief getoetst te worden aan geldende wet- en regelgeving.

Stap 3. Omgevingsdialoog
Het zoeken van verbinding loopt als een rode draad door deze omgevingsvisie. Verbinding is ook van toepassing daar waar het gaat over draagvlak. We verwachten van initiatiefnemers dat men voorafgaand aan het formeel indienen van een omgevingsvergunning een omgevingsdialoog voert. Deze dialoog is gericht op het creëren van voldoende draagvlak onder omwonenden, de bredere omgeving en belangenorganisaties. De omgevingsdialoog gaat over het vinden van 'balans, acceptatie en tolerantie'. Indien een bouwplan volledig passend is in het bestemmingsplan/omgevingsplan behoeft er géén dialoog gevoerd te worden.

Bij het bepalen van 'wie' betrokken wordt bij de omgevingsdialoog geldt in ieder geval: iedereen waarop het initiatief effect heeft of wiens belang geschaad kan worden door het initiatief.

Ten aanzien van het ‘resultaat’ van de omgevingsdialoog is relevant of er draagvlak (inhoudelijk) is voor het initiatief, maar ook op welke wijze dit draagvlak verworven is (het gevoerde proces). Beide aspecten worden door initiatiefnemer vervat in een verslag.

De wijze waarop een initiatiefnemer invulling geeft aan de omgevingsdialoog is vormvrij. In algemeenheid geldt dat een ingrijpende afwijking een zwaardere dialoog vraagt dat een plan dat (nagenoeg) past binnen de bestaande ruimtelijke kaders.
De richtlijnen voor de ‘omgevingsdialoog’, worden separaat aan deze omgevingsvisie uitgewerkt en vervat in participatiebeleid. Dat beleid wordt vastgesteld door de gemeenteraad voordat de Omgevingswet in werking treedt.

Stap 4. Bijdrage ruimtelijke kwaliteit
In Roerdalen hechten we veel waarde aan de kwaliteit van ons landschap alsmede dat van onze dorpskernen. We verwachten van een initiatiefnemer dan ook dat er wordt geïnvesteerd om deze kwaliteit, in lijn met de ambities uit deze omgevingsvisie, te versterken. Specifiek voor het buitengebied en enkele ontwikkelingen in de kern van onze gemeente is het Kwaliteitskader Roerdalen van toepassing.

Stap 5. Prioritering
Er zijn initiatieven waarbij een actieve of proactief-faciliterende houding én (mede) financiering vanuit de gemeente gewenst of noodzakelijk is. Als initiatieven voldoen aan de richtlijnen zoals weergegeven in de voorgaande stappen dan is dit bespreekbaar. Deze projecten worden vervolgens opgenomen in de begroting. Afhankelijk van de impact van initiatieven, zowel in financiële zin, alsmede ten aanzien van de benodigde ambtelijke capaciteit, kan prioritering en fasering worden toegepast.

Stap 6. Besluitvorming
Naast gesprekspartner en facilitator is de gemeente ook bewaker van de koers en onderlinge samenhang van het fysiek ruimtelijk beleid. Voor het maken van keuzes, daar waar het gaat over de voornoemde stappen, ligt de uiteindelijke bevoegdheid dan ook bij het bestuur (college en raad).

7. Proces omgevingsvisie Roerdalen

7.1. Algemeen

Roerdalen is van ons allemaal. Het is dan ook niet meer dan logisch dat de strategische visie van de gemeente samen met inwoners, ondernemers, stakeholders en ketenpartners wordt opgesteld. Deze omgevingsvisie is bovendien tot stand gekomen in een bijzondere periode. Een periode waarin onze samenleving geconfronteerd wordt met ingrijpende maatregelen en beperkingen om ieders gezondheid en veiligheid te borgen en om het gezondheidssysteem te laten blijven functioneren. De genomen maatregelen raken iedereen, maar kwetsbare doelgroepen én specifieke economische sectoren in het bijzonder. Of het nu gaat om wonen, werken of recreëren, deze periode heeft invloed op de wijze waarop we naar onze leefomgeving kijken en deze waarderen.

Het intensieve participatieproces dat ten grondslag ligt aan het opstellen van deze visie heeft vorm gekregen binnen de kaders van geldende maatregelen en restricties. Het doel van dit proces, namelijk het voeren van een brede dialoog (met inwoners, ondernemers, bezoekers, stakeholders, ketenpartners, college en Raad) blijft onveranderd. Enkel in de uitvoering zijn verschillende (digitale) bijeenkomsten en methodieken ingezet om elkaar te informeren en om de interactie op te zoeken.

Het participatieproces vormt dan ook een cruciaal onderdeel van deze omgevingsvisie en van de Omgevingswet als geheel. Inbreng van eenieder heeft geholpen bij het bepalen van de stip op de horizon en het scherpstellen van de koers. Met het uiteindelijke resultaat de Omgevingsvisie Roerdalen 2050.

Het opstellen van deze omgevingsvisie is verdeeld in een zestal fases.

1. Inventariseren

De eerste fase in het proces om te komen tot deze omgevingsvisie is de inventarisatiefase. In deze fase zijn bestaande beleidsdocumenten geïnventariseerd. Daarnaast zijn de belangrijke trends en ontwikkelingen die van invloed zijn op de inrichting van de fysieke leefomgeving in beeld gebracht. Vervolgens zijn er inventariserende gesprekken gevoerd met stakeholders en ketenpartners. In deze gesprekken is informatie opgehaald over de belangen, ambities en (in voorbereiding zijnde) bouwstenen. Een aantal ketenpartners (GGD, Veiligheidsregio, WML en waterschap Limburg) ontwikkelt vanuit eigen perspectief en belangen bouwstenen voor de gemeentelijke Omgevingsvisie.

De inventarisatie is afgesloten met een openbare beeldvormende bijeenkomst (12 februari 2020) waarbij, op basis van een aantal stellingen, aandacht gevraagd is voor de agenda van de omgevingsvisie.
Deze agenda omvat de volgende thema’s:

- Duurzaamheid en duurzame energie
- Economie
- Gezondheid / Positieve gezondheid
- Herstructurering en verdunning woningvoorraad
- Klimaatadaptatie en hittestress
- Landschappelijke kwaliteit

- Mobiliteit / infrastructuur
- Veiligheid
- Vrijkomende agrarische bebouwing
- Woonomgeving.

De agenda gaf geen prioritering aan, maar enkel een opsomming van thema's die aan de orde moesten komen.

2. Stip op de horizon

De omgevingsvisie schetst op strategisch niveau de toekomst van Roerdalen. De Omgevingsvisie Roerdalen 2050 met haar 'stip op de horizon' is gezamenlijk met inwoners, ondernemers, ambtelijke organisatie, gemeenteraad en college bepaald. In eerste instantie hadden we dit willen doen via dorpsgesprekken en beeldvormende bijeenkomsten en raadswerkgroepen. Vanwege het coronavirus was deze aanpak niet mogelijk en zijn alternatieve, digitale, methodieken ingezet. In april en mei 2020 is een online vragenlijst beschikbaar gesteld. Hierin stonden drie vragen centraal:

- Waar bent u trots op?
- Wat kan beter in Roerdalen?
- Hoe ziet u de toekomst van Roerdalen?

Deze vragenlijst is gedeeld via onze website, social media (Facebook en Twitter) en diverse berichten in Roerdalen Bericht. De lijst is circa 220 keer ingevuld. De resultaten zijn vervolgens besproken en aangescherpt in de raadswerkgroep Omgevingswet, in het college én tijdens een beeldvormende (raad)bijeenkomst (10 juni 2020).

3. Koers bepalen

Op basis van de 'stip op de horizon' is vervolgens de koers van de omgevingsvisie bepaald. Deze koers is wederom tot stand gekomen vanuit een interactief proces met inwoners, ondernemers, stakeholders, ketenpartners, gemeenteraad en college. Navolgend volgt een korte uiteenzetting van dit proces. In de zomerperiode hebben alle raadsfracties inzichtelijk gemaakt welke thema's zij belangrijk vinden en welke opgaven zij zien voor de toekomst. Alle fracties hebben een uitgebreide en gemotiveerde reactie aangereikt als input voor de koers. Medio september hebben er ambtelijke werksessies plaatsgevonden waarbij vanuit de ambtelijke organisatie is opgehaald welke thema's en opgaves spelen. Dit is vervolgens gespiegeld aan de input welke is aangeleverd vanuit de raadsfracties. De verschillende thema's en opgaves zijn vervolgens verder uitgediept in bijeenkomsten met de raadswerkgroep, het college en een openbare beeldvormende bijeenkomst op 30 september 2020. Vervolgens zijn op basis van een online vragenlijst ondernemers, inwoners en bezoekers gevraagd naar hun mening over verschillende thema's en opgaves. Dit is wederom vorm gegeven middels een online vragenlijst, welke gedeeld is via de gemeentelijke website, social media (Facebook en Twitter) en diverse berichten in Roerdalen Bericht. De vragenlijst is ruim 400 keer ingevuld.

Op basis van bovenstaande processtappen is, in concept, een aantal leidende thema's opgesteld. Deze leidende thema's en de belangrijkste focuspunten hierbij zijn vervolgens verder scherp gesteld met de raadswerkgroep en met stakeholders en ketenpartners (provincie Limburg, WML, GGD, waterschap Limburg, Limburgs Landschap, Rijkswaterstaat, Veiligheidsregio, Staatsbosbeheer, LLTB, Duurzaam Roerdalen, BIZ Roerdalen en een afvaardiging van lokale ondernemers). De resultaten uit deze fase zijn tot slot gedeeld in een openbare beeldvormende bijeenkomst op 18 november 2020.

4. Concept Visie
Na het bepalen van de koers is gestart met het opstellen van de conceptvisie. Deze conceptvisie (versie 1.0) is gedeeld met ketenpartners en stakeholders om hier een eerste (informele) reactie op te geven. Uiteindelijk is de conceptvisie gepresenteerd tijdens een openbare beeldvormende bijeenkomst op 6 januari 2021.

Tijdens deze bijeenkomst heeft eenieder de gelegenheid om kennis te nemen van én vragen te stellen over de conceptvisie. Bevindingen zijn verwerkt in een aanscherping van de conceptvisie (versie 2.0). Deze versie is vervolgens publiekelijk gedeeld via de gemeentelijke website. De hoofdlijnen van de Omgevingsvisie Roerdalen 2050 zijn verwerkt in een korte video, die gedeeld is via de sociale media kanalen en de gemeentelijke website. Op 27 januari 2021 is er een digitale inloopbijeenkomst georganiseerd waarin inwoners hun vragen en opmerkingen hebben kunnen inbrengen. Op basis van de reacties vanuit de digitale inloopbijeenkomst en de raadwerkgroep van 19 januari 2021 is de conceptvisie uitgewerkt naar een 3.0 versie.

Deze versie wordt nog eenmaal informeel voorgelegd aan het college en de raadwerkgroep alvorens deze wordt uitgewerkt naar een ontwerp omgevingsvisie.

5. Ontwerp Visie
Alvorens een omgevingsvisie wordt vastgesteld door de gemeenteraad treedt er een ter inzage periode in. Dat betekent dat de ontwerpvisie 6 weken ter inzage ligt waarbinnen eenieder een zienswijze kan indienen. De gemeenteraad neemt dan de zienswijzen mee bij de vaststelling van de visie.

Zienswijzen worden beantwoord in een Nota Zienswijze. Hierbij wordt tevens aangegeven of de ontwerp omgevingsvisie naar aanleiding van de zienswijze wordt aangepast. Na afronding van de Nota Zienswijze wordt de omgevingsvisie voor vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad van Roerdalen. De ontwerpvisie heeft met ingang van 25 maart 2021 voor 6 weken ter inzage gelegen.

6. Vaststelling
Op 8 juli 2021 is de Omgevingsvisie Roerdalen 2050 door de gemeenteraad vastgesteld.

7. Beroep
Een omgevingsvisie is niet appellabel voor beroep. De omgevingsvisie is niet op (extern) rechtsgevolg gericht nu het geen bindende normen bevat en is zodoende geen besluit in de zin van artikel 1:3 lid 1 Awb.

7.2. Actualisatie thema Wonen in de omgevingsvisie
In 2025 heeft de gemeente Roerdalen een actualisatie van de Omgevingsvisie Roerdalen 2050 doorgevoerd om beleidsmatig te kunnen inspelen op de veranderende woonbehoefte binnen de gemeente. Conform meerdere raadsbesluiten zijn nieuwe woningbouwlocaties aangewezen en is hiervoor voorkeursrecht gevestigd. Om deze locaties ruimtelijk en beleidsmatig te verankeren, is aanpassing van de bestaande kerngrenzen noodzakelijk gebleken. Deze geactualiseerde visie bevat een herzien hoofdstuk over het thema Wonen, inclusief aangepast kaartmateriaal.

Daarnaast is de uitwerking van het Kwaliteitskader verplaatst van de omgevingsvisie naar het Programma Kostenverhaal. Buiten het thema Wonen zijn geen andere inhoudelijke wijzigingen doorgevoerd.

Participatie ten behoeve van de wijziging van de omgevingsvisie in 2025
Voor deze wijziging van de omgevingsvisie is in juli 2025 een enquête uitgezet onder het inwonerspanel van de gemeente Roerdalen. De input uit deze enquête is meegewogen in het wijzigen van de omgevingsvisie. Deze enquête is beschikbaar via de gemeente Roerdalen.

8. Ontwerp Visie
Alvorens een omgevingsvisie wordt vastgesteld door de gemeenteraad treedt er een ter inzage periode in. Dat betekent dat de ontwerpvisie 6 weken ter inzage ligt waarbinnen eenieder een zienswijze kan indienen. De gemeenteraad neemt dan de zienswijzen mee bij de vaststelling van de visie.

Zienswijzen worden beantwoord in een Nota Zienswijze. Hierbij wordt tevens aangegeven of de ontwerp-omgevingsvisie naar aanleiding van de zienswijze wordt aangepast. Na afronding van de Nota Zienswijze wordt de omgevingsvisie voor vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad van Roerdalen. De ontwerpvisie heeft met ingang van 6 maart 2026 voor 6 weken ter inzage gelegen.

Bronnenlijst

Wageningen universiteit. (2020). Multifunctionele landbouw. Opgehaald van wur: https://www.wur.nl/nl/Dossiers/dossier/Multifunctionele-landbouw-1.htm

CBS, E. (2019, mei 11). Leeftijd moeder bij eerste kind stijgt naar 29,9 jaar. Opgehaald van CBS: https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2019/19/leeftijd-moeder-bij-eerste-kind-stijgt-naar-29-9-jaar

CBS, E. (2020, April 2). 55-plussers liefst zo lang mogelijk in eigen woning. Opgehaald van CBS: https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2020/14/55-plussers-liefst-zo-lang-mogelijk-in-eigen-woning

CBS. (2020). *Bevolkingsontwikkeling - PBL/CBS Regionale bevolkings- en huishoudensprognose 2022–2050*. https://longreads.cbs.nl/regionale-prognose-2022/bevolkingsontwikkeling/

CBS-Stateline. (2020, 06 24). Gezonde levensverwachting. Opgehaald van CBS: https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/71950NED/table?fromstatweb

cijfers, A. (2020). Informatie gemeente Roerdalen. Opgehaald van Alle cijfers: https://allecijfers.nl/gemeente/roerdalen/

Funda Business. (2019, Juli). De winkelstraat van de toekomst: 5 trends. Opgehaald van Funda in business: https://www.fundainbusiness.nl/meer/artikel-fib/de-winkelstraat-van-de-toekomst-5-trends/

Gedeputeerde Staten Provincie Limburg, 2020/49026 (- 12 8, 2020).

Gemeente Roerdalen . (2019). Actieplan Duurzame Energie 2019-2022. Roerdalen: Gemeente Roerdalen.

Gemeente Roerdalen . (2020). Gezondheidsnota gemeente Roerdalen 2020-2024. Roerdalen: Gemeente Roerdalen .

Gemeente Roerdalen. (2020). Beleidsvisie Afval 2020-2023. Roerdalen: Gemeente Roerdalen.

gemeente Roerdalen. (2020). Ondergrond in beeld. Roerdalen: Gemeente Roerdalen.

Gemeente Roerdalen. (mei 2018). Horecavisie gemeente Roerdalen. Roerdalen: Gemeente Roerdalen.

gezond, B. L. (2021, 1 15). limburgpositiefgezond. Opgehaald van Beweging Limburg positief gezond: https://limburgpositiefgezond.nl/

G.P. Gonggrijp, Rijksinstituut voor Natuurbeheer (1989), “Nederland in Vorm - Aardkundige waarden van het Nederlandse landschap”.

Klimaatakkoord. (2020). Klimaatakkoord. Opgehaald van Klimaatakkoord: https://www.klimaatakkoord.nl/

Leefstijlvinder. (2020). Het BSR Model. Opgehaald van https://leefstijlvinder.nl/het-bsr-model/: https://leefstijlvinder.nl/het-bsr-model/

Limburg, P. (2015). Leefstijlenonderzoek . Maastricht: Provincie Limburg.

Midden-Limburg, S. (2020). Midden Limburg “Het verbindend hart van Limburg”. Midden-Limburg: SML.

Nederland, R. v. (2013). Infoblad Trias Energetica en energieneutraal bouwen. Utrecht: De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.

In Fact Research. (2025). *Rapport: Woningmarktonderzoek Roerdalen*. https://roerdalen.bestuurlijkeinformatie.nl/Document/View/905dd898-0cd0-4285-b295-19ede9cb24d4

Omgevingswet, A. d. (2020). Aan de slag met de Omgevingswet. Opgehaald van Aan de slag met de Omgevingswet: https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/participatieomgevingswet/

Planbureau voor de Leefomgeving. (2019, November). Toekomstverkenning mantelzorg aan ouderen in 2040.

Den Haag: Planbureau voor de Leefomgeving. Opgehaald van Sociaal en Cultureel Planbureau: https://www.pbl.nl/sites/default/files/downloads/pbl-2019-toekomstverkenning-mantelzorg-aan-ouderen-in-2040-3925.pdf

Planbureau, S. e. (2019, November). Toekomstverkenning mantelzorg aan ouderen in 2040. Opgehaald van Sociaal en Cultureel Planbureau: https://www.pbl.nl/sites/default/files/downloads/pbl-2019-toekomstverkenning-mantelzorg-aan-ouderen-in-2040-3925.pdf

Provincie Limburg. (2020). Limburgse Woonmonitor 2020. Maastricht: Provincie Limburg.

Provincie Limburg. (2021, 01 18). Digitale kaartviewer Provinciaal Natuurbeheerplan . Opgehaald van Digitale kaartviewer

Provinciaal Natuurbeheerplan : https://portal.prvlimburg.nl/viewer/app/default

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu. (2021, 1 18). Een sportiever Nederland - Trendscenario’s. Opgehaald van sport en bewegen in cijfers: https://www.sportenbewegenincijfers.nl/toekomstverkenning/trendscenario

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu. (2021). Sport en bewegen in cijfers. Opgehaald van Sportdeelname wekelijks: https://www.sportenbewegenincijfers.nl/kernindicatoren/sportdeelname-wekelijks

Rijksoverheid. (2020, 12 15). Nederland circulair in 2050. Opgehaald van Rijksoverheid.nl: https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/circulaire-economie/nederland-circulair-in-2050

Rijksoverheid. (2020). Noodzaak van circulaire economie. Opgehaald van Rijksoverheid: https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/circulaire-economie/noodzaak-van-circulaire-economie

Rijksoverheid. (2020). Rijksoverheid stimuleert duurzame energie. Opgehaald van Rijksoverheid: https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/duurzame-energie/meer-duurzame-energie-in-de-toekomst

Rjiksoverheid. (2021, 01 15). Klimaatakkoord. Opgehaald van Rijksoverheid: https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/klimaatverandering/klimaatakkoord

samenwerkende gemeenten in Midden-Limburg. (2018). Structuurvisie wonen Midden-Limburg.

Sportakkoord. (2019). Nationaal Sportakkoord. Opgehaald van alles over sport: https://www.allesoversport.nl/wp-content/uploads/2019/10/Nationaal-Sportakkoord.pdf

Veiligheidsregio Limburg Noord. (2021, 1 15). Bouwsteen Veiligheid voor de omgevingsvisie. Opgehaald van vrln.nl: https://publicaties.vrln.nl/bouwsteen-veiligheid-voor-de-omgevingsvisie/cover/

VNG. (2020). Hoe verandert de relatie tussen overheid en bewoners? Opgehaald van VNG: https://vng.nl/artikelen/hoe-verandert-de-relatie-tussen-overheid-en-bewoners

Volksgezondheid. (2018). Huishoudsamenstelling. Opgehaald van Volkgezondheid: https://www.volksgezondheidenzorg.info/onderwerp/bevolking/cijfers-context/huishoudens

Wageningen Universiteit. (2021, 01 18). Multifunctionele landbouw. Opgehaald van wur: https://www.wur.nl/nl/Dossiers/dossier/Multifunctionele-landbouw-1.htm

Bijlagen

Bijlage I Begrippenlijst

Agrarische (en agrarisch aanverwante) bedrijven
Een bedrijf dat gericht is op het voortbrengen van producten door middel van het telen van gewassen en/of het houden van dieren.

Bedrijventerrein
Een verzameling van inrichtingen en/of instellingen gericht op het bedrijfsmatig voortbrengen, vervaardigen, bewerken, opslaan, installeren en/of herstellen van goederen dan wel het bedrijfsmatig verlenen van diensten.

Buurtschap
Een buurtschap is een kleine bewoonde plaats met een eigen naam en vaak zonder duidelijk middelpunt zoals een kerk/marktplein. Buurtschappen worden meestal op landkaarten aangegeven, maar zij zijn niet in de officiële staatkundige annalen of postcodeplaatsen als zelfstandige buurt of als dorp opgenomen.

Circulaire economie
Circulaire Economie is een economisch systeem dat de herbruikbaarheid van producten en grondstoffen en het behoud van natuurlijke hulpbronnen als uitgangspunt neemt en waardecreatie in iedere schakel van het systeem nastreeft.

College van B&W
Dagelijks bestuur van een gemeente, gevormd door de burgemeester en de wethouders.

Commerciële maatschappelijke voorzieningen
Commerciële/publieke maatschappelijk voorzieningen zoals musea, onderwijsinstellingen.

Ecologische landbouw
Tak van de landbouw die tot doel heeft de productiviteit te behouden of verhogen op een economisch haalbaar, milieuvriendelijk en cultureel acceptabel niveau, door middel van een efficiënt behoud en gebruik van grondstoffen, waarbij ondertussen het milieu en de gezondheid van mens en dier wordt beschermd. Het afzien van elk gebruik van kunstmest en biociden zijn doorslaggevende criteria voor de erkenning als ecobedrijf.

Energietransitie
Energietransitie is een begrip dat gebruikt wordt voor de overgang van traditionele, fossiele brandstoffen als olie, kolen en gas, naar duurzame energie uit bijvoorbeeld zon, wind en biomassa.

Gebiedseigen recreatie en toerisme
Onder gebiedseigen recreatie en toerisme wordt verstaan voorzieningen die gebruik maken van het buitengebied en die bij voorkeur niet in een kern ontwikkeld worden. Het buitengebied is dan een onderdeel van de toeristische en/of recreatieve waarde van de voorziening. Voorbeelden zijn kampeerlocaties, golfbanen, openluchtrecreatie en bungalowparken. Hierbij dient een ruime parkachtige setting te worden gecreëerd, die kan bijdragen aan de kwaliteit van het buitengebied.

Glastuinbouw
Beschermde teelt waarbij gebruik wordt gemaakt van een kas en glas de barrière vormt tussen de buitenlucht – een oncontroleerbare atmosfeer – en de wel controleerbare lucht in het gebouw.

Grootschalige energievoorziening
Zonneparken en windturbines.

Herenboerderij
Coöperatieve boerderijen waarvan burgers/consumenten gedeelde eigenaar zijn.

Hittestress
Verschijnsel tijdens een periode met uitzonderlijk warm weer. Wanneer vochtverlies van het menselijk lichaam, door overmatig transpireren, niet of weinig wordt aangevuld kunnen grote problemen ontstaan. Het lichaam droogt uit en zelfs een hartaanval of een beroerte kan het gevolg zijn. Vooral ouderen en zieke mensen zijn gevoelig voor deze hittestress. Een stenige omgeving draagt bij aan hittestress in woonwijken en de openbare ruimte.

Inclusiviteit
Inclusiviteit gaat over onderlinge verbondenheid. Een inclusieve organisatie is een samenhangend geheel van mensen die zich tot elkaar verhouden en zich met elkaar identificeren. Inclusiviteit draagt ertoe bij dat mensen oog hebben voor elkaar en elkaar zien staan en zitten.

Infrastructuur
Voorzieningen voor wegverkeer en bijbehorende kunstwerken.

Intensieve veeteelt/veehouderij
Intensieve veehouderij is niet-grondgebonden veehouderij, een vorm van intensieve landbouw. Dit zijn bedrijven die in tegenstelling tot bijvoorbeeld de melkveehouderij niet gebonden zijn aan land voor hun voedselvoorziening. De intensieve veehouderij heeft zich in Nederland voornamelijk ontwikkeld op de zandgrond.

Keyport
Netwerk en uitvoeringsorganisatie die werkt voor de gemeenten Leudal, Maasgouw, Nederweert, Roerdalen, Roermond, Weert en Cranendonck. Doel van Keyport is het stimuleren van samenwerking tussen ondernemers, overheid en onderwijs.

Klimaatadaptatie
Klimaatadaptatie is het proces waarbij de samenleving zich aanpast aan het veranderende klimaat. En de schadelijke gevolgen ervan probeert te beperken.

L.O.G.
Landbouwontwikkelingsgebied.

Landgoed
Een groot stuk grond van meerdere hectares, met landerijen en tuinen en daarop een landhuis, herenboerderij, kerk of kasteel. De landgoederen vormen een unieke kwaliteit. De cultuurhistorische en landschappelijke kwaliteiten vormen kernkwaliteiten. Om de recreatieve en uitloopfunctie van het landgoed voor de omgeving te garanderen is openstelling van 90% van het landgoed vereist.

M.E.R.
Milieu effect rapportage.

M.K.B.
Midden klein bedrijf.

Natuurinclusieve landbouw
Natuurinclusieve landbouw is een vorm van duurzame landbouw en onderdeel van een veerkrachtig eco- en voedselsysteem. Deze maakt optimaal gebruik van de natuurlijke omgeving en integreert die in de bedrijfsvoering. Daarnaast draagt natuurinclusieve landbouw actief bij aan de kwaliteit van diezelfde natuurlijke omgeving. Natuurinclusieve landbouw produceert voedsel binnen de grenzen van natuur, milieu en leefomgeving, met een positief effect op de biodiversiteit.

Niet commerciële maatschappelijke voorzieningen
Niet-commerciële/publieke maatschappelijk voorzieningen zoals politiebureaus, gemeentehuizen, brandweerkazernes etc.

Niet-gebiedseigen recreatie en toerisme
Voorzieningen als hotels, restaurants en wellnesscentra, maar ook grotere ontwikkelingen als overdekte skibanen, pretparken, overdekte speeltuinen, kartbanen en grootschalige leisure ontwikkelingen.

Omgevingscommissie MER:
Aanvragen voor ontwikkelingen dienen beoordeeld te worden op hun kwalitatieve aspecten en de te leveren kwaliteitsbijdrage. De gemeente zal hierbij advies inwinnen bij de omgevingscommissie MER.

O.M.L.
Ontwikkelings maatschappij Midden-Limburg (OML). OML draagt bij aan de economische ontwikkeling van Midden-Limburg en streeft daarbij naar een verbetering van de leefbaarheid. De toegevoegde waarde zit in het creëren van een goed vestigingsklimaat voor bedrijven en hun omgeving. Concreet betekent dit dat OML zich inzet op het versterken van de aantrekkingskracht van de regio voor bestaande én nieuwe bedrijven. Specifiek dat bedrijven die zich in onze regio willen vestigen de juiste huisvesting op de juiste plek vinden. De vijf Midden-Limburgse gemeenten, Leudal, Maasgouw, Roermond, Echt-Susteren en Roerdalen zijn aandeelhouder van OML.

Positieve gezondheid
Positieve gezondheid is een benadering binnen de gezondheidszorg die niet de ziekte, maar een betekenisvol leven van mensen centraal stelt. De nadruk ligt op de veerkracht, eigen regie en het aanpassingsvermogen van de mens en niet op de beperkingen of ziekte zelf.

Projectmatige woningbouw/ incl. woningbouwcompensatie
Een uitbreidingsgebied betreft een nieuwbouwlocatie voor woningen c.q. appartementen inclusief bijbehorende functies als groen, water, sport en ontspanning, winkels en andere maatschappelijke functies.

R.E.S.
Regionale energie strategie.

S.M.L.
Samenwerking Midden-Limburg (SML). Samenwerking Midden-Limburg is een netwerkorganisatie die zich richt op het creëren van kaders voor de ruimtelijk economische ontwikkeling van de regio. De gemeenten zijn de drijvende kracht in deze samenwerking. Het bedrijfsleven en het maatschappelijk middenveld spelen ook een rol bij het samenstellen van de agenda. Samen worden de randvoorwaarden om het vestigingsklimaat en de regionale economische structuur te versterken bepaald.

Solitaire (commerciële) bedrijven/kantoren (niet aan huis)
Een inrichting en/of instelling gericht op het bedrijfsmatig voortbrengen, vervaardigen, bewerken, opslaan, installeren en/of herstellen van goederen dan wel het bedrijfsmatig verlenen van diensten. Onder commerciële voorzieningen worden voorzieningen verstaan die op handel gericht zijn, zoals winkels, kantoren, horeca e.d. en voorzieningen voor commerciële zorgaanbieders.

Solitaire (recreatie)woningen
Een gebouw of een gedeelte van een gebouw, dat dient voor het huisvesten van 1 huishouden. Hierbij wordt opgemerkt dat wij voor de definitie appartement uitgaan van gestapelde woningbouw.

Veeteelt
Veeteelt of veehouderij is de tak van landbouw waarbij men vee houdt voor het verkrijgen van melk, eieren, vlees of bont. Door selectief te kruisen kunnen eigenschappen van het gebruiksvee steeds verder worden aangepast aan de commerciële behoeftes.

Verdunnen
Verdunnen is in het kader van deze visie gericht op het herstellen van balans in veelal verouderde (naoorlogse) wijken. Door middel van verdunning worden op strategische plekken in de wijk, veelal verouderde woningen gesloopt. Het gaat om woningen die onvoldoende aansluiten bij de woonbehoefte en die vanuit de fysieke kwaliteit ook niet meer voldoen aan hedendaagse eisen rondom duurzaamheid. In verdunningsbieden worden vervolgens woningen gerealiseerd die qua typologie aansluiten bij de woonbehoefte en die tevens voldoen aan de hedendaagse duurzaamheidseisen en circulariteit. Door te verdunnen ontstaat er in de openbare ruimte fysiek meer ruimte voor het realiseren van een kwaliteitsverbetering in de openbare ruimte. Deze kwaliteitsverbetering wordt ingezet voor het realiseren van maatschappelijke opgaves, gericht op maatschappelijke thema (ontmoeten, bewegen) klimaatadaptatie, parkeren en verduurzaming en circulariteit.

Voedselbos
Een voedselbos is een door mensen gecreëerde plantengemeenschap (planten, bomen en struiken) met een extreem hoog aantal eetbare soorten. De biodiversiteit, (ecologische) veerkracht en productiviteit (van biomassa) van een voedselbos zijn hoog. Een voedselbos is volledig zelfvoorzienend en klimaatbestendig.

Bijlage II Beleidsanalyse

Actieplan Duurzame Energie gemeente Roerdalen 2019-2022
Datum vaststelling: 2019

Samenvatting
De gemeente Roerdalen wil samen met ondernemers, inwoners en andere belanghebbenden het gebruik van fossiele brandstoffen beperken, energie besparen en ruimte maken voor schone hernieuwbare energie. In het Actieplan ligt de focus op Duurzame Energie, als prioritaire opgave binnen de duurzaamheidsdoelstellingen. Dit Actieplan is daarnaast het resultaat van de ambities van het college van Burgemeester en Wethouders zoals opgenomen in het Coalitieakkoord 2018 – 2022, alsmede de uitwerking van de ambities van de gemeenteraad in de Programmabegroting en Kadernota. Het Actieplan is een eerste stap in de verduurzaming van Roerdalen en sluit aan bij het Nationale Klimaatakkoord dat in juni 2019 door de regering is gepresenteerd. De rol van de gemeente hierbij is vooral aanjagen, faciliteren en stimuleren. Vanuit haar voorbeeldrol inspireert de gemeente inwoners en het bedrijfsleven op het gebied van energiebesparing en energieopwekking. Ook kan de gemeente beleid en regelgeving aanpassen zodat de transitie versneld wordt.

Relatie / relevantie omgevingsvisie
Het aspect duurzaamheid / klimaat is nieuw onder de Omgevingswet. Dit aspect heeft nadrukkelijk een positie gekregen in de Omgevingsvisie.

Archeologie-verordening Roerdalen
Datum vaststelling: 2010

Samenvatting
In de verordening worden locaties met een archeologische verwachtingswaarde aangeduid. Op deze locaties is het verboden om op enigerlei wijze de bodem te verstoren of doen verstoren door werkzaamheden.

Relatie / relevantie Omgevingsvisie
Met de locaties dient rekening gehouden te worden in de omgevingsvisie of in ieder geval in het omgevingsplan.

Provinciaal geluidsbeleid
Datum vaststelling: -

Samenvatting
In Roerdalen liggen 3 gezoneerde industrieterreinen (Vekoma, Akzo en Middenweg) en een groot deel van de geluidszone vanuit het bedrijventerrein Roerstreek (gemeente Roermond). Spoorwegen en alle wegen met een toegestane rijsnelheid van meer dan 30 km/uur hebben ook een geluidszone. Binnen de gemeente Roerdalen liggen 3 stiltegebieden: Roerdal, Meinweg en (gedeeltelijk) Reutje-Munnigsbos-Sweeltje. Dit zijn gebieden waarin de normale geluiden van de natuur zo min mogelijk verstoord mogen worden. Hier gelden de regels uit de Provinciale Milieuverordening.

Relatie / relevantie omgevingsvisie
Op specifieke onderwerpen rekening houden met de aanwezige geluidcontouren / stiltegebieden. Eveneens aandachtspunt richting de verdere uitwerking in het omgevingsplan.

Beleidsnotitie externe veiligheid
Datum: 2012

Samenvatting
De Notitie geeft een beeld van de aanwezige risicobronnen in 2012. De Notitie geeft weer welke wet- en regelgeving voor de diverse risicobronnen van toepassing is.

Algemene Beleidsuitgangspunten:
Wanneer een structuurvisie wordt opgesteld of een bestemmingsplan wordt herzien, zal de Notitie als uitgangspunt dienen voor externe veiligheid. Er mogen geen nieuwe (beperkt)kwetsbare objecten binnen de 10-5 en 10-6 contour, tenzij er zeer zwaarwegende redenen zijn in de volgende situaties:

- Opvullen van kleine open gaten in bestaand stedelijk gebied (inbreiding);
- Vervangende nieuwbouw in het kader van de herstructurering van stedelijk gebied.

Overschrijding van de oriëntatiewaarde voor het groepsrisico in nieuwe situaties is niet aanvaardbaar. Een risico is onaanvaardbaar indien de mogelijkheden voor zelfredzaamheid bij- en beheersbaarheid van een ramp onvoldoende worden geacht;

Nieuwe inrichtingen of uitbreidingen:
Een toename van het groepsrisico binnen het invloedsgebied van een inrichting is aanvaardbaar mits de oriëntatiewaarde niet wordt overschreden. Voor kwetsbare objecten binnen het invloedsgebied zullen indien nodig preventieve en preparatieve maatregelen worden genomen. Objecten voor verminderd zelfredzame personen zijn niet wenselijk binnen het invloedsgebied van een Bevi-inrichting. Voor verminderd zelfredzame personen is extra aandacht.

Transport gevaarlijke stoffen:
Een toename van het groepsrisico binnen het invloedsgebied van een transportroute is aanvaardbaar mits de oriëntatiewaarde niet wordt overschreden. Voor kwetsbare objecten binnen het invloedsgebied zullen indien nodig preventieve en preparatieve maatregelen worden genomen. Het is op dit moment niet noodzakelijk om over te gaan tot de invoering van een routering gevaarlijke stoffen. (wanneer hiervoor aanleiding is zal dit punt worden bijgesteld).

Ruimtelijke aspecten:
Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen wordt advies gevraagd aan de Veiligheidsregio. Dit advies wordt meegewogen in het hele proces van de ruimtelijke ontwikkeling.

Relatie / relevantie omgevingsvisie
De notitie bevat een overzicht van wettelijke verplichtingen voor externe veiligheid. Hoofdpunten zijn verwerkt in de visie. Nadere uitwerking krijgt een plek in het omgevingsplan.

Beleidsregels inzake onrechtmatige bewoning van recreatiewoningen
Datum vaststelling: 2018

Samenvatting
Kern van het probleem van onrechtmatige bewoning van recreatiewoningen is, dat het permanent bewonen van recreatieverblijven niet is toegestaan en evenmin wenselijk is, maar dat het desondanks in de praktijk toch voorkomt. Het onrechtmatig bewonen van recreatiewoningen en recreatieverblijven is in strijd met de bestemmingsplanregels. Deze situatie is onwenselijk en tegen de overtreding wordt handhavend opgetreden, zodat een einde wordt gemaakt aan de illegale bewoning van recreatiewoningen en recreatieverblijven. Daartoe wordt gebruik gemaakt van bestuursrechtelijke handhavingsmiddelen. In de beleidsregel geldt een eenduidige begunstigingstermijn van 6 maanden. De nieuwe beleidsregel beoogt bewoning van recreatiewoningen tegen te gaan.

Relatie / relevantie omgevingsvisie
Beleidsregels (tegengaan bewoning) benoemen in de omgevingsvisie. Nadere uitwerking richting omgevingsplan.

Beleidsregel woningbouwcompensatie 2019
Datum vaststelling: 2019

Samenvatting
Betreft een uitwerking van de Structuurvisie Roerdalen 2030. Als er woningen worden toegevoegd bovenop de planvoorraadlijst uit de structuurvisie die niet fysiek gecompenseerd kunnen worden, dan mogen zij onder voorwaarden gebruik maken van de financiële compensatieregeling.

Relatie / relevantie omgevingsvisie
De beleidsregel is benoemd in de Omgevingsvisie.

Belevingspark De Meinweg
Datum vaststelling: 2020

Samenvatting
In de gebiedsvisie zijn de volgende ambities geformuleerd:
- samen bouwen met de groene omgeving aan een uniek recreatie en shopping gebied;
- Bezoekers een samenhangend, herkenbaar, streekeigen gebied laten beleven;
- Een natuurbelevingspark met unieke producten en unieke natuur.

De gebiedsvisie bevat verschillende processtappen om daadwerkelijk te komen tot de geformuleerde ambitie. De gebiedsvisie vormt een gezamenlijke basis om vervolgens concreet mee aan de slag te gaan.

Relatie / relevantie omgevingsvisie
De hoofdlijnen van de gebiedsvisie zijn vertaald in de omgevingsvisie. De gebiedsvisie kan vervolgens als zijnde een gebiedsgericht programma (in lijn met omgevingswet) verder uitgewerkt worden.

Erfgoedverordening Roerdalen
Datum vaststelling: 2018

Samenvatting
Hierin zijn regels opgenomen over het culturele erfgoed in totaliteit; roerende en onroerende objecten. Naast gemeentelijke monumenten en gemeentelijke beschermde dorpsgezichten kunnen ook bijzondere roerende cultuurgoederen en verzamelingen worden aangeduid, die in hun bezit zijn of aan hun zorg is toevertrouwd aanwijzen als beschermd. De Erfgoedverordening kent de volgende onderdelen:

- het gemeentelijk erfgoedregister;
- de aanwijzing en bescherming van gemeentelijke cultuurgoederen en verzamelingen;
- de aanwijzing en bescherming van gemeentelijke monumenten;
- de advisering over omgevingsvergunningen voor rijks en gemeentelijke monumenten, en;
- de handhaving en het toezicht op de instandhouding van het cultureel erfgoed.

De Erfgoedverordening borgt het behoud en beheer van het cultureel erfgoed, dat van bijzonder belang is voor onze gemeente.

Relatie / relevantie omgevingsvisie
Cultuurhistorie vormt een belangrijke pijler in de visie en koers van de Omgevingsvisie Roerdalen 2050. Cultureel erfgoed dat is opgenomen in de genoemde registers of verzamelingen heeft een beschermde status. Bij ontwikkelingen, concreet het omgevingsplan, dient hiermee rekening te worden gehouden.

Provinciaal Omgevingsplan Limburg 2014
Datum vaststelling: 2019

Samenvatting
Het POL is een integrale visie op wat er nodig is om de kwaliteit van de fysieke omgeving te verbeteren, met als centrale ambitie het realiseren van een voortreffelijk grensoverschrijdend leef- en vestigingsklimaat. Het POL heeft vier wettelijke functies: structuurvisie (Wet ruimtelijke ordening), provinciaal milieubeleidsplan (Wet milieubeheer), regionaal waterplan (Waterwet) en het Provinciaal Verkeer- en Vervoersplan (Planwet verkeer en vervoer). In het POL komen alleen die zaken aan bod, die er op provinciaal niveau echt toe doen en die vragen om regionale oplossingen. Belangrijke uitdagingen zijn het faciliteren van innovatie, het aantrekkelijk houden van de regio voor jongeren en arbeidskrachten, het versnellen van de energietransitie, de fundamenteel veranderde opgaven op het gebied van wonen en voorzieningen, de leefbaarheid van kernen en buurten en het inspelen op de klimaatverandering. De belangrijke principes in het Limburgse omgevingsbeleid zijn:

1. Kwaliteit staat centraal.
2. Uitnodigen staat centraal.

In het POL zijn zeven globaal afgebakende gebiedstypen onderscheiden. Dit zijn zones met een eigen karakter, herkenbare eigen kernkwaliteiten, en met heel verschillende opgaven en ontwikkelingsmogelijkheden. In het POL staan de regio’s centraal. Het plan bevat vanuit dat perspectief ook een samen met de gemeenten opgestelde visie op Midden-Limburg.

Relatie / relevantie omgevingsvisie
POL en zijn opvolger waaraan gewerkt wordt, de Provinciale Omgevingsvisie (POVI), biedt een basis voor de gemeentelijke Omgevingsvisie. Momenteel werkt de provincie aan haar POVI. Onze gemeente levert hieraan een bijdrage en beoordeelt de POVI.

Gemeentelijk Verkeer- en Vervoersplan 2016 – 2021
Datum vaststelling: -

Samenvatting
Het GVVP 2016-2021 is een momentopname met een vooruitblik voor de komende 5 jaar. Er zijn enkele ontwikkelingen die nu (anno 2016) al moeten worden toegevoegd zoals Raadsbesluit categorisering wegen 2 november 2017;

1. Ontsluiting LOG en doorgaand vrachtverkeer;
2. Toekomstige fietsverbindingen;
3. Routes openbaar vervoer.

Op dit moment stelt de Provincie een nieuw mobiliteitsplan op en dit plan heeft mogelijk gevolgen voor onze gemeente.

Relatie / relevantie omgevingsvisie
De hoofddoelen uit het GVVP hebben een plek gekregen in deze omgevingsvisie.

Gemeentelijk Riolerings-plan
Datum vaststelling: 2013

Samenvatting
In het Gemeentelijke Rioleringsplan (GRP) ligt het gemeentelijk beleid vast met betrekking tot de rioleringszorg en de gemeentelijke zorgplichten voor het afval, hemel- en grondwater. Waar het Waterketenplan vooral strategisch is en ingaat op de ambities voor de langere termijn, gaat het GRP meer in op de beheersmatige kant van de rioleringszorg. De boodschap van het GRP is ook: partijen staan voor een gezamenlijke opgave om de veranderende omstandigheden (klimaat) het hoofd te kunnen bieden. Daarnaast is het zeer belangrijk om in een zo vroeg mogelijk stadium betrokken te zijn om goede afwegingen te kunnen maken en/of om overlast of schade te voorkomen.

Relatie / relevantie omgevingsvisie
De opgaves in de waterketen worden in deze omgevingsvisie zoveel mogelijk integraal benaderd en zijn voorafgaand afgestemd met onze ketenpartners zoals het waterschap Limburg en WML.

Gezondheidsnota Gemeente Roerdalen
Datum vaststelling: 2018

Samenvatting
De gezondheidsnota gaat hoofdzakelijk over het bevorderen van gezond gedrag. De gemeente hanteert hierbij een flexibele aanpak, dicht bij de praktijk en dicht bij de inwoners. De gemeente stimuleert een beweging waarbij steeds meer mensen bij betrokken raken, initiatief nemen en bewust worden van het belang van positieve gezondheid. In de aanpak staat een tweesporenbeleid centraal: een extern spoor met een netwerkbenadering en een intern spoor vanuit de organisatie ontwikkeling.

Relatie / relevantie omgevingsvisie
Gezondheid is één van de nieuwe thema's in de Omgevingswet heeft, in samenspraak met onze ketenpartners, een plek gekregen in deze omgevingsvisie.

Horecavisie Gemeente Roerdalen
Datum vaststelling: mei 2018

Samenvatting
De gemeente Roerdalen kenmerkt zich door een zestal dorskernen, een aantal buurtschappen en een groot buitengebied, daar hoort een kleinschalig horeca-profiel bij . Elke nieuwe lokaliteit moet op de schaal van Roerdalen passen. Hierbij is het niet kwantiteit maar kwaliteit die leidend hoort te zijn. Recreatie en toerisme is een van de pijlers van de Roerdalens economie. Bij recreatie en toerisme gaat het per definitie om een samengesteld product; mensen willen wat te doen hebben, mensen willen ergens verblijven en mensen willen tegelijkertijd wat kunnen eten. Horeca speelt in de zin van de ontwikkeling van recreatie en toerisme een belangrijke rol.

In 2011 heeft de gemeenteraad de Strategische visie Roerdalen'25 vastgesteld. Hierin stelt de gemeente Roerdalen dat zij een levendige plattelandsgemeente is waarbij de dorpen de leefgemeenschappen zijn. Recreatie en toerisme, waarin horeca een grote rol speelt, wordt genoemd als een belangrijke pijler van de plaatselijke economie. In de Structuurvisie Roerdalen 2030 is de strategische visie Roerdalen 2025 ruimtelijk vertaald:

- Kernen: Vanuit de kernen worden de recreatief-toeristische ontwikkelingen door de gemeente ondersteund door te kiezen voor een positieve insteek bij nieuwe initiatieven. Regionale samenwerking wordt toegejuicht.
- Buitengebied: De structuurvisie biedt in de natuurlijk en ecologisch minder waardevolle gebieden zoals verscheidene landbouwgebieden ruimere mogelijkheden voor recreatief-toeristisch (mede)gebruik en landbouw met verbrede doelstellingen waarbij de landelijke structuur niet wordt aangetast. Grote en potentieel ontwrichtende (horeca) activiteiten passen niet binnen ons buitengebied.
- Cultureel erfgoed: De instandhouding van cultuurhistorisch interessante elementen vereist maatwerk.

Een gemeente kan, veelal op basis van bestemmingsplannen, sturen waar welke zaak zich mag vestigen. Door het aanwijzen van horecaconcentratiegebieden, of een dergelijke maatregel, kan ook gestuurd worden waar men uitbreiding wil zien. De gemeente Roeralen heeft in de kernen dergelijke gebieden aangewezen door hier in de bestemmingsplannen de bestemming ‘Centrum’ op te nemen. Nieuwe innovatieve concepten worden positief benaderd.

In de bestemmingsplannen is een verdeling gemaakt in categorieën horeca. Op alle locaties waar de mogelijkheid bestaat om een horeca onderneming te starten dan wel uit te voeren wordt een onderverdeling naar een van de onderstaande categorieën en sub categorieën gemaakt. Nieuwe initiatieven worden op basis van onderstaande categorisering beoordeeld in relatie tot de leefomgeving.

- Categorie 1: Deze categorie zal weinig tot geen hinder opleveren voor omwonenden. Lichte Horeca Initiatieven zouden positief worden benaderd, zeker wanneer het initiatief past binnen de door de gemeenteraad vastgestelde toeristische of recreatieve kaders. Horeca die ondersteunend of aanvullend is aan de normale bedrijfsvoering, en als zodanig behandeld wil worden, dient ook daadwerkelijk ondersteunend en aanvullend te blijven.
- Categorie 2: Middelzware horeca. Deze categorie is ook ‘s avonds en eventueel het begin van de nacht open. Deze Horeca zal in potentie wel overlast opleveren voor omwonenden. Hierbij is maatwerk noodzakelijk.
- Categorie 3: Zware horeca valt veelal buiten het kleinschalige profiel van de gemeente Roerdalen. Het landelijke kleinschalige profiel van de gemeente Roerdalen staat niet in verhouding tot de impact die dit soort lokaliteiten hebben.

Relatie / relevantie omgevingsvisie
De relevante hoofddoelen van de Horecavisie Gemeente Roerdalen zijn vertaald in de Omgevingsvisie Roerdalen 2050.

Kadernota en uitvoeringsnota Grondbeleid
Datum vaststelling: 2015

Samenvatting
De Kadernota Grondbeleid 2016-2019 bevat de kaders van het grondbeleid (strategisch beleid) die betrekking hebben op de grond die in eigendom is van de gemeente. In deze kadernota staat onder andere aangegeven hoe het grondbeleid aansluit op andere beleidskaders van de gemeente. In een afzonderlijke nota zijn door het college deze kaders verder uitgewerkt, de zogenaamde Uitvoeringsnota Grondbeleid 2016 – 2019 (operationele beleid).

Relatie / relevantie omgevingsvisie
Op grond van de aanvullingswet grondeigendom, onderdeel van de Omgevingswet dient het vigerende grondbeleid van gemeente Roerdalen op termijn geactualiseerd te worden.

Nationale omgevings-visie
Datum: 2020

Samenvatting
Aan de hand van een toekomstperspectief op het jaar 2050 brengt de NOVI de langtermijnvisie in beeld. Daar volgt een viertal prioriteiten uit, zijnde:

1) Ruimte voor klimaatadaptatie en energietransitie;
2) Duurzaam economisch groeipotentieel;
3) Sterke en gezonde regio's
4) Toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied.
   Binnen deze prioriteiten is het nodig om keuzes te maken. Binnen het NOVI worden daarvoor de volgende drie afwegingsprincipes gebruikt:

a) Combinaties van functies gaan voor enkelvoudige functies
b) Kenmerken en identiteit van een gebied staan centraal, en
c) Afwentelen wordt voorkomen

Binnen de prioriteiten worden vervolgens beleidskeuzes gemaakt. Een aantal van die beleidskeuzes wordt hier apart benoemd. Zoals bekend moet de inpassing van duurzame energie zijn beslag krijgen in de Regionale Energie Strategie. Uitdagingen liggen er ten aanzien van grensoverschrijdende uitwisseling van arbeidspotentieel, openbaar vervoer en woon- werkverkeer. Binnen de prioriteit "Sterke en gezonde regio's" wordt aandacht gevraagd voor de beleidskeuze om in gebieden met bevolkingsdaling de vitaliteit en leefbaarheid te versterken. Binnen de prioriteit "Toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied" wordt aangegeven dat de unieke landschappelijke kwaliteiten worden versterkt en beschermd. Nieuwe ontwikkelingen in het landelijk gebied dienen landschapskwaliteit toe te voegen.

Relatie / relevantie omgevingsvisie
Onder andere die vier prioriteiten zijn meegenomen bij het tot stand brengen van deze omgevingsvisie.

Nota Bodembeheer
Datum vaststelling: -

Samenvatting
Enkele kenmerkende beleidskeuzes in de Nota bodembeheer zijn:

- in veel voorkomende gevallen geldt voor diverse wettelijke sporen een verminderde onderzoeksinspanning mede op basis van de (regionale) bodemkwaliteitskaart wat kan leiden tot kortere procedures en kostenbesparingen;
- het uitvoeren van een Vooronderzoek conform NEN5725 is het vertrekpunt voor alle bodemgerelateerde wettelijke kaders;
- het bijstellen van het percentage bodemvreemd materiaal;
- hergebruik van grond binnen de regio Maas & Roer wordt mogelijk gemaakt;
- het gedachtegoed van het (nieuwe) provinciale meersporenbeleid wordt gevolgd; voor het toepassen van grond en baggerspecie geldt (met uitzondering van deelgebied Roerdelta in Roermond) de generieke normstelling uit het Besluit bodemkwaliteit.

Bovenstaande beleidskeuzes zorgen voor meer hergebruiksmogelijkheden in de regio Maas & Roer (inclusief Roerdalen), waardoor invulling wordt gegeven aan de duurzaamheidgedachte en lastenvermindering. Regionaal afgestemd bodembeleid zorgt voor uniforme regels bij regionale planvorming. Kortom: een nieuwe beleidsrichting die duurzaam bodemgebruik stimuleert, regionale planvorming niet belemmert en bijdraagt aan een lastenvermindering voor burgers en bedrijfsleven.

Relatie / relevantie omgevingsvisie
De nota richt zich vooral op de uitvoering van concrete werkzaamheden en is daarmee minder relevant voor deze omgevingsvisie.

Provinciale Omgevingsvisie Limburg
Datum vaststelling: ontwerpversie 2020.

Samenvatting
Toekomstbeeld 2030-2050
Limburg is een regio die haar inwoners goede omstandigheden biedt om te leven, leren, wonen en werken. Limburg kent een goed vestigingsklimaat met een sterke sociale cohesie en uitstekende omgevingskwaliteiten. De leefomgeving in zowel stad als dorp als in het landelijk gebied is niet alleen aantrekkelijk, veilig en gezond, maar biedt ook plaats aan een duurzame energievoorziening, voorzieningen voor het opvangen van wateroverlast en voldoende groen om hittestress tegen te gaan.

Steden en dorpen hebben een gecoördineerde, maar organische transformatie doorgemaakt door het waar nodig aanpassen/herschikken van onder meer woningen, winkels, kantoren, werklocaties, vervoers-, nuts-, cultuur- en onderwijsvoorzieningen met respect voor de monumentale en identiteitsbepalende onderdelen. Dankzij een sterk adaptief vermogen van ondernemingen, zowel van het midden en klein bedrijf (MKB) als de multinationals, maken sectoren als de (maak-)industrie, agrofood- complex, logistiek, vrijetijdseconomie en zorg grote technologische en digitale veranderingen door.

Duurzame energieopwekking is in Limburg geïntegreerd in steden, dorpen en enkele grootschalige productielocaties in Limburg. De overgangen tussen bebouwde gebieden en het landelijk gebied zijn optimaal ingericht voor stads(kringloop)landbouw, recreatie, natuur- en landschapsbeleving en klimaatadaptieve voorzieningen.

De beekdalen hebben een klimaatadaptieve functie. Maar ze zijn ook ingericht als waterreservoir in het kader van het verminderen van watertekorten in perioden van droogte. Er is meer ruimte voor water, klimaatbossen, natuurgerichte vormen van landbouw en vrijetijdseconomie. Het Natuurnetwerk Limburg en de daarbinnen gelegen Natura 2000-gebieden hebben een meer robuust karakter gekregen. Zij hebben een sterkere onderlinge verbinding, en mede door de multifunctionele overgangszones rondom het Natuurnetwerk, is er ook een verbetering van goede instandhoudingscondities voor de biodiversiteit.

Kringlooplandbouw bepaalt in belangrijke mate het grondgebruik in het landelijk gebied van Noord- en Midden-Limburg buiten de groenblauwe mantel - vooral beek- en rivierdalen en verbindingszones van natuurgebieden - en het Natuurnetwerk Limburg. De balans met de omgeving - water, bodem, lucht, mens en natuur - is hersteld.

Limburgse principes en zoneringen
De Omgevingsvisie is geen blauwdruk voor de toekomst. Bij (nieuwe) ontwikkelingen kunnen we nog keuzes maken. Daarbij kiest de provincie voor maatwerk en houdt rekening met het karakter en mogelijkheden van een gebied en de afweging van belangen op lokale schaal. Als er afwegingen worden gemaakt wordt dat gedaan op basis van de Limburgse principes:

- Streven naar een inclusieve, gezonde en veilige samenleving
- Kenmerken en identiteit van gebieden staan centraal
- Meer stad, meer land (compacte steden en dorpen en landelijke gebieden als tegenhanger van stedelijke gebieden)
- Zorgvuldig omgaan met onze ruimte en voorraden bovengronds én ondergronds
- Procesmatige uitgangspunten

Naast de inhoudelijke principes, hanteert de provincie de volgende procesmatige uitgangspunten over de beoogde uitvoering en samenwerking met de partners:

- de maatschappelijke opgaven en kansen staan centraal;
- samenwerking, participatie en eigenaarschap;
- we werken gebiedsgericht;
- we werken adaptief aan de opgaven;
- we werken als één overheid.

Provinciale belangen
De overheid richt zich op het algemeen belang: datgene dat voor het welzijn van de bevolking in zijn geheel nuttig, gewenst of nodig is. De Provincie heeft speciale aandacht voor het algemeen belang van onze bevolking en het bedrijfsleven. De Provincie oefent haar taken en bevoegdheden uit als dat nodig is met het oog op het provinciaal belang, als dat belang niet doeltreffend en doelmatig kan worden behartigd door gemeente of waterschap, of als dat bij wet is bepaald. De volgende belangen zijn geformuleerd:

Wonen en leefomgeving:

- Een woningaanbod/planvoorraad waarbij vraag en aanbod in evenwicht zijn. Derhalve voldoende (betaalbare) woningen van de juiste kwaliteit op de juiste plek;
- Alle woningbouwontwikkelingen beschouwt de provincie als provinciaal belang.

Veiligheid:

- Een gezonde en veilige leefomgeving voor iedere Limburger;
- Een inrichting van de leefomgeving die bewegen, ontmoeten, zelfredzaamheid, educatie en een gezonde levensstijl stimuleert.

Cultuur, sport en erfgoed:

- Een divers aanbod van regionale voorzieningen voor sport en cultuur;
- Het behoud en (her)gebruik van cultureel erfgoed en monumenten in hun omgeving (erfgoed- ensembles);
- Een zorgvuldige omgang met en behoud van archeologische waarden.

Economie:

- Een excellent vestigingsklimaat met een sterke economische structuur:

- Innovatiekracht en bloeiende innovatie ecosystemen op basis van triple helix samenwerking;
- Een circulaire economie en spaarzaam omgaan met primaire grondstoffen;
- Een goede kennis- en onderwijs (infra)structuur;
- Een wendbare en inzetbare arbeidsmarkt waarin talent op elk niveau tot zijn recht komt.

Vestigingsklimaat:

- Genoeg en kwalitatief goede ontwikkelruimte voor bestaande en nieuwe bedrijven, werklocaties voor bedrijven kantorenlocaties en winkelgebieden

Mobiliteit:

- Een goede aansluiting op (inter)nationale en (Eu)regionale netwerken (weg, spoor, water, lucht, buis)
- Een toekomstbestendige, toegankelijke, veilige, slimme, schone en grenzeloze mobiliteit, zodat mensen zich naar wens en behoefte vrij kunnen bewegen.

Energie:

Een innovatieve energietransactie, die de economische structuur versterkt, ons minder afhankelijk maakt van fossiele energie, de gevolgen van uitstoot vermindert en rekening houdt met de biodiversiteit.

Landbouw:

- Een gunstig ondernemersklimaat voor de agrofoodsector;
- Een betekenisvolle transitie in de agrofoodsector: een overgang naar een meer duurzame, circulaire, vraaggerichte productie, die in balans is met, en bijdraagt aan een gezonde en duurzame leefomgeving.

Water:

- Een ecologisch gezond, veerkrachtig en adaptief watersysteem om weerextremen zoveel mogelijk op een natuurlijke wijze op te vangen;
- Een integrale en realistische benadering van hoogwaterbescherming, wateroverlast, watertekort, verdroging en de verbetering van de waterkwaliteit in het stroomgebied van de Maas;
- De zoetwatervoorziening (voor drinkwater) natuurherstel, watersysteemherstel, waterveiligheid, landbouw, landschap en de stikstofproblematiek in samenhang bezien en aanpakken.

Natuur:

- Het in stand houden van biodiversiteit;
- Het realiseren van een robuust natuur-, bos-, en waternetwerk en een groen dooraderd landelijk gebied;
- De maatschappelijke verankering en beleefbaarheid van natuur.

Landschap:
Het behouden en versterken van kenmerkende kwaliteiten en afwisseling van het Limburgse landschap waaronder de groenblauwe mantel, verbrede Nationale Parken en stadlandzones.

Bodem en ondergrond:
- Ondergrond blijft duurzaam inzetbaar, ook voor toekomstige generaties;
- Spaarzaam omgaan met de winning van de grondstoffen (voor meerdere doelen en met draagvlak);
- Nazorg van gesloten stortplaatsen;
- Een doelmatige bescherming van milieukwaliteit van de bodem.

Relatie / relevantie omgevingsvisie
De relevante hoofddoelen van de provinciale omgevingsvisie (Povi) zijn vertaald in de Omgevingsvisie Roerdalen 2050. De gemeente Roerdalen heeft een bijdrage geleverd aan deze omgevingsvisie.

Strategische investeringsagenda Midden Limburg
Datum vaststelling: 2019

Samenvatting
Deze investeringsagenda is opgesteld door de samenwerkende gemeenten binnen het samenwerkingsverband Midden-Limburg (SML) om te komen tot een economische samenwerking. Aan de hand van analyses die in het regioprofiel zijn gemaakt, is gekomen tot zes opgaven voor de regio:
1. Vitale werklocaties;
2. Arbeidsmarkt en onderwijs;
3. Innovatie en ondernemerschap;
4. Leisure / vrije tijdseconomie;
5. Mobiliteit en infrastructuur;
6. Circulaire economie.

De opgaven zijn nader beschreven en vertaald in speerpunten die samen de investeringsagenda vormen. Het Ontwikkelbedrijf Midden-Limburg (OML), Keyport 2020 en SML dragen samen zorg voor de uitvoering van de investeringsagenda.

Relatie / relevantie omgevingsvisie
De doelstellingen zoals vervat in de investeringsagenda hebben een plek gekregen in deze omgevingsvisie.

Strategische visie ‘Roerdalen 2025’
Datum vaststelling: 2011

Samenvatting
Roerdalen ‘25 beschrijft belangrijke ontwikkelingen die van invloed zijn op de identiteit van de gemeente, het strategische beleid en het gewenste doel bij de verschillende taakvelden. Het beleid is opgesteld vanuit drie thema’s: Wonen, Werken en Leven.

Roerdalen heeft in haar eigen visie de identiteit van een levendige plattelandsgemeente. Het zijn dorpen in een prachtig buitengebied waarbij cultuurlandschap, bos en natuurgebieden elkaar afwisselen. Het woningenbestand moet kwalitatief en kwantitatief voldoen aan de behoefte van de inwoners waarbij jong en oud bij of door elkaar heen wonen. De gemeente stimuleert nieuwe woonvormen en combinaties van wonen en zorg en verwelkomt initiatieven van particulieren, ondernemers, zorgverleners en andere participanten.
Het landschappelijk en cultureel erfgoed en de rijke natuur bieden vele mogelijkheden voor de verdere toeristische en recreatieve ontwikkeling met een voor bewoners en bezoekers kwalitatief goed voorzieningenaanbod en nieuwe participatiemogelijkheden. Dit geeft de leefbaarheid en de sociale dynamiek een nieuwe impuls. De eigen identiteit kan verder worden geprofileerd door een hernieuwde bevordering van de maatschappelijke participatie in de dorpskernen.

Relatie / relevantie omgevingsvisie
Deze strategische visie is verwerkt in de Structuurvisie Roerdalen 2030, en vormt daarmee mede een basis voor deze omgevingsvisie.

Structuurvisie Roerdalen 2030
Datum vaststelling: 2012

Samenvatting
Roerdalen is in 2030 een zeer aantrekkelijke woongemeente die tot ver buiten de regio daarvoor bekend is. Er wordt een prettig woon- en leefklimaat gecreëerd voor de bewoners en de bezoekers. Dit vergroot de aantrekkingskracht. Dit komt doordat er gewoond, gewerkt en ondernomen kan worden in een omgeving van rust, ruimte en groen die voorzien is van een goede infrastructuur. Verder wordt gewoond in een zestal levensvatbare, vitale en levensloopbestendige kernen met goede voorzieningen. In het buitengebied ligt het accent op recreatie en toerisme en zorg, en is wonen in beperkte mate toegestaan. De economische activiteiten zijn gericht op recreatie en toerisme, zorg, een moderne en innovatieve agrarische sector en kleinschalige lokale industriële/ambachtelijke bedrijven.

Relatie / relevantie omgevingsvisie
De goede elementen uit de structuurvisie Roerdalen 2030 zijn gebruikt en geactualiseerd in deze omgevingsvisie.

Structuurvisie Wonen Midden Limburg, ‘Bouwen aan de toekomst 2018-2021
Datum vaststelling: 2019

Samenvatting
De samenwerkende gemeenten in Midden-Limburg (Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Nederweert, Roerdalen, Roermond en Weert) hebben de Structuurvisie Wonen, Zorg en Woonomgeving Midden-Limburg (Structuurvisie 2014) geactualiseerd. Daartoe is een woningmarktonderzoek uitgevoerd (2018). In deze actualisatie zijn de leermomenten van de Structuurvisie 2014 meegenomen. Er zijn concrete afspraken gemaakt voor de periode 2018 tot en met 2021 en er wordt een doorkijk gegeven op de verwachte behoefte tot 2030. Hierin staan zowel kwantitatieve afspraken over bouwambitie en sloopopgave alsook een kwalitatieve opgave. Belangrijk is dat inbreiding voor uitbreiding gaat en herbestemming voor nieuwbouw.

Relatie / relevantie omgevingsvisie
De hoofdlijnen daar waar het gaat over principes zijn verwerkt in deze omgevingsvisie. De opgaves in termen van typologie en aantallen volgen uit separaat woonbeleid (een toekomstig programma) en volgen niet uit de omgevingsvisie.

Uitgangspunten maatschappelijke accommodaties
Datum vaststelling: -

Samenvatting
De gemeente wil het aantal maatschappelijke gemeenschapsaccommodaties terugdringen en herverdelen per kern. Dit gebeurt door verkoop, overdracht of amoveren. Voor de basisscholen is er een lange termijnplanning met als doel de ontwikkeling van scholen tot integrale kindcentra. Sporthallen worden overgedragen aan dorpsinitiatieven. Met de gemeenschap wordt nagedacht over de invulling van de vrijgekomen voetbalparken. Voor de buitenbaden binnen de gemeente wordt een toekomstbeeld opgesteld.

Relatie / relevantie omgevingsvisie
De hoofdlijnen uit de uitgangspuntennotitie zijn vervat in deze omgevingsvisie.

Uitvoeringsplan afbouwen planvoorraad
Datum vaststelling: 2019

Samenvatting
Op basis van de Structuurvisie Wonen dienen gemeenten in de regio 40% van de overcapaciteit aan woningbouwplannen af te bouwen tussen 2014 en 2017. Voor Roerdalen betreft dit 95 woningen. In de Structuurvisie is een afwegingskader opgenomen op basis waarvan de programmering van plannen kan worden afgewogen en geordend. Per kern dient de planvoorraad in overeenstemming te worden gebracht met de lokale woningbouwbehoefte.

Relatie / relevantie omgevingsvisie
Het terugdringen van overcapaciteit wordt niet geregeld in deze omgevingsvisie. Wél bevat deze omgevingsvisie duidelijke kaders voor de realisatie van nieuwe woningen.

Verordening Wet geurhinder en veehouderij
Datum vaststelling: 2009

Samenvatting
De landelijke wet geurhinder stelt gemeenten in staat om lokaal aangepaste geurnormen vast te stellen. In deze verordening is met name vastgesteld waar welke geurnormen gelden. Ook is in de verordening vastgesteld welke minimumafstand geldt bij veehouderijen die vallen onder het Besluit landbouw.

Relatie / relevantie omgevingsvisie
Deze verordening is minder relevant voor de omgevingsvisie. Deze verordening is met name van belang bij het verlenen van omgevingsvergunningen en bij het wijzigen van functies in de nabijheid van veehouderijen.
Waterketen-plan Limburgse Peelen 2017 – 2021

Datum vaststelling: -

Samenvatting

Dit is de opvolger van het Afvalwaterplan en een gezamenlijk plan van de ketenpartners (Gemeenten, Waterschap, Waterschapsbedrijf en Waterleidingmaatschappij). In dit plan staat wat de gemeente wil bereiken met de waterketen. Met de samenwerking wil de gemeente de kwetsbaarheid verminderen door kennisdeling, kwaliteit verhogen van de dienstverlening en kosten besparen om aan de doelen uit het Bestuursakkoord Water te voldoen (3K's).
In het plan zijn de gezamenlijke ambities opgenomen waarmee is vastgelegd hoe de zorg voor de waterketen de komende periode wordt ingevuld.

1) Samenhang in de waterketen is het vertrekpunt voor de samenwerking, waarbij partners gelijkwaardig zijn en als doel het realiseren van de 3 K's;
2) Het is niet mogelijk de onderwerpen water, riolering, watersysteem, leefomgeving en ruimtelijke ordening los van elkaar te zien.
3) Keuzes moeten goed afgestemd worden; Om de beschikking te hebben over voldoende en veilig drinkwater, beschermen we de bronnen voor drinkwater.
4) Negatieve effecten van afvalwater wentelen we niet af. De verschillende partners nemen ieder hun verantwoordelijkheid.
5) Waar nuttig en doelmatig steunen partners initiatieven voor de zuivering van afvalwater op kleine schaal als bestrijding bij de bron en om water in het gebied te houden.
6) Burgers en bedrijven hebben een eigen verantwoordelijkheid voor het hemelwater wat op hun terrein valt, de gemeente voor het hemelwater op openbaar gebied. De gevolgen van klimaatverandering vangen we op met de aanleg van robuuste systemen waarbij zowel boven als ondergronds meer ruimte wordt gemaakt voor water.

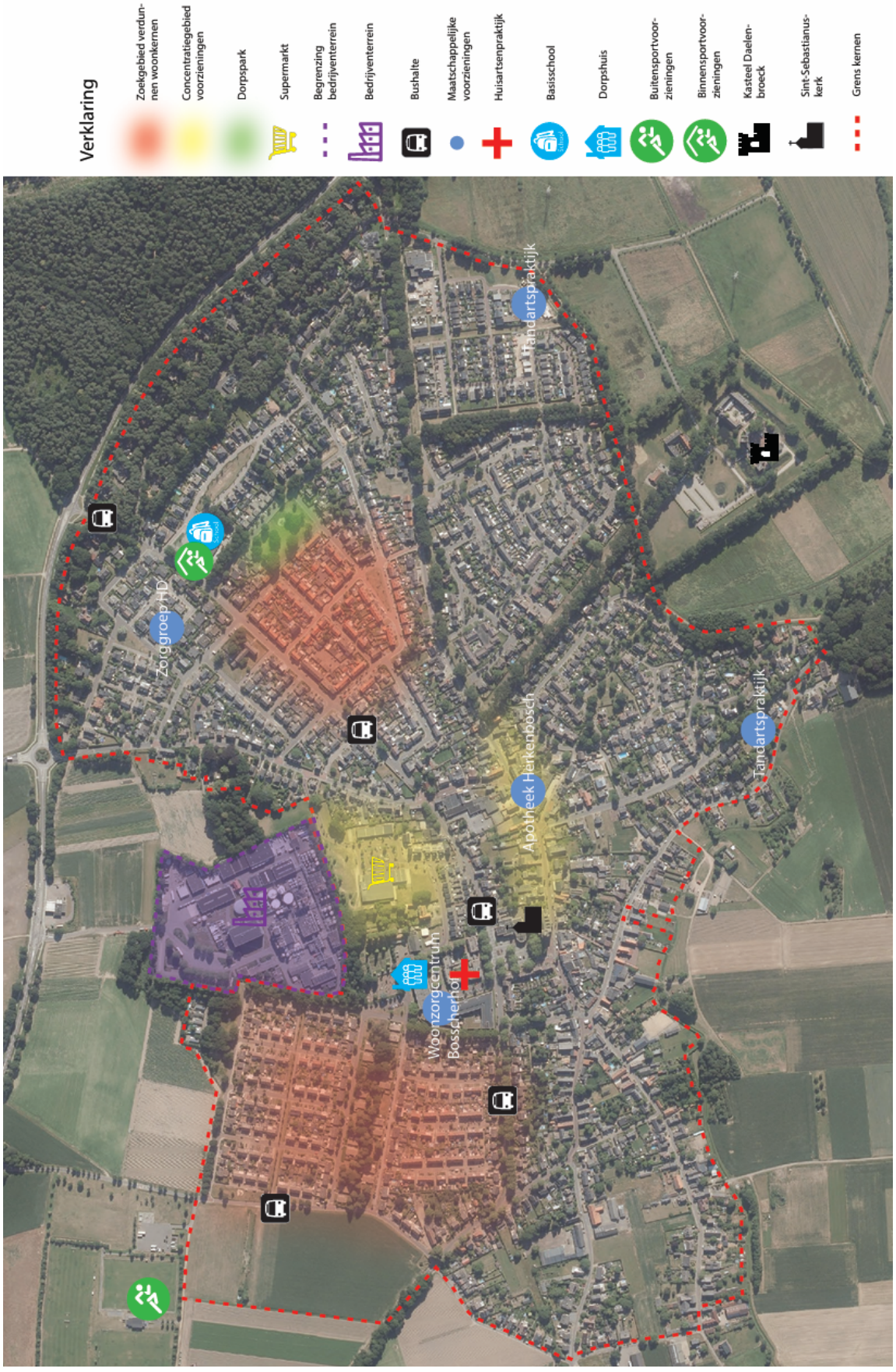
Burgers en bedrijven doen dat, als dat redelijkerwijs mogelijk is, óók op eigen terrein. Voor een robuust systeem moet het hemelwater zo veel mogelijk binnen de wijk (of binnen het gebied) worden verwerkt en vastgehouden. Alle partijen spannen zich hier vanuit hun eigen verantwoordelijkheid voor in.

Relatie / relevantie omgevingsvisie

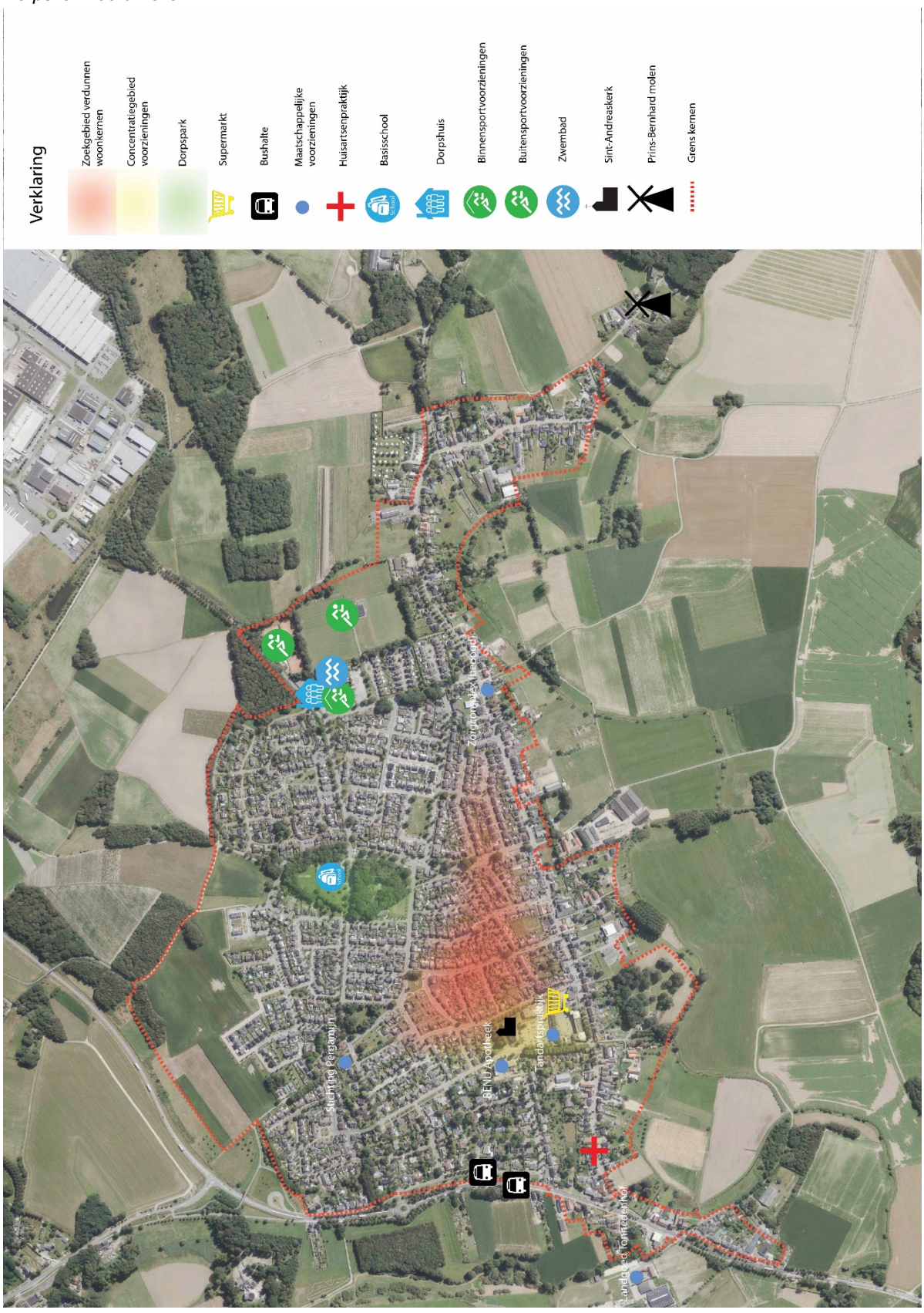
De opgaves in de waterketen worden in deze omgevingsvisie zoveel mogelijk integraal benaderd en zijn voorafgaand afgestemd met onze ketenpartners zoals het waterschap Limburg en WML.

Bijlage III Dorpskernkaarten

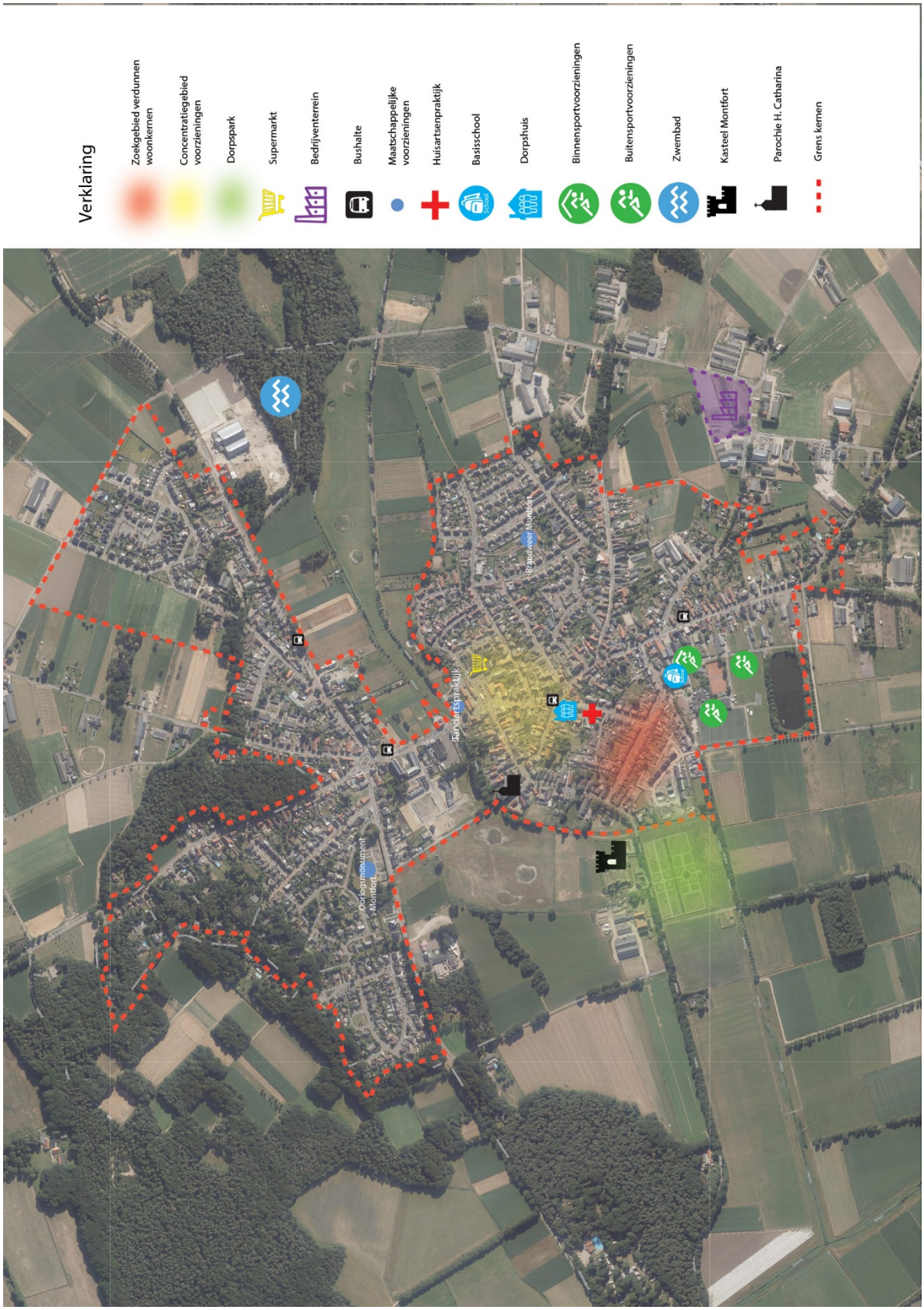
Dorpskernkaart Herkenbosch



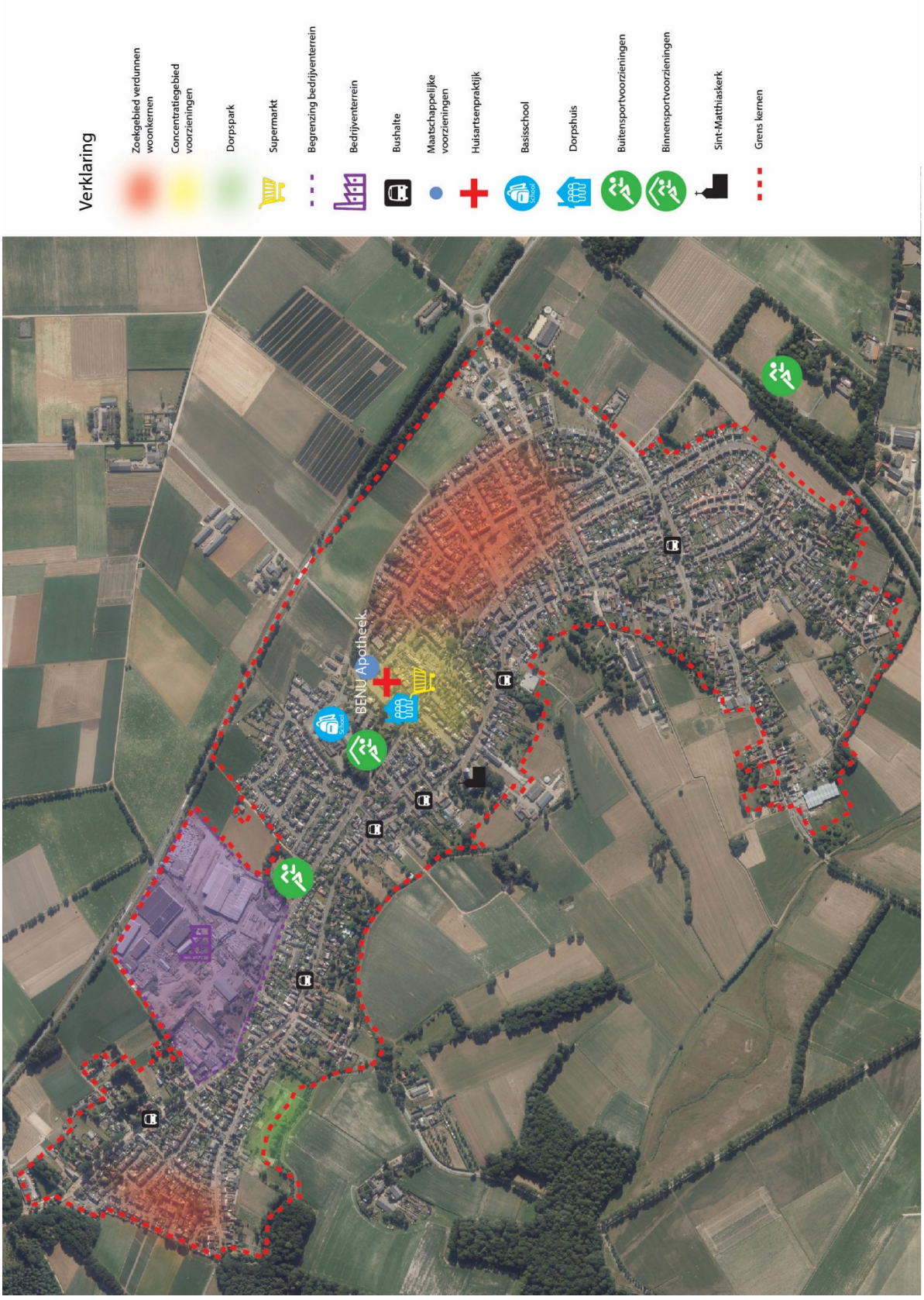
Dorpskernkaart Melick



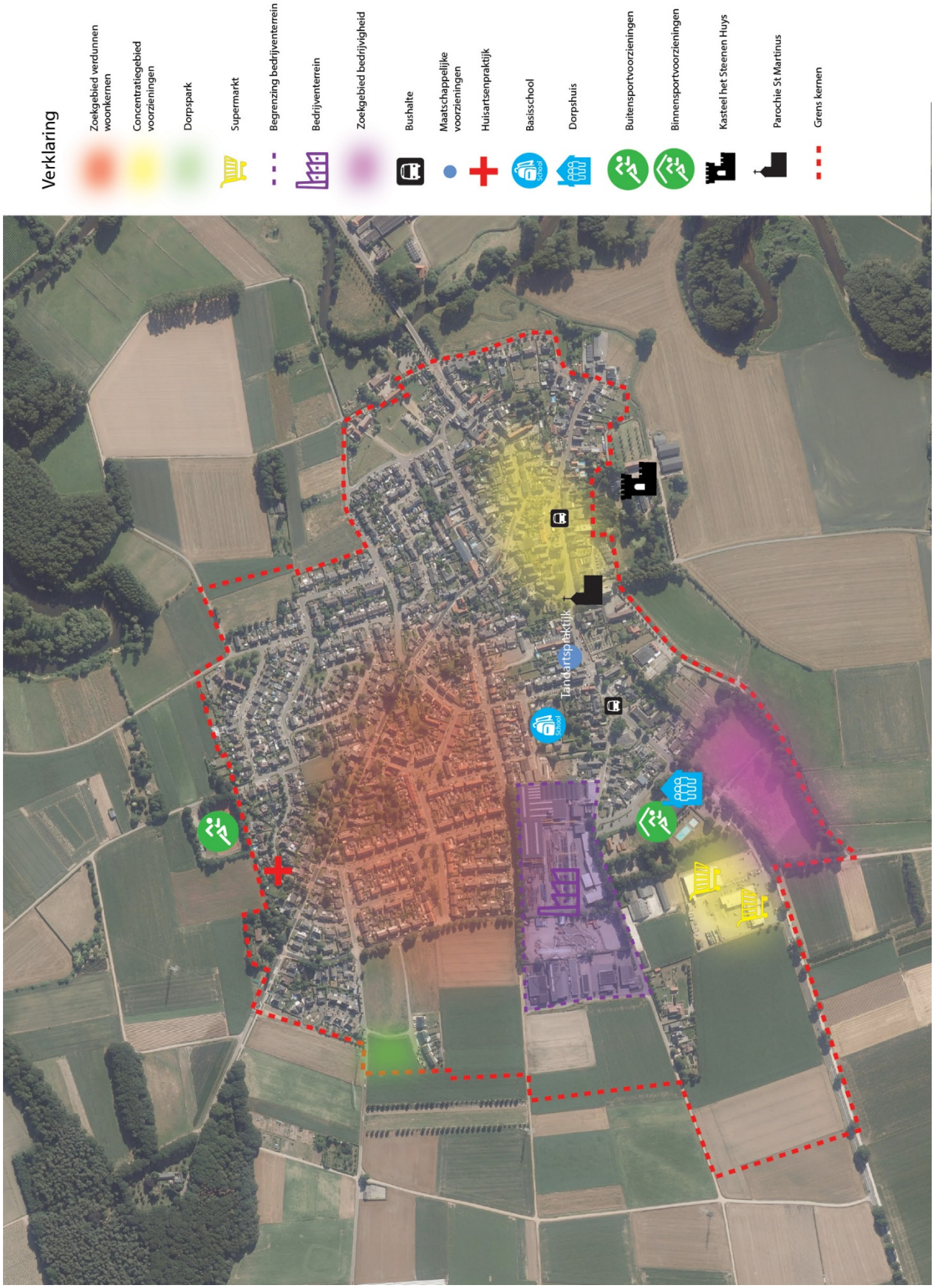
Dorpskernkaart Montfort



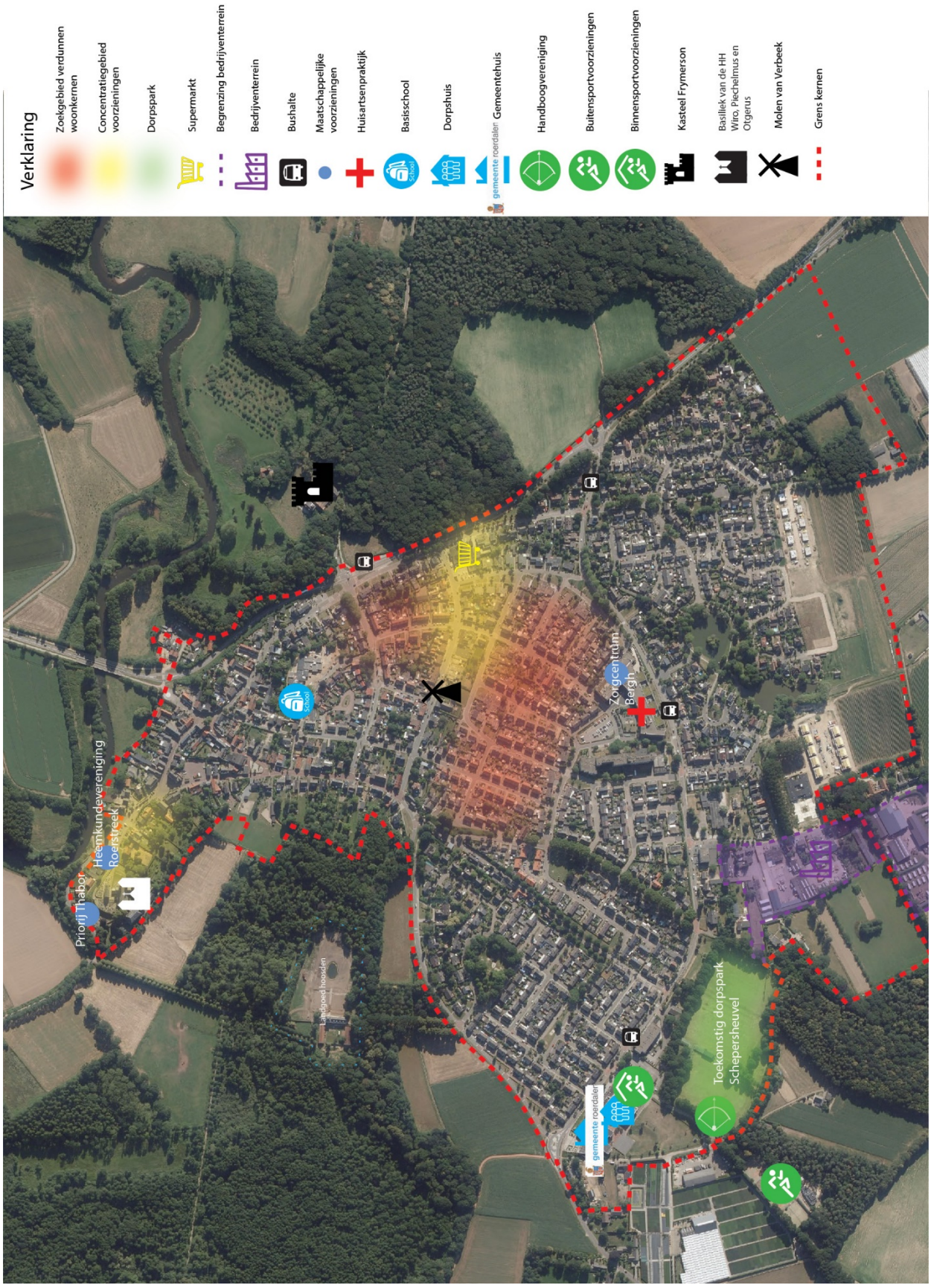
Dorpskernkaart Posterholt



Dorpskernkaart Vlodrop



Dorpskernkaart Sint-Odiliënberg



Dorpskernkaart Etsberg



Dorpskernkaart ‘t Reutje

Verklaring

Grens kernen



Colofon

Omgevingsvisie Roerdalen 2050
Status: Vaststelling Omgevingsvisie
Datum: oktober 2026
Rapportnummer: RDL040

Foto's
Anki Riteco
Ruud Snijders

Gemeente Roerdalen

Schaapsweg 20,
6077 CG Sint-Odiliënberg

Postbus 6099,
6077 ZH Sint-Odiliënberg

Telefoon (0475) 538 888

Email: info@roerdalen.nl
Website: www.roerdalen.nl

Kragten

Schoolstraat 8,
6049 BN Herten

Postbus 14,
6040 AA Roermond

Telefoon +31(0)88-3366333

Email: info@kragten.nl
Website: www.kragten.nl